

همایش تعاون. زن و اشتغال

تهران- ۷۵/۶/۱۴

مهمی است.

اصل ۴۳ قانون اساسی به این مسئله مهم اشاره می‌کند. نباید کاری کرد که دولت به یک کارفرمای بزرگ در کشور تبدیل شود، هیچوقت دولت یک تولیدگر خوب نیست، یک توزیع‌گر خوب هم نیست، دولت می‌تواند یک هدایتگر خوب باشد، دولت می‌تواند یک سیاست‌گذار خوب باشد، دولت می‌تواند یک ناظر خوب باشد و نظارت خوب داشته باشد، اساساً خداوند خواسته است در این جهان خلقت کارها با رقابتهای سالم پیش‌برود.

اساس اینکه کشورهای بلوک شرق نتوانسته‌اند روی پای خودشان بایستند و علی‌رغم آن همه بوق و کرنا و تبلیغات، آن تفکر منجر به شکست شد (من کاری به بخشهای سیاسی و بین‌المللی‌اش ندارم) اساساً به این دلیل بود که با طبیعت بشر با ساختاری که خداوند در طبیعت جهان بینانگزارای کرده، یعنی اصل رقابت سالم، در منافات بود.

یک وقتی من به شوروی سابق رفته بودم، در زمانی که کمونیستها قدرتمند بودند، با ماشین سفارت که این طرف و آن طرف می‌رفتیم راننده خیلی مواظب بود، می‌گفتم چرا اینقدر مواظبی، این خیابانها که خیلی خلوت است؟ گفت: این راننده‌ها عمداً می‌آیند و به آدم می‌زنند، گفتم چرا؟ گفت: برای اینکه راننده دولتی است، می‌خواهد عمداً تصادف کند ماشین او در تعمیرگاه بماند و او یک ماه بیکار باشد. این واقعیت است، راننده دولتی است وقتی تصادف می‌کند خوشحال است برای اینکه ماشین می‌رود در تعمیرگاه می‌خواهد، او هم یک ماه بیکار است. ولی اگر ماشین مال خودش باشد، یا خودش در مالکیتش سهم باشد، در زیانش، در سودش

ساختمان مرکزی تعاون برگزار شد.

در این گردهمایی جمعی از شخصیتهای حاضر در جلسه، طی سخنانی ابعاد فعالیت‌های انجام شده در بخش تعاون برای اشتغال بانوان را تشریح کردند و رهنمودهایی در این زمینه ارائه نمودند. اینک بخشی از مطالب ارائه شده در این همایش از نظر گرامیتان می‌گذرد:

از جمله برنامه‌های مفید و سازنده‌ای که در هفته تعاون امسال به اجرا درآمد برپایی همایشی با حضور نایب رییس مجلس شورای اسلامی، مقامات بخش تعاون، جمعی از خواهران نماینده مجلس شورای اسلامی و مسئولان و اعضای تعاونیهای بانوان بود که در روز چهارشنبه چهاردهم شهریور ماه گذشته همزمان با هفته تعاون در محل سالن اجتماعات

سخنان آقای دکتر حسن روحانی نایب رییس مجلس شورای اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد... رب العالمین و صلی... علی سیدنا محمد و آله اجمعین من عمل صالحاً من ذکر و انثی و هو مومن فلنهدینهم حیاة طیبه و لنجزینهم اجرهم به احسن ما كانوا یعملون هفته تعاون را به محضر حضور محترم، اعضاء خانواده بزرگ تعاون در کشور، به وزیر محترم، معاونین و همه عزیزانی که در این وزارتخانه از روز تاسیس تا امروز در طول این ۵ سال شبانه روز تلاش کردند برای اینکه این وزارتخانه نوپا را بنیان‌گذاری و فعال کنند و همچنین تکامل این راه مقدس که قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای ما پیش‌بینی کرده، بوجود آورند، صمیمانه تبریک می‌گویم.

اینکه در هفته تعاون ۳۹۰ تعاونی جدید تولیدی و خدماتی توسط ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران آغاز به کار می‌کند و

افتتاح می‌شود، نشان تلاش و فعالیت این وزارتخانه در راه گسترش این نهاد مقدس تعاونی است. جلسه امروز به مناسبت تعاون، زن و اشتغال است و من راجع به اصل مسئله تعاونی نکاتی را خدمت شما عرض می‌کنم و سپس به بحث نقش زنان در صحنه مسائل اجتماعی و اقتصادی کشور می‌پردازم:

در بخش اقتصادی و مسئله اشتغال، اساس اینکه قانون اساسی ما به مسئله تعاونی اهمیت فراوانی داده است، علاوه بر اینکه ریشه این تفکر یک تفکر دینی، مذهبی و فرهنگی با الهام از همان آیه معروف تعاون‌اعلی البر و التقوی است، به این دلیل بود که می‌خواستند در بخش اقتصاد جامعه‌ما، نه دولت سالاری باشد به آن مفهومی که در بعضی کشورهای دنیا در آن زمان مطرح بود و نه تکاثر سرمایه در دست افراد خاص باشد، آنچنان که در دنیای غرب مرسوم بود، و این نکته، نکته بسیار

سهیم و شریک باشد، بیشتر مراقبت می‌کند.

به هر حال آن کاسبی که ساعت ۵ صبح مغازه‌اش را باز می‌کند، مخصوصاً اگر یک کمی در فشار زندگی باشد، برای این است که مالک مغازه است و حاصل کار به خودش تعلق دارد. ولی کارمند اداری را باید به کارت زدن و با غیبت و با حقوق کم کردن و به انحاء و حیل متوسل شد تا سر ساعت بیاید. اما آن کسی که در سود و زیانش شریک است، به کارت زدن، غیبت گذاشتن و تنبیه کردن نیازی ندارد. خودش می‌آید سر کار، این طبیعت انسان است کاری نمی‌شود کرد.

حالا البته اگر ایمان، به آن معنای واقعی کلمه، در نهاد انسانها درخشش پیدا بکند، آن حساب دیگری است. ولی به هر حال: و قلیل من عبادی الشکور، آنها یک درصدی هستند، بقیه نیاز به این است که کارت بزنند، غیبت بزنند، اخراج بکنند، تنبیه بکنند. پس اساساً این رقابت سالم باید در جامعه باشد دولت واقعاً نمی‌تواند یک کارفرمای خوب باشد. به تعبیر قانون اساسی، دولت نباید به یک کارفرمای بزرگ تبدیل بشود، البته قانون اساسی به دلیل مسائل امنیت ملی، برخی از بخش اقتصاد را به دوش دولت گذاشته که آنها حسابهای دیگری دارد، محاسبات دیگری وجود دارد که الزام کرده در اختیار دولت باشد. اما به غیر از آن بخشی که قانون اساسی الزام می‌کند در اختیار دولت باشد، هر چه ما بار دولت را سبکتر کنیم به نفع ما و به نفع کشور است، به نفع رشد کشور است، به نفع توسعه و تعالی کشور است. در بخشهای تعاونی و خصوصی، اگر بتوانیم قادر باشیم که نگهداریم سرمایه‌ها در دست افراد خاص انباشته شود و به تکاثر ثروت نزد افراد خاص تبدیل شود و به تعبیر قرآن کریم: «لایکون دولة بین الاغنیاء منکم» از لحاظ

سیاسی و امنیتی برای ما بسیار مهم است.

شما باید بدانید که قدرت اقتصادی اثر بسیار مستقیمی در قدرت سیاسی کشور و همچنین در مسائل فرهنگی کشور خواهد داشت. اگر ما امروز مردم را به یک مشارکت عام سیاسی دعوت می‌کنیم، نمی‌شود مشارکت عام سیاسی باشد، اما در بخش اقتصادی مشارکت عمومی نباشد.

چگونه می‌توانیم مردم را در بخش اقتصادی سهیم و شریک بکنیم و یک مشارکت عمومی بوجود بیاوریم، در حالی که تکاثر هم نباشد و قدرت اقتصادی در اختیار افراد خاص نباشد؟ چون می‌دانید اگر قدرت اقتصادی در اختیار افراد خاص قرار بگیرد بدنبالش فساد است «ان الانسان لیطغی ان راه استغنی» همچنان که انسان ببیند این مصنوع، این چیز تولید شده، منحصرأ در اختیار او هست، انواع حیل را به کار می‌بندد تا انباشت را دارد، اینها را در انبار کارخانه نگه می‌دارد،

۵ روز، ۱۰ روز دو هفته به بازار نمی‌دهد تا قیمتها ترقی کند. مگر اینکه بالاسر همه اینها ناظر بگذاریم، مراقبت بکنیم، مواظبت بکنیم. خوب، راه طبیعی این است که مردم را در امور اقتصادی سهیم و شریک بکنیم.

اصلاً بانکها یکی از وظایفشان این است که مردم را سهیم و شریک بکنند. اساس کار بانک این است که پولهای خرد مردم را جمع کرده و به صورت یک سرمایه کلان سرمایه‌گذاری بکند.

بخش تعاونی، بخش بسیار مهمی است یعنی افراد می‌توانند با سرمایه‌های کم، کنار هم جمع شوند و با یک سرمایه متوسط یا یک سرمایه بزرگ، بتوانند کارهای تولیدی مهم را انجام دهند. این خیلی مهم است که همه مردم در صحنه اقتصادی حضور داشته باشند، فعال باشند، نقش داشته باشند؛ هنوز هم افرادی هستند که سرمایه‌هایشان را گوشه و کنار نگه می‌دارند و می‌ترسند به صحنه اجتماع بیاورند. سرمایه را حبس می‌کنند.

افسار زدن به سرمایه برای بسیاری از افراد ترسناک است. سرمایه وقتی لجام گسسته است، به نفع آنها است. تا سرمایه روی زمین مستقر نشده، کسی نمی‌بیند. این گوشه، آن کنار، اینجا، آنجا، حتی می‌برد درصد تا بانک، هر بانکی یک مقداری از این پولش را می‌خواند، اما به محض اینکه این سرمایه یکجا روی زمین مستقر شد، همه نگاه می‌کنند، همه می‌بینند، آن کسی که مسئول مالیات است بالا سر آن می‌آید، آن کسی که مسئولیتهای دیگر اجتماعی دارد بالا سر آن می‌آید. این است که می‌ترسد این همه سرمایه را روی زمین بیاورد. البته بسیاری از اوقات این ترسها اوهام است کسی کاری ندارد و اگر کسی واقعاً طبق قانون و مقررات فعال شود،

مزاحمتی برای او ایجاد نمی‌شود.

من فکر می‌کنم در پوشش تعاون، مردم کاملاً احساس امنیت می‌کنند. آن آقای که می‌خواهد در یک جا سرمایه‌گذاری کند، اگر برود در ۵۰ تعاونی سرمایه‌گذاری کند خیلی راحتتر می‌تواند این کار را انجام دهد. هم آن انحصار شکسته می‌شود، هم آن تکاثر شکسته می‌شود و هم خودش احساس امنیت می‌کند. بنابراین تعاونیها، حتی برای حرکت سرمایه از بخش دولتی به بخش تولید خیلی می‌توانند نقش داشته باشند، و این کار، کار بسیار ارزنده و کار بسیار مهمی است.

من فکر می‌کنم هر چه ما بخش تعاونی کشور را تقویت بکنیم ضرر نمی‌کنیم و به نفع کشور است، اگر ما می‌خواهیم رشد اقتصادیمان را با مسائل فرهنگی جامعه در کنار هم قرار دهیم، راهش این است: بخش تعاونی را تقویت بکنیم این به نفع شکوفایی کشور، رشد کشور، توسعه کشور و همچنین برای مشارکت عام مردم در همه صحنه‌های اجتماعی خواهد بود.

اما مسئله زنان و حضور زنان در بخش اقتصادی و در بخش اشتغال، مسئله بسیار مهمی است. خوب حالا، درصد خانمهایی که در بخش اقتصادی فعال هستند به چه میزان است؟ به قول آقای مهندس شافعی، آمار سخت است. این آمارهایی که در اختیار ما است یک مقدار با واقعیت فاصله دارد. کشورهای بسیار پیشرفته صنعتی هم آمارشان با واقعیت اختلاف دارد و یک درصدی ۵٪، ۳٪، ۴٪ اختلاف دارد، کشورهای در حال توسعه آمار واقعیشان با آمار اعلام شده اختلاف بیشتری دارد. البته باید تلاش کنیم این اختلاف را کم بکنیم.

من همین چند روز پیش در انتخابات لبنان دقت می‌کردم، می‌دیدم واقعاً چه مشکلاتی در

کشورهای جهان سوم وجود دارد. آنها انتخاباتشان با ما فرق می‌کند. با شناسنامه نمی‌روند رای بدهند، هر کسی باید به اداره ثبت محل برود و یک ورقه‌ای بگیرد و با الصاق عکس خودش به این ورقه، می‌تواند رای بدهد. آنوقت یک فرده تا از این ورقه‌ها می‌گیرد. افراد می‌روند ورقه تمام افراد مرده فامیلشان را می‌گیرند و عکس خودشان را می‌زنند روی آن مشخصات مرده، و در چند صندوق رای می‌دهند، من در یکی از گزارشات خواندم که در جنوب لبنان، یکی از این گروهها ۵۰ هزار رای الکی از قبل برای خودش درست کرده با همین تقلبات و با همین مرده‌ها و با همین شناسنامه‌های جعلی.

آنچه که راجع به اشتغال زنها اعلام می‌شود، با واقعیت حتماً مختلف است. خیلی خانمها در خانه‌ها فعال هستند و جزء آمار نمی‌آیند، فعالیت آنها هم بسیار ارزشمند است. اما به هر حال ما باید قبول کنیم که زنها اساساً در سطح دنیا، حضورشان در صحنه‌های اجتماعی به مفهوم عام کلمه یعنی اقتصادی یعنی سیاسی و بخشهای دیگر، در دهه‌های اخیر شروع شده و این جور نبوده که از ۲۰۰ سال پیش شروع شده باشد.

من یک نکته‌ای برایتان بگویم که برای خود من عجیب بود. سوئیس یک کشور بسیار پیشرفته است، یک کشور صنعتی پیشرفته است، آنجا مشارکت عام وجود دارد. کانونها، ویژگیهای خاصی از لحاظ سیاسی در این کشور دارد. ولی در بعضی از بخشهای سوئیس تا سال ۱۹۷۴ زن حق رای نداشته برای خود من تعجب‌آور بود که ۲۲ سال پیش در سوئیس، زن حق رای نداشته، نه در انتخابات مجلس نه در سایر انتخابات حق نداشته رای بدهد. این نشان می‌دهد که حرکت خانمها در

صحنه‌های اجتماعی و سیاسی در سطح دنیا سابقه طولانی ندارد و از دهه‌های اخیر شروع شده است. البته این روز به روز به سمت تعالی بوده است.

چند سال پیش در دانشگاه کمبریج با یکی از مسئولین دانشگاه صحبت می‌کردیم، گفت: تا سال ۱۹۷۹ ورود دختر در دانشگاه کمبریج ممنوع بوده و هیچ دختری نمی‌توانسته وارد این دانشگاه شود و ویژه پسران بوده است. از سال ۱۹۷۹، یعنی سال انقلاب ما تازه ورود دختر به این دانشگاه آزاد شده است. من می‌خواهم بگویم حتی در کشورهای صنعتی اروپا و کشورهای پیشرفته این جور نیست که زنها همانند مردها در تمام صحنه‌ها حضور داشته باشند، اما می‌گویم که این حرکت شروع شده است.

خوشبختانه آئین مقدس اسلام ۱۴ قرن پیش از خیلی از این تمدنهایی که امروز در غرب مطرح است جلوتر بوده و مقام و منزلت زن را واقعاً در حد واقعیش و در بهترین حدش به جامعه بشری معرفی کرده است. شما می‌دانید که مالکیت زن در اموال غیرمنقول، مثل خانه، مثل زمین تا چند دهه پیش در بسیاری از کشورهای اروپایی ممنوع بوده و زن نمی‌توانسته مالک خانه باشد، مالک اموال غیرمنقل بشود، اما در اسلام از ۱۴ قرن پیش در مالکیت زن هیچ محدودیتی وجود ندارد. فعالیت زن در تمام صحنه‌های اقتصادی و مالکیت هر نوع اموال برای زن آزاد بوده، از زمان پیغمبر اکرم (ص) زن می‌توانسته خانه بسازد، زمین بخرد، خانه بفروشد، زمین بفروشد.

قانون اسلام در بخش اقتصادی زن و مرد را کاملاً معادل یکدیگر قرار می‌دهد. در صحنه فرهنگی که روشن است اساساً از

دیدگاه اسلام نه مرد بودن امتیاز است و نه زن بودن امتیاز است. معیار سنجش: ان اکرمکم عندا... اتقیکم می باشد که در قرآن مجید بر آن تاکید شده است. اساس پاکدامنی است، اساس تقوی است، اساس شرف است، اساس عزت نفس است اساس مقام معنوی است یک خانمی ممکن است از میلیونها مرد که مقایسه کنیم مقامش بالاتر باشد یک مرد ممکن است از میلیونها زن مقامش بالاتر باشد. اصلاً زن بودن یا مرد بودن در مقام و منزلت اسلامی، هیچگونه تاثیری ندارد. الگوی ما مقام و منزلت فاطمه اطهر(س) است که خوب همه ما مسلمانها خانمها و آقایان همه، به مقام و منزلت آن بانوی بزرگ آشنا هستند و می بینند که مقام و منزلت فاطمه اطهر در چه حد و سطحی است. این نشان می دهد که از دیدگاه اسلام زن بودن و مرد بودن مطرح نیست. آن آیه شریفه سوره نمل که می فرماید: «من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مومن فلنهدینهم حیاة طیبه بهترین است آن که ما می خواهیم، یک حیات و زندگی طیبه است، حیات و زندگی پاک بدون هیچ آلودگی، بدون هیچ آرایش قرآن می گوید: برای هر زن و مرد، رسیدن به حیات طیبه یکسان است. آنچه می خواهد ایمان است و آنچه می خواهد عمل صالح است.

اساساً از دیدگاه اسلام این راه برای خانمها کاملاً باز بوده است. به شهادت تاریخ، در کشور ما که یک کشور اسلامی بوده و مردم ما قرنها مسلمان بودند و به اسلامشان عشق می ورزیدند، زنها در صحنه های اقتصادی بسیار فعال بودند. در واقع خانه داری، ویژه زنان اشراف بوده است. زنهایی که جزو اشراف بودند، در خانه بودند، خانه دار بودند، هر خانواده ای که وضع زندگی پایین تر بوده، زن در صحنه اقتصادی بوده و کار می کرده است.

در دورانی که زندگی مردم زندگی عشایری بوده، هنوز هم شما در عشایر می بینید که همه کار بعهده زنها است، کارهای اساسی و کارهای تولیدی بعهده زنها و بخش تجاریش بعهده مردها است. وقتی کمره آماده می شود مرد می آورد در شهر می فروشد، وقتی پنیر آماده می شود می برد می فروشد. همه کارها بعهده زنها است. در شمال ایران هم کارها بعهده زنها است و زنها فعال هستند.

بله، یک عده زنهایی بودند که وضع زندگی شان بسیار خوب بود، خانواده های اشراف بودند، این زنها خانه دار بودند کار نکردن برای زن، جزء اشرافی گری بوده، این ربطی به دین ندارد، این اشرافیت، بعد تبدیل شده به دین یعنی زنی با دین تر است که در خانه باشد. نه، اصلاً این نبوده، این اشرافیگری آماده بوده که به غلط به مسائل فرهنگی و دینی راه یافته ست. آن ریزه کارها، آن مسائل اخلاقی که اسلام مدنظر دارد، آن بحث دیگری است، اما در خانه بودن، بیرون آمدن، کار کردن، کار نکردن ربطی به اسلام ندارد.

حتماً اسلام ما را تشویق به کار می کند. حتماً اسلام ما را تشویق به کوشش و فعالیت می کند. اما اینکه زنها در صحنه اقتصادی حضور داشته باشند چقدر مفید و مهم است، خوب یک نکاتی را آقای مهندس شافعی اشاره کردند که به هر حال اگر زن بیاید در صحنه کار، می توانیم فرزند کمتر، زندگی بهتر را به نحو بهتری تحقق ببخشیم، بلکه ممکن است این هم جزو فوایدش باشد. یا اینکه زنها وقتی در صحنه اقتصادی می آیند، احساس بکنند مردها چه مشکلاتی دارند دستشان بر روی آتش قرار می گیرد و حس می کنند که این گرما، سرمای دنیا چه هست. بلکه ممکن است این هم موثر باشد.

اما واقعیت این است که یک فردی که کار می کند، به کارش علاقه دارد، نه اینکه کار می کند که پول بگیرد. آن کسی که کار می کند و به کارش عشق می ورزد، مخصوصاً کار تولیدی، مخصوصاً کار هنری، این واقعیت، زندگی را لذت بخش می کند. مثلاً یک هنرمند که یک تابلو می کشد، اصلاً بحث این نیست که الان کار می کند چقدر پول می گیرد، تابلویش چقدر می ارزد، این مهم نیست، بلکه هنرمند در تابلو و این هنر، در واقع وجود خودش را می بیند. من اگر تعبیر بکنم، بگویم شبیه فرزند آدم هست خوب، در یک سطح خیلی پایین تر هنرمند واقعاً حس می کند این وجود اوست این هنر اوست، این ذوق اوست که بر روی تابلو ثبت شده و می تواند جاودانه باشد.

شما فکر می کنید یک کسی که قالی می بافت، حالا نه این قالیهای معمولی سطح پایین، قالیهای ظریف هنری، البته آن سطح پائینش هم ارزشمند است و یک کار هنری است ولی مخصوصاً آن قالیهایی که واقعاً هنرمندانه بافته می شود، این چقدر ارزشمند است؟ وقتی این قالی تمام می شود اصلاً بحث این نیست که این را کی می خرد، چند می خرد، واقعاً آن قالی باف وقتی هنر خودش را می بیند لذت می برد، برایش لذت بخش است مخصوصاً اگر ما بگذاریم واقعاً آن هنرمند که قالی خوب می بافت نه به اسم صاحب کارگاه که به اسم بافنده، نام بافنده کنار آن قالیچه زیبا، آن قالی ارزشمند، ثبت شود. این احساس می کند دارد جاودانه می شود احساس می کند تا این فرش هست، او نیز هست و این فرش هست و ۱۰۰۰ سال می تواند باشد. من فکر می کنم آن کسی که کار می کند و به کارش علاقه مند هست، مثلاً یک خانمی که در زمینه

فیلم کار می‌کند، در کار هنری فیلم، اصلاً بحث این نیست که آنجا کار می‌کند و چقدر پول می‌گیرد، اصلاً تا وقتی که این فیلم بخش می‌شود، مردم می‌بینند، خودش می‌بیند، هر بار که می‌بیند لذت می‌برد، این لذت زندگی است.

واقعاً زنانی که ذوق دارند، هنر دارند، قدرت دارند، هیچ فرقی در استعداد و قدرت بین زن و مرد نیست. نوعش فرق می‌کند ممکن است در یک کار، مرد استعداد داشته باشد در یک کار زن. آن یک بحث دیگری است. دو تا آدم هم همینطورند. ممکن است من در نقاشی ذوق داشته باشم یکی ذوق نقاشی ندارد در کار صنعتی ذوق دارد در کار کامپیوتر ذوق دارد، آن بحث دیگری است. اما به هر حال در خلاقیت، در آفرینش هنر، در آفرینش کار تولیدی، هیچ فرقی بین مرد و زن وجود ندارد و همه آن قدرتها را زن دارد.

در بخش تعلیم و تربیت هم همینجور است هیچ فرقی ندارد، واقعاً اینجور است، چه تفاوتی بین زن و مرد هست؟ ما واقعاً در مجلس شورای اسلامی این را کاملاً حس می‌کنیم، بین مرد نماینده و زن نماینده واقعاً هیچ فرقی نیست واقعاً ما تفاوتی نمی‌بینیم. بعضی از زنهای نماینده از بعضی مردهای نماینده قوی‌ترند. بهتر می‌اندیشند، بهتر فکر می‌کنند، بهتر طرح می‌دهند، بهتر صحبت می‌کنند، بهتر استدلال می‌کنند. اصلاً ربطی ندارد در این بخشها مرد بودن و زن بودن، واقعاً تاثیری ندارد با معیارهای اسلامی هم منطبق است.

خوب هر زنی که واقعاً می‌تواند کاری را انجام دهد ما باید زمینه را برایش فراهم بکنیم. من فکر می‌کنم این تعاونیها واقعاً محیط را آماده می‌کند، واقعاً زمینه را برای فعالیت و کار فراهم می‌کند و این خیلی مهم است. خیلی

ارزشمند است. وسایل کار را آماده می‌کند خیلی مهم است بعد هم یک وزارتخانه است به دولت وصل است به نظام وصل است مردم به آن اعتماد دارند. این کاری که وزارتخانه می‌کند می‌توانیم بدهیم به یک شرکت، منتهی مردم اعتماد نمی‌کنند، نمی‌توانند اعتماد کنند. وقتی یک وزارتخانه است و در رأسش یک وزیر است از مردم رأی اعتماد می‌گیرد، مجلس ناظر هست، دستگاه قضایی ناظر است، مقام معظم رهبری که بر کل کشور ناظر هست بر این بخشها ناظر هست، مردم احساس اطمینان می‌کنند. پس این کار، کار بسیار ارزنده‌ای است. اینکه زن در زندگی خودش احساس لذت بکند این یک دوم بخش فرهنگی و اخلاقی است.

من اگر بگویم بیکاری ام‌الفساد است شما باور کنید این حرف اغراق و مبالغه نیست. بیکاری فساد درست می‌کند در اداره هم همینطور است. اگر در یک اتاقی که سه تا کارمند لازم است باشد، یک چهارمی اضافه شود، آن که بیکار است، آن سه نفر را هم بیکار می‌کند او چون بیکار است، نمی‌گذارد آن سه نفر هم کار کنند، بنابراین بیکاری در همه جا فساد آور است.

یک زن اگر وقت اضافه داشته باشد مثل مرد فرق نمی‌کند مرد هم وقت اضافه داشته باشد چه کار می‌کند؟ ناچار است بگوید آقا همسایه چه کار کرد، آن یکی چه کار کرد، دخترخاله چه کار کرد، پسرخاله چه کار کرد. وقتی آدم بیکار می‌شود چاره‌ای ندارد جز اینکه وقت خودش را یا به صورت مهمل و غلطی و یا خدای ناکرده در راه گناه، از غیبت و تهمت بدتر و بالاتر که ما گناهی نداریم. واقعاً آدم آلوده می‌شود، آدم بیکار عشقش به غیبت است، به تهمت است، اصلاً با این

زندگی می‌کند، دیگر نمی‌تواند، چه کار بکند؟

ما برای اخلاق جامعه، ما برای سلامت جامعه، ما برای هدایت بخش فرهنگی جامعه باید اشتغال درست کنیم، اهمیت اشتغال تنها در آثار اقتصادی نیست، مهمتر از بخش اقتصادی، بخش فرهنگی است، مهمتر از بخش فرهنگی، بخش امنیتی است، شما امنیت ملیتان در کشور با اشتغال تضمین می‌شود، بیکاری امنیت را تهدید می‌کند. آسایش دیگران را تهدید می‌کند، اخلاق جامعه را تهدید می‌کند، فرهنگ جامعه را تهدید می‌کند و این خیلی مهم است که ما نگذاریم افراد بیکار در جامعه باشند. حالا ممکن است یک خانمی در بعضی از سالها گرفتار باشد، ممکن است سال اول ازدواج است، بچه اول است، گرفتار است، اشکال ندارد، مشغول است. اما مثلاً ممکن است این خانم در سن سی سالگی بیکار بشود یعنی بچه‌هایش همه رفتند مدرسه و راهنمایی یا بعضی‌ها رفتند دبیرستان، دیگر کاری به این مادر ندارند، حالا کارخانه، مگر چقدر زیاد است؟ وقتی زن بیکار باشد تبدیل می‌شود به وسواس، اینجا را نظیف بکند، آنجا را کهنه بکشد، اینجا را چه کار بکند. این می‌شود به وسواس، وسواس می‌شود یک بیماری.

واقعاً در آن زمانی که زن فرصت دارد، یا اینکه بین تحصیل و ازدواج که یک زمانی هست. مثلاً دیپلم گرفته شده، دانشگاه هم نمی‌خواهد برود، تا شوهر کردن هم ممکن است ده سال فاصله داشته باشد، این ده سال چه کار کند؟ اگر در خانه بماند هر روز با مادرش دعوا می‌کند، دختر در سن رشد و بلوغ قرار گرفته در خانه بیکار است، مادر هم در خانه است، دوتایی با هم دعوا می‌کنند، پدر هم که

است. مولفه‌های قدرت ملی همه بهم گره خورده است و این بسیار مهم است که بخش بزرگی از جامعه ما که قدرت دارد، هنر دارد، می‌تواند کار بکند، فعال شود. چرا ما این قدرت را در داخل خانه محبوس بکنیم، این چه کاری است. چرا تبدیل نکنیم به ارزش افزوده. آقای مهندس شافعی مثال زدند گفتند: مثلاً یک چلوکباب پانصد تومانی، مواد اولیه‌اش صد تومان است و چهار صد تومان آن کار خانم است. این ممکن است کم و بیش باشد بهر حال، یک بخشی از آن ارزش افزوده است که خانم بوجود می‌آورد.

ما امروز واقعاً نیازمند به ارزش هستیم، ما امروز نیازمند هستیم که از اتکاء به نفت رهایی پیدا بکنیم. برای این که متکی به نفت نباشیم، باید بازار صادرات حداقل منطقه را در دست بگیریم، برویم در صحنه و برای اینکار بخش صنایع دستی و هنر سنتی ما می‌تواند برای کشور ما خیلی ارزش‌آور باشد.

در اندونزی، یک کارهای هنری زیبایی روی چوب انجام می‌دهند. البته هم آقایان کار می‌کنند، هم خانم‌ها کار می‌کنند، و رقم عجیبی در صادرات دارد.

یکی از مسئولین اندونزی به من گفت: در این بخش و هم در سایر کارهای هنری و دستی، درآمد ما در سال بیست میلیارد دلار است. من البته تردید کردم به این آمار ولی حالا ۲۰ میلیارد نباشد و ۱۰ میلیارد باشد، ۱۰ میلیارد نباشد و ۵ میلیارد باشد. خیلی مهم است. واقعاً هنر و ذوق ایرانی به اعتقاد من، با هیچ ملتی قابل مقایسه نیست. این خود ستایی از ملت خودمان نیست. واقعاً ایرانی در همه صحنه‌ها استعداد خود را نشان داده است. خوب چرا نرویم در این بخش، چرا کارهای هنری ارزشمند و زیبا انجام ندهیم و بازار منطقه

به اعتقاد من اشتغال زن، اخلاق مرد را در خانه متعادل می‌کند و تبدیل می‌کند به یک زندگی سالم، به یک زندگی اسلامی، به یک زندگی انسانی. چون خیلی رفتارهایی که در خانه‌ها وجود دارد با آنکه آئین مقدس اسلام مقرر کرده منطبق نیست. اصلاً ما نمی‌توانیم بگوییم که وظیفه زن و مرد در خانه چیست. واقعاً اگر توضیح بدهیم، در همه خانه‌ها دعوا می‌شود، برای آنکه آنقدر اسلام طرفدار خانمها است، آنقدر وضعیت آنها را از هر جهت مراعات کرده که اگر گفته شود دعوا درست می‌کند.

علاوه بر ایجاد تعادل در اخلاق و رفتار مرد در خانه، من فکر می‌کنم نکته مهم این است که اشتغال خانم‌ها خیلی می‌تواند در رشد تولید ناخالص ملی ما موثر باشد. من خدمت شما برادران و خواهران عرض می‌کنم که اقتدار ملی ما به رشد تولید ما بستگی دارد، هر چه تولید ناخالص ملی ما بالا برود، این به معنی قدرت ملی ما هست، این قدرت ملی فقط هم در بخش اقتصاد نیست، بخش فرهنگ، بخش نظامی همه به هم گره خورده

شب می‌آید باید دعوی اینها را حل بکند. ما باید اینها را مشغول بکنیم. من می‌خواهم بگویم اشتغال در بخش فرهنگی و سلامت خانواده می‌تواند بسیار موثر باشد.

اینکه ما می‌گوییم اشتغال، لازم نیست یک زن از اول تا آخر عمرش کار کند. نه، ممکن است دو سال کار کند، بعد سه سال کار نکنند. بعد دو سال دیگر کار می‌کنند، پنج سال کار نمی‌کنند، مهم این است که ما زمینه را فراهم بکنیم تا آن خانم یا دختر خانمی که فرصت دارد، وقت دارد می‌تواند کار بکند، واقعاً مشغول باشد، مهم ایجاد اعتماد و حسن اعتمادی است که در خانمها بوجود می‌آوریم. من نمی‌خواهم بگویم وابستگی به شوهر بد است، بد نیست، نه این بد نیست. منتهی باید اعتراف کنیم، همه مردها آن اخلاق اسلامی لازم را ندارد گاهی این قدرت اقتصادی را اهرم می‌کنند علیه زن، این زن اگر بداند که یک شغلی دارد یا یک کاری دارد که نیازمند نیست، می‌تواند اگر فردا مشکلی پیش آمد، زندگی‌اش را اداره بکند و این موضوع، مرد را در رفتار متعادل می‌کند.

و بازارهای بین‌الملل را بتدریج قبضه بکنیم؟ خانم‌ها در این بخش قدرتشان از مردها بیشتر است. در کار ذوق، در کار هنر، اصولاً در ظرافت، واقعاً زن با حوصله‌تر است، ظریف‌تر کار می‌کند، دقیق‌تر کار می‌کند، واگذار کنیم به خانمها، این برای ما خیلی ارزنده است، واقعاً بخش مهمی هست از اقتصاد ملی ما هست، اتکاء ما از نفت برداشته می‌شود و این برای امنیت ملی ما بسیار موثر است.

مثلاً در لباس دوزی، چرا ما بازار دنیا را قبضه نکنیم؟ کی هست که ذوق ایرانی را داشته باشد هنر ایرانی را داشته باشد. من نمی‌خواهم اسم ببرم، هنوز هم بعضی از شرکتهای تولیدی لباس ایرانی، در اروپا و آمریکا گرانترین لباس را تحویل می‌دهند. شما می‌دانید ارزش افزوده‌اش چقدر زیاد است، بین آن مواد اولیه با آن لباسی که داخل بازار می‌رود. خوب این کار، کار خانمهای ما است. در بعضی از زمینه‌ها خانمها بهتر از آقایان می‌توانند کار بکنند و فعال‌تر بشوند بیایم در این زمینه‌ها و در این بخش‌ها که ارزش‌آور است و می‌توانیم بازارها را بگیریم، تعاونیهای تولید را فعال سازیم، از لحاظ تبلیغی و فرهنگی چقدر مهم است. چرا روی لباس خوب روی صنعت خوب، اسم ایران نباشد.

البته ما باید مراقبت بکنیم که هر چه زیرش نوشته شده: ساخت ایران، میداین ایران، المصنوع فی‌الایران، کار دقیق و حساب شده باشد با تعهد باشد. همان که قرآن می‌گوید: من عمل صالحاً کار ما به عنوان یک ایرانی به عنوان یک مسلمان، به عنوان یک انقلابی باید بگونه‌ای باشد که این کار مبلغ کشور ما و فرهنگ ما باشد. هر که مارک ایران را ببیند بگوید که ایران یعنی اعتماد، ایران یعنی دقت. ایران یعنی ظرافت. همین ژاپن، یک زمانی

یادم هست کسی مارک ژاپنی نمی‌خرید، می‌گفتند بدرد نمی‌خورد. همه دنبال مارک اروپایی بودند، آلمانی بودند، انگلیسی بودند، چه جور توانست این کار را بکند که این مارک ارزشمند شد؟ این حیثیت ملی است، این اقتدار ملی است برای یک کشور.

خوب ما می‌گوییم کشور انقلابی، می‌گوییم کشور امام زمان. زینت امام زمان باشیم، زینت امام صادق باشیم، زینت پیغمبر باشیم. هر که در دنیا کار ما را می‌بیند بگوید: به به، این کار ایران است. این کار انقلاب است، این کار اسلام است، این کار مکتب است، پس ما می‌توانیم. یک کار فرهنگی عمیقی در کنار بخش اقتصادی انجام بدهیم و این کار، کار تعاونی‌ها است، کار این وزارتخانه است. واقعاً این وزارتخانه می‌تواند در بخش امنیت ملی، در بخش اقتصاد کشور، در بخش فرهنگ بزرگترین قدم‌ها را بردارد.

بمحمد... ما در یک کشوری هستیم که در آن زیربناهای اصلی همه چیز درست است، ببینید اول یک رهبری خوب است. اول در این کشور، رهبران خوب هستند. این نعمت را خدا به ما داده است. شما همین بغل دست ما را ببینید، ملت عراق چقدر بدبخت است، چقدر بیچاره‌اند، چقدر مظلومند. هشت سال در جنگ بوده‌اند و الان شش سال است در بدبختی بعد از جنگ هستند. از روز اول انقلاب اسلامی ایران تا به امروز مردم عراق بخاطر ظلم حزب بعث یک روز نفس راحت نکشیده‌اند. واقعاً آدم فکر می‌کند خداوند چه جور این مردم را گرفتار یک ممت رهبران احق کرده است.

هر چه آدم فکر می‌کند که این با چه منطقی می‌خواند، با چه عقلی می‌خواند که با توپ و تانک و مسلسل بریزند یک شهر و

مردم را بکشند. فراد با یک تهدید آمریکا برمی‌گردد بیرون، همین کار را هم کرد. آمدند، ریختند توی اریبل با پانصد تا تانک و نفربر عراق حمله کرد به شهر اریبل. این همه مردم را به خاک و خون کشید شهر را ویرانه کرد، نابود کرد، بعد گفت ما در این شهر برای همیشه می‌مانیم. در تمام سردرب ساختمانها تابلوی دولت عراق را نصب کرد. ۲۴ ساعت بعد از تهدید آمریکا، از اریبل خارج شد، نتوانست بماند و حالا موشکهای آمریکا به داخل خاک عراق و مراکز صنعتی و نظامی و یا مسکونی‌اش نشانه رفته است و شما می‌بینید که مردم چه بدبختی می‌کنند. آن طرف شما کار احمقانه حزب بعث عراق و بغداد را می‌بینید و این طرف هم کار نابخردانه و غلط آمریکا و مخالف معیارهای بین‌المللی برای حمله یک جانبه خودش و تصمیم فردی خودش علیه یک کشور مستقل.

خوب این بدبختی و بیچارگی که مردم عراق دارند بخاطر چیست؟ به خاطر این است که رهبری این کشور، رهبری ناسالم است، برای اینکه حاکمان این کشور حاکمان نابخرد هستند. این اساس هست، تا این نباشد امنیت نیست، تا این نباشد اعتماد نیست، تا این نباشد کار نیست، تا این نباشد اقتصاد نیست، فرهنگ نیست. خدا این نعمت بزرگ را بما داده در این کشور، خدا نعمت رهبری شایسته و رهبران شایسته که واقعاً باید در تمام مواقع برای مقام معظم رهبری مدظله‌العالی و برای مقام ریاست جمهوری دعا کنیم. واقعاً این دو نعمت هستند. این دو نعمت هدیه الهی است، نعمت بزرگ الهی است که خداوند به ما داده است.

من با آقای رییس‌جمهور به خارج از کشور زیاد سفر کرده‌ام. با هر سیاستمداری

می‌نشینند و حرف می‌زند شما که نشسته‌ای لذت می‌بری، می‌بینی یک سروگردن بالاتر از دیگران است. چقدر لذت بخش است، چقدر ارزنده است، چقدر نعمت بزرگی است.

امروز این هماهنگی که در این کشور بین دستگاه‌های اجرایی، بین دستگاه‌های مقننه بین دستگاه قضایی وجود دارد، واقعاً بی‌نظیر است. شما این کشورهای همسایه ما را نگاه کنید ببینید دعوای، اختلافات حزبی چه بلایی به سرشان آورده است. در این کشور خداوند این نعمت را به ما داده، ما قدردان این نعمت باشیم. خداوند نعمت امنیت را به ما داده قدردان این نعمت باشیم، امکانات بهداشتی، امکانات درمانی، امکانات آموزشی را دولت کریمه برای ما فراهم کرده است، قدردان این نعمت باشیم. زمینه‌های رشد و تعالی اقتصادی هم امروز بحمد... برای ما آماده است ما قدردان باشیم.

من بیش از این زحمت نمی‌دهم واقعاً موضوعی که بحث امروز هست و این جلسه به خاطر آن هست یعنی نقش خانم‌ها، نقش زنان در بخش تعاونی، در بخش اشتغال، در بخش اقتصادی مسئله بسیار مهمی است، بسیار اهمیت دارد. انشاء... امیدواریم با تلاش‌های پیگیر دیگر خواهرانی که در بخش‌های دیگر قضایی و اجرایی در این کشور فعالیت می‌کنند، همه دست به دست هم بدهیم برای زنان عزیز و شایسته ما امکانات را فراهم بکنیم، برای اینکه بتوانند قدرشان، توانشان، ذوقشان، هنرشان، استعدادشان را به نمایش بگذارند. هم در داخل کشور و هم در صحنه جهانی و بین‌المللی انشاء...

خداوند بر توفیقات همه ما بیفزاید. شاید فعالیت و تلاش بیشتر این وزارتخانه در سال آینده، مقصود از سال آینده از امروز به بعد است، چون سال شما بهر حال این هفته است.

تشکیل تعاونی بهر حال در ماه شهریور بوده، انشاء... تا شهریور ماه آینده که یک سال دیگر است شاهد شکوفایی بیشتر در این بخش باشیم. معصوماً برای اشتغال خواهرانمان که بتوانند در بخش‌های مختلف فعال باشند و واقعاً اثر کار و ثمره فعالیت و هنر و ذوق و تلاش و آفرینش خودشان را انشاء... خودشان مشاهده کنند و ما مشاهده کنیم و مردمی که علاقمند به کشور و انقلاب ما هستند انشاء... مشاهده کنند.

«والسلام علیکم ورحمة... و برکاته»

سخنان آقای مهندس

شافعی وزیر تعاون:

مقدم همه عزیزان به ویژه نمایندگان محترم مردم در مجلس شورای اسلامی و علی‌الخصوص حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی را در جمع تعاونگران کشور و در بین تعاونیهای بانوان و بانوان عضو تعاونی گرامی می‌دارم.

شاید در بادی این امر این سوال پیش بیاید که دلیل ورود وزارت تعاون به امر اشتغال بانوان و تعاونیهای بانوان چیست؟ با مراجعه‌ای به قانون اساسی و همینطور به قانون تعاون ملاحظه می‌کنیم که در اصل بیست و هشتم از قانون اساسی، داشتن شغل آبرومند، شغلی متناسب با شئون اجتماعی و منطبق با تعالیم اسلامی، حق هر انسانی تلقی شده و از طرف دیگر در ماده اول قانون تعاون جزء اهداف وزارت تعاون پیش‌بینی شده است که وزارت تعاون برای عموم آحاد جامعه و برای تمام کسانی که قادر به کار هستند ولی ابزار کار ندارند بایستی که شغل ایجاد بکند. البته این هدف از آن اهداف بسیار والا و هدفی است

که ایده‌آل‌های نظام جمهوری اسلامی را برای ما و برای مردم ما معین می‌کند. ما به این دو دلیل قانونی، خود را موظف دانستیم که در امر ایجاد تعاونیهای بانوان وارد شویم و سال گذشته نیز سمیناری را تحت عنوان «زن، تعاون و اشتغال» در تبریز برگزار کردیم که با استقبال طیف وسیعی از طرف بانوان محترم مواجه شدیم یکی از ملاحظاتی که در مورد مشاغل بانوان عموماً و همینطور تعاونیهای بانوان و خانمها خصوصاً وجود دارد این است که بهر حال در حدود ۵۰٪ از جمعیت هر کشوری را بانوان آن کشور تشکیل می‌دهند و اگر قبول بکنیم که همین ۵۰٪، درصد عظیمی از تولید ناخالص داخل هر کشوری را می‌تواند رقم بزند نباید به امر اشتغال این قشر عظیم از هر کشوری بی‌تفاوت باشیم.

به موجب آمارهای جامعه شناختی موجود در حدود ۹/۴٪ کل اشتغال کشورمان را مشاغل بانوان تشکیل می‌دهد. متأسفانه باید عرض کنم که این عدد، عدد دقیقی نیست چرا که زنان در خانه‌ها مشاغل فوق‌العاده زیاد و متعددی را به عهده دارند که متأسفانه نه در آمارهای اشتغال لحاظ می‌شود و نه در تولید ناخالص داخل کشور به حساب می‌آید. این علاوه بر اینکه کتمان یک واقعیتی است و می‌بایستی که اصلاح بشود، در عین حال یک مشکل حیثیتی هم برای کشور ما هست. شما وقتی به کتابهای آمار دنیا مراجعه می‌کنید وقتی در مبحث مربوط به اشتغال و به جداول اشتغال کشورها برمی‌خورید بطور مثال می‌بینید که جمعیت انبوهی از آن کشور و درصد زیادی از جمعیت فعال آن کشور اعم از زنان و مردان مشغول به کار هستند و یا مثلاً یک کشوری را می‌بینید که یک درصد کثیر از مردم آن، جزء

بیکارها ذکر شده است. در مورد کشور ما وقتی پنجاه درصد از جمعیت کشور نقششان در اشتغال به لحاظ آمارهای رسمی ۹/۴٪ قید می‌شود، این در حقیقت یک افت حیثیتی برای کشور است در حالی که واقعیت هم چنین نیست و یا وقتی به عدد و رقم‌های مربوط به درآمد سرانه در همین حداقل آماری دنیا برمی‌خورید ملاحظه می‌کنید که مثلاً یک کشوری درآمد سرانه مردمش مثلاً ده هزار دلار و یا پانزده هزار دلار و بلکه بیشتر است و برعکس به یک کشوری برمی‌خورید که مثلاً زیر پانصد دلار درآمد سرانه دارد. در مورد کشور ما مطمئناً یکی از دلایل پایین نشان داده شدن درآمد سرانه و درآمد ناخالص داخلی و ملی، عدم محاسبه درآمدها و تولیداتی است که از طریق زنان در خانه‌ها و یا حتی در مزارع مربوط به مردان انجام می‌گیرد - گاهی مثلاً ممکن است که برای شما اتفاق افتاده باشد - غذایی را که در بیرون می‌خورید اگر، قیمت آن را تجزیه بکنید، ملاحظه می‌کنید که مواد اولیه تشکیل دهنده این غذا یک چیزی نزد یک به پنجاه درصد قیمت تمام شده آن کالا است و پنجاه درصد بقیه در حقیقت در خانه متعلق به آن بانو و کدبانویی است که این غذا را تهیه می‌کند و جایی هم به حساب نمی‌آید. خوب، این در تولید ناخالص خانوار یک طرف قضیه است، یعنی یک رابطه‌ای است بین مرد خانه و زن خانه و فرزندان خانه. یک طرف قضیه هم این است که با عدم محاسبه این تولید و خدمات، ما در حقیقت درآمد ملی کشور را پایین نشان می‌دهیم. حالا خودمان که می‌فهمیم داستان چیست ولی دیگرانی که نسبت به میزان اشتغال کشور و نسبت به درآمد ناخالص داخل کشور ما

فصاوت می‌کنند یک فصاوت نادرستی را از خودشان ابراز می‌کنند موجب خوشحالی است که عرض کنم این نسبت ۹/۴٪، در بخش تعاون، خوشبختانه اندکی متفاوت است. میزان اشتغال زنان نسبت به کل اشتغال بخش تعاون ۱۵/۵٪ است یعنی به عبارتی ۶/۱ درصد بیش از متوسط کشور است و اگر ۱۵/۵ درصد را با ۹/۴ درصد هم قیاس کنیم باید عرض کنم که بخش تعاون ۶۰٪ بیش از کل جامعه در ایجاد اشتغال نقش دارد و باید باز این نکته را اضافه نمایم که بخش عمده‌ای از اشتغال جامعه در آموزش و پرورش، در وزارت بهداشت و درمان و در وزارت فرهنگ و آموزش عالی است. البته طبیعت کار بانوان با این سه وزارتخانه سنخیت نزدیک دارد.

امر تعلیم و تربیت با روحیات خانمها بیشتر سازگاری دارد، اگر چه در آنجا هم نسبت زنان به مردان یک کمی کمتر است ولی بهر حال به نرم و استاندارد قابل قبول خیلی نزدیک است. در امور مربوط به بهداشت و پزشکی هم همینطور، خانمها در کشور به خصوص از حیث استخدام در بخش دولتی توانسته‌اند که نقش خودشان را ایفا بکنند. در زمینه کسب تحصیلات همینطور، در

دانشگاهها، همینطوری که اشاره شد در نظام جمهوری اسلامی، یک رشد و بالندگی ویژه‌ای در بین بانوان الان وجود دارد. در کسب مدالهای المپیادها، خوشبختانه شاهد هستیم که دختران گاهی بر پسران پیشی می‌گیرند. (حالا گاهی هم پسرها بر دخترها پیشی می‌گیرند) ولی اینکه در مسابقات بین‌المللی در رشته‌های متعدد دختران توانسته باشند در این میداين گوی سبقت را برابند این حرکت مهمی است که اتفاق افتاده است در جامعه‌ای که مثلاً تا سی چهار سال پیش تحصیل کردن را برای زنان عیب و عار و ننگ می‌دانستند، در بعضی از شهرستانها و شاید شماها هم در این شهرستانها با این نوع تفکر منحط که متأسفانه به نام اسلام هم عرضه می‌شد بعضاً مواجه شده بودید و خوشبختانه به برکت ظهور انقلاب اسلامی، این تفکر و این نحوه جهانبینی تغییر پیدا کرده و امروز تقریباً پنجاه درصد دانش‌آموزان ما را دختران دانش‌آموز تشکیل می‌دهند. بهر حال، از دیگر نکاتی که در مورد اشتغال بانوان قابل ذکر می‌باشد این است که اشتغال بانوان مرادف و مصادف است با تهدید نسل و کنترل جمعیت. البته من اشتغال بانوان را فقط در خارج از خانه

نمی‌گویم، بلکه هم در داخل خانه و هم خارج از خانه محاسبه می‌کنم ولی این قسمتش که مربوط به خارج از خانه می‌شود تهدید نسل و کنترل جمعیت را راحت‌تر می‌کند. خانمهایی که بیرون مشغول هستند بطور طبیعی علاقمند به داشتن فرزند کمتر هستند که این خود امروزه یکی از مباحث مهم در فرآیند توسعه است، یعنی داشتن جمعیت کمتر و نرخ رشد پایین‌تر، برای اینکه کشورها مجال پرداختن به امر توسعه را داشته باشند، برای اینکه بتوانند نیازمندیهای اساسی جمعیت خودشان را تامین بکنند، آموزش را برای فرزندان آن جامعه تامین بکنند و زنان و مردان - پدران و مادران مجال پیدا بکنند که فرزندانشان را تربیت بکنند. بعلاوه در کشورهایی مثل کشور ما نیز از میزان وابستگی به خارج به وسیله کاهش رشد جمعیت ممکن است کم شود.

اشتغال خانمها در خارج از خانه به این موضوع مهم، به این هدف استراتژیک می‌تواند که کمک بکند. و از طرف دیگر اشتغال خانمها در خارج از خانه می‌تواند میزان درک بانوان از مشکلات همسرانشان را بالا ببرد. ای بسا بعضی از مشکلات خانوادگی به این دلیل اتفاق می‌افتد که خانم خانه وضعیت همسر خود را درست درک نمی‌کند چون هم دردی یا آن ندارد و وقتی که این امکان برایش فراهم می‌شود که در بیرون مشغول به کار باشد با مشکلات مربوط به اشتغال از نزدیک آشنا می‌شود و احتمالاً درک درست‌تر و صحیحتری را از مشکلات همسر خود خواهد داشت و این به استحکام خانواده کمک می‌کند.

حالا باید همه را با یکدیگر حساب بکنیم و برآیند این اشتغال‌ها را لحاظ بکنیم. بنده از

مجموعه این صحبتها نمی‌خواهم عرض کنم که بهترین شغل و اشتغال برای بانوان در بیرون از خانه است به احتمال زیاد برعکس این درست‌تر است، یعنی با توجه به اوضاع و احوال فرهنگی جوامع و با توجه به گرفتاریهای بانوان از حیث ایفای وظیفه مادری و خانه‌داری و اداره همسر و اداره خانه، به احتمال زیاد بهترین مشاغل، مشاغلی هستند که در حاشیه زندگی، خانمها از اوقات بیکاریشان استفاده بکنند و مشغول به کار و سازندگیهای بیشتری باشند، علاوه بر آن چه که تاکنون انجام می‌داده‌اند.

بطور قاطع می‌شود گفت که شاید در بیش از ۵۰٪ اوقات بانوان می‌توانند بهتر از این استفاده بشود، یعنی اگر حالا هشت ساعت کار مفید را برای همگان در نظر بگیریم می‌توانیم این ادعا را داشته باشیم که اقلأ چهار ساعت از وقت خانمها در خانه قابل سازمان دادن و قابل مدیریت است. در سنوات گذشته تعدادی تعاونیهای بانوان در سراسر کشور تشکیل شده که انواع آنها بسیار گسترده است از صنایع دستی گرفته تا صنایع نیمه ماشینی، صنایع غذایی و کارهایی مثل حسابداری، مثل تشکیل تعاونی برای خانمهایی که تحصیلات عالی پیدا کرده‌اند، مثل شیمیدانها و تعداد دیگری از رشته‌های مختلف که با مراجعه به وزارت تعاون، تعاونیهایی را برای خودشان تشکیل داده‌اند، حالا تعداد کثیری از اینها اشتغالشان در حاشیه زندگی‌شان است و در خانه است و نیاز به تمرکز در زیر یک سقف را ندارند و بنابراین میزان سرمایه برای این نوع اشتغالها پایین است. شما می‌دانید که اگر مثلاً بنا باشد که ما یک کارخانه‌ای را ایجاد بکنیم که کارگران و مدیران و مهندسين زیر یک سقف با همدیگر کار بکنند نیاز به سرمایه‌گذاری

جهت احداث ساختمان داریم، جهت احداث تاسیسات داریم و ماشین‌آلات، در حالی که وقتی از امکانات موجود در خانه‌ها استفاده کنیم مثلاً از فضای خالی خانه‌ها، و از انبارها یا اطاقهای خالی استفاده بشود، در حقیقت این فضا و تاسیسات موجود است، شوقاژ خانه‌ای بسا موجود است، نور کافی وجود دارد، فضای کافی وجود دارد و به راحتی می‌تواند خانم خانه بدون گرفتاریها و دغدغه‌هایی که در محیطهای بیرون برایش معمولاً وجود دارد در خانه مشغول کار بشود. تعداد زیادی از تعاونیها اشتغالیایی از این قبیل فراهم کرده‌اند، تعدادی هم شغلهایی را در بیرون خانه برای بانوان محترم ایجاد کرده‌اند که حالا در این کتابی که منتشر شده به بعضی از آنها اشاراتی شده است.

از نکات دیگر اینکه معمولاً خانمها با اشتغال خودشان به هویت ملی کمک می‌کنند، انجام کارهای هنری و صنایع مستظرفه آن و کارهای هنری و محصولات هنری هر کشوری جزء فرهنگ ملی و هویت ملی آن کشورند. از جمله محصولات هنری، محصولاتی است که به وسیله بانوان تهیه می‌شود و ارائه می‌شود و در این تعاونیهای بانوان ما انواع این کارها را شاهد هستیم که شاید بهترین تجلی آن در صنعت قالی و فرش بافی و گلیم‌بافی است، البته سایر هنرهای ظریفه را هم دربر می‌گیرد.

نوع مشاغلی که ما راغب هستیم و توصیه می‌کنیم که بانوان تعاونیهایی را در آن رشته‌ها تشکیل بدهند، در زمینه‌های تعلیم و تربیت است، مثلاً خانمهایی که می‌خواهند مدارس غیرانتفاعی ایجاد کنند و یا آموزشگاههایی برای تدریس به دختران و بانوان ایجاد بکنند، این امکان از طریق بخش تعاون وجود دارد و کمکهایی را هم می‌توانند از بخش تعاون

دریافت نمایند، همچنین کارهای بهداشتی و درمانی هنری و دستی و کارهای مربوط به ترجمه و صنایع الکترونیکی و کامپیوتری، یکی از انواع فعالیتهایی که خانمها می‌توانند در آن رشته وارد بشوند، صنایع مربوط به الکترونیک و کامپیوتر است. ای بسا حوصله خانمها بیشتر از مردان است و در کارهایی که نیاز به صبر و حوصله بیشتر باشد بانوان بهتر از آقایان از عهده آن برمی‌آیند.

بعضی از کشورهای بزرگ صنعتی و مشخصاً ژاپن نوع سازماندهی صنعتش را به این سمت برده، مثلاً: شرکت سونی و حتی خودروسازی‌ها مقداری زیادی از کارهایشان را سازماندهی کرده‌اند که مردم در خانه‌هایشان انجام می‌دهند منتهی با مدیریتی با کفایت. بهر حال کارهایی وجود دارد که مدیریت آنها تقسیم شده محصولات پس از گردآوری و به خط مونتاژ منتقل می‌شود. این کار بین خانواده‌های متعدد و مختلف در سراسر کشور (مثلاً این صنعت الکترونیک) این قابلیت را دارد و همینطور صنعت خودروسازی این قابلیت را دارد که در خانه‌ها نفوذ پیدا بکند و از اوقات بیکاری استفاده بشود. صنایع غذایی از جمله اشتغالها و نوع فعالیتهایی است که خوشبختانه در کشور ما سابقه و زمینه دیرینه دارد. عریقات، تولید مرباها، تولید انواع و اقسام محصولات غذایی به گونه‌ای است که از قدیم در کشور ما رایج بوده، حالا اگر به شکل صنعتی تبدیل شود و به شکل استاندارد شده‌ای درآورده بشود، از طریق این تعاونیها این قابلیت برایشان وجود دارد.

خوشبختانه برای بانوان تحصیل کرده، تعاونیهای خوبی تشکیل شده است همین حسابدارها را و شیمیست‌ها را که عرض کردم، تحصیل کرده‌های علوم اجتماعی در بعضی از

استانهای کشور، تعاونیهای تشکیل داده‌اند و مشغول کارهای مطالعاتی و تحقیقاتی هستند که خود ما از نتیجه تحقیقاتشان استفاده می‌کنیم و برای سایر رشته‌هایی که کاربرد دارند تشکیل این نوع تعاونیها هم برای بانوان و هم برای آقایان مقدور و ممکن و میسر است و باعث می‌شود که جماعت تحصیل کرده و کسانی که کاری از آنها برمی‌آید، الا و لابد خودشان را یا اجیر دولت یا اجیر بخش خصوصی ندانند و راه سومی جلوی پایشان وجود داشته باشد که بتوانند در زمینه ایجاد شغل و تولید ملی مشارکت داشته باشند. جای خوشبختی است که عرض بکنم در سال گذشته از ۱۴۴ هزار عضوی که از طریق تبصره ۳ توانستند تسهیلات اعتباری دریافت بکنند، چهل و سه هزار نفر آنها را تقریباً بانوان تشکیل می‌داد یعنی حدود سی درصد اعضاء این تعاونیها در سال گذشته خانمهای محترمی بودند که خواستند حالا دوشادوش مردان یا مستقلاً با

همدیگر در مشاغلی مشارکت بکنند. این مشاغل هم اعم بوده از همین انواعی که اسم بردم و یا تعاونیهای کشاورزی و صنعتی مثلاً تولید میگو و هر نوع فعالیتی که با اوضاع و احوال جسمی بانوان سازگاری و تناسب دارد و از طریق تسهیلاتی که در سال گذشته از محل این تبصره داده شده، علاوه بر اشتغالهایی که برای آقایان ایجاد می‌شود، شش هزار و هفتصد و بیست و چهار مورد اشتغال جدید ایجاد شده است، یعنی علاوه بر آن یکصد و هفتاد هزار اشتغالی که قبلاً ایجاد شده بود، فرصت اشتغال فراهم شده است.

من برای اینکه از بیانات جناب آقای دکتر روحانی و سایر بزرگواران استفاده بکنیم، عرایضم را بهمین جا ختم می‌کنم و از شما خواهش می‌کنم که با ختم صلواتی به استقبال بقیه برنامه برویم.

«والسلام علیکم ورحمة... و برکاته»

سخنان خانم دبایغ نماینده مردم همدان در

مجلس شورای اسلامی:

حفظه... و همه شما عزیزان بالاخص وزیر بزرگوار تعاون و تریک به مناسبت سالگردی از سالهای برقراری تعاون در جامعه اسلامی‌مان.

قال... تعالی: «الرجال نصیب مماکتسبوا للنساء نصیب مماکتسبن» برای زنان و مردان نصیب خواهد شد آنچه را که برایش زحمت می‌کشند، سرمایه‌گذاری می‌کنند، تکاپو می‌کنند و به دست می‌آورند.

خداوند متعال بر ما منت نهاده است در مقطعی از تاریخ خلقت و بشریت زندگی

با درود و سلام و صلوات به روح پرفتوح امام راحل‌مان آن معشوق تمامی قلبهای عاشق حق و حقیقت و همه آنانی که به او اقتداء کرده‌اند، چه آنهایی که جانهایشان را در طبق اخلاص گذاردند و برای خدا و حسین زمانشان ارزانی داشتند و چه آنانی که با دادن دست و پا و چشم و گوش امروز شهیدان شاهد و ناظری هستند براعمال و رفتار و گفتار و کردار ما.

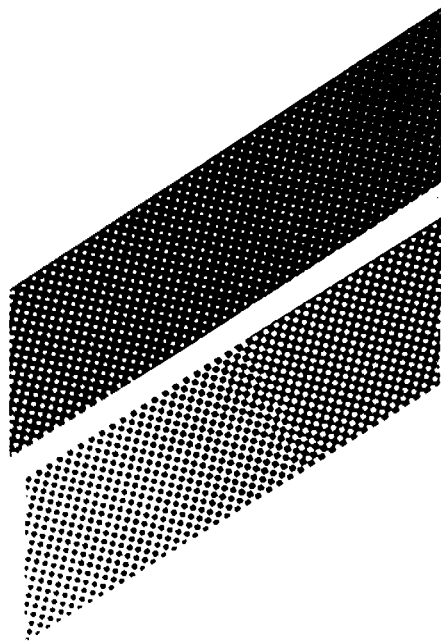
و با عرض سلام و تریک به محضر آقا امام زمان عجل... تعالی فرجه‌الشریف و ولی‌امر مسلمین حضرت آیت... خامنه‌ای

می‌کنیم که میراث زمین را به ما مستضعفان جهان واگذار کرده است تا الگو باشیم برای تکامل بشریت و نشان بدهیم که اسلام ناب در هر کجای دنیا بدست انسانهای تکامل یافته و با تکاپو اگر برقرار و پایه‌گذاری شود بهر چیزی می‌تواند دسترسی پیدا بکند و در هر کجا و در هر برنامه‌ای می‌تواند الگو قرار بگیرد، چه در رابطه با مسئله انقلاب، چه در رابطه با مسئله دفاع مقدس، چه در رابطه با مسئله جهاد، چه در رابطه با مسائل مختلف دیگر و چه با مسئله امروز که من و شما در رابطه با آن در این جلسه حضور داریم و با همدیگر سخن می‌گوییم یعنی مسئله تعاون، تعاون چیزی نیست که ما فکر کنیم اختراع ما است، ابتکار ما است، ابداع ما است، خیر، تعاون از زمان حکومت رسول اکرم (ص) برقرار شده است. ما در تاریخ حکومت رسول خدا وقتی، بررسی می‌کنیم می‌بینیم وقتی در مسجد مدینه خدمت پیغمبر اکرم حضور پیدا می‌کنند و عرضه می‌دارند یا رسول‌ا... ما هم می‌خواهیم در مسائل مختلفی که برای مسلمانان بوجود می‌آید چه جنگ، چه مسائل پشت جبهه و مسائل اقتصادی جامعه، سهیم باشیم، حضرت رسول صلوات... و سلامه علیه تعاونیهایی را برقرار می‌کنند، نه به عنوان اینکه سرمایه‌گذاری کنند زیرا پول آن روز مطرح نبود اما دستور می‌دهند زنان برای خودشان در رابطه با مسائل جمعه و جماعات و در رابطه با مسئله حمایت و یاری دادن به جنگ و جبهه تعاونی تشکیل بدهند، آن تعاونی که آن روز تشکیل می‌شود و زنان مسلمان در آن اجتماع می‌کنند و تقسیم‌بندی این خانمها را خانم ام‌سلمه و بعضی دیگر از زنان برجسته صدر اسلام دارند، نشاندهنده این است که ما برای این کارهایمان الگو داریم و محترم اینکه

زنانمان در هر برنامه‌ای و در همه مسائلی که در جامعه مطرح بوده همیشه نقش آفرینی داشته‌اند، بگذریم از اینکه بعد از جریاناتی که در جوامع اسلامی پیش آمده است (ما با دنیا و کشورهای شرقی و غربی کاری نداریم) ما از اسلام این توقع را داریم ما زنان مسلمان برایمان مهم است بدانیم که بعد از گذشت هزار و چهارصد سال از مبعوث شدن پیغمبر اکرم (ص) به رسالت و آن بهاء و ارزشی را که رسول گرامی برای زنها دادند و بوجود آوردند و قرآن بیان کرد و سنت رسول نشان داد، عملاً، چطور می‌شود که در لابه‌لای اوراق تاریخ می‌خواهد و خاک می‌گیرد و زنان جز آشپزخانه و امور منزل جای دیگری نمی‌شناسند و نمی‌فهمند این برای ما مهم است و این را هیچکس نمی‌تواند از لابه‌لای این اوراق تاریخ بیرون بکشد مگر خون شهدای ما، مگر علماء، مگر بزرگانی که آن روز آمده‌اند مردان را برده‌اند در طبقه پنجاهم از عالم خلقت و بشریت قرار دادند و به زنها گفته‌اند، تو فقط باید بخت و پز کنی، تو فقط باید بچه‌داری کنی، تو فقط باید خانه‌داری کنی! بلی یک مادر خوب، یک همسر خوب آن است که دستورات و سنت رسول را کاملاً پیاده بکند اما در کنار او اگر یک روز خواست یک عدد تابلو برای پدر و یا مادرش بخرد باید شش ساعت گردنش را کج بگذارد آن هم آقا آیا دلش بخواهد به او اجازه بدهد بخرد یا نخواهد به آن اجازه بدهد. اینها مسائلی است که در جامعه ما کاملاً برای همه محسوس است منتهی برادرانمان با یک زبان دیگری دارند می‌گویند من با یک زبان صریح دارم عرض می‌کنم. خوب در جامعه امروز با تصویب مجلس شورای اسلامی ما یک وزارت تعاون داریم که این وزارت تعاون باید بیاید برای

زنان تعاونیهایی را تشکیل بدهد که اینها از خود یک پشتوانه اقتصادی داشته باشند، برادرمان آقای روحانی بعضی از مسائل را مطرح کردند که احساس می‌کنم لزومی ندارد من به آنها اشاره بکنم، اما لازم است حقیقتاً به بعضی از نکات یک وقع بیشتری گذاشته شود، ما آن چه که در دنیا می‌گذرد برایمان مهم نیست، چرا مهم نیست برای اینکه هر چه داریم، نابش را داریم، اگر قرار است که احترام به زن باشد نابش را داریم اگر قرار است اختیاراتی زنها داشته باشند، نابش را داریم، اگر قرار است تفاوتی بین زنان و مردان باشد نابش را داریم، زیرا که ما با تفکر و اندیشه مارکسیسم و لنینیسم و یا کمونیسم و سرمایه‌داری نمی‌خواهیم زندگی کنیم ما با اندیشه ناب محمدی می‌خواهیم زندگی کنیم، عنایت کنید هر چیزی در جای خودش نیکو است، یک مادر خوب همان ارزش و بهایی را دارد که یک کارمند خوب دارد یک همسر خوب همان ارزش و بهایی را دارد که یک مربی و معلم و یک هنرمند خوب دارد. هر چیزی در جای خودش درست است، ما هیچ اعتراضی به اینکه زنها باید یک مادر خوب باشند، یا همسر خوبی باشند نداریم، زیرا که آن یکی از ودیعه‌های فطری است که خداوند متعال از بدو خلقت بشریت در جامعه خلق کرده است اگر این نباشد زندگی امکان ندارد همینطور که شما می‌بینید او از یک عاطفه بالا و سرشاری برخوردار است و این دیگری از یک قدرت ایستادگی برتری بعنوان پدر، و این دو لازم و ملزوم هم هستند. نه آن عیب او است نه آن نقص این است و نه اگر این دو تا در کنار هم نباشند می‌شود گفت که یک زندگی کامل است. اما با همه این اوصاف این عنایت و این توجه را باید داشته

باشیم کار، شغل و درآمد برای خانمها، لازم است و حقیقتاً هم باید در جامعه ما انشاء... خانمها از مشاغلی که در خور موقعیتها و آن ساختار وجودیشان هست برخوردار باشند، ولی فراموش نکنیم که آنچه که اتفاق افتاده است در این هزار و چهار صد سال گذشته یعنی بعد از منبع و ماخذی که امام صادق (ع) احیاء کردند و روایات را تفسیر کردند و مسائل را تدوین نمودند و ساختار حرکتی زنان و مردان را به صورت روایت و به صورت روشی به شاگردانشان ارائه دادند، بعد از آن همه چیز را شما خفته می بینید، اگر هم خواستند گهگاهی به زنان بهاء بدهند به میدانشان بیاورند جز برای مسائل خاصی میدان داده نشده اند و استفاده نشده اند. لذا باید حواسمان را جمع کنیم خانمها باید خواششان را جمع بکنند، ببینند یک سری به دادگاهایمان باید بزنیم. یک سری به خانه هایی که زنهای خانه دار بیسواد به دور از شناخت قانون و قوانین و مسائلی که برایشان هست و می تواند داشته باشند باید بزنیم. این چیزها را کنار هم جمع بکنیم بعد ببینیم واقعاً آن چیزی که برادر عزیز و بزرگوارمان آقای روحانی فرمودند که در رابطه با خانمها واقعاً می خواهیم پیاده شده؟ انشاء... هم پیاده خواهد شد، چیزی که امام به من و تو گفت یک نکته ای بسیار حساسی بود من دلم می خواهد برادرها و خواهرهایمان تامل کنند و بروند اینها را از لابلای فرمایشات امام بیرون بکشند، امام فرمودند برای یک زن چه شغلی بالاتر و ارزشمندتر از اینکه یک انسان در دامن خود دارد تربیت می کند، پرورش می دهد همانطور که مادر امام به انجام رسانید. خوب این یک شغل است به شرط اینکه به فرمایش برادر عزیز و بزرگوارمان آقای وزیر، مردانمان متوجه این قضیه باشند که

این غذایی که در خانه دارد می خورد این بچه ای را که همسرش دارد تربیت می کند این قرآنی را که دارد به بچه اش آموزش می دهد این همکاری که برای ارتقاء سطح سواد بچه اش دارد، این سرمایه گذاری را که از عمرش می کند، اگر بخواهد حقوق بگیرد دو سوم و شاید هم بیشتر و همه این حقوق آقا را هم به آن بدهند، باز هم تکاپوی زحمات وی را نمی دهد، منتهی حقیقتاً اساس قضیه نادیده گرفته شده، یعنی خانم خانه دار اگر این اختیارات را، اگر این جازه را داشت و اگر این آقا می فهمید که ارزش کار او چقدر است بهای کار او چقدر است و او را به بازی می گرفت در این زندگی و بگونه ای او را سهم می دانست، بگونه ای او را شریک می دانست من یقین دارم، مشکلات امروز را که برادر عزیز و بزرگوارمان فرمودند بیکاری و کم شغلی یا نداشتن شغل، نداشتن کار باعث خیلی از بدبختی ها و فسادها می شود نداشتیم، یقین دارم که همه ما به این اعتقاد داریم.

لذا ببینید عزیزان تعاونی که دارند زحمت می کنند دارند سرمایه گذاری می کنند برای

اینکه من و تو به ارتقایی برسیم از نظر اقتصادی، این مسئله، مسئله اقتصادی تنها نیست به نظر من ما در جامعه زنهای بسیاری را داریم که حقیقتاً بار اقتصادی خانواده را بر دوش می کشند.

این تعاونیها یکی از حرکات بسیار زیبا و ارزشمند و پرقدری است که باید قدرش را بدانیم تا انشاء... با آن بهره خاصی را بتوانیم ببریم. از سرمایه گذاری و زحماتی که این برادرهای عزیز و بزرگوارمان می کنند بالاخص رییس جمهور محترم آقای هاشمی و وزیر محترم تعاون آقای شافعی، در این قضیه من می بینم که سر از پا نمی شناسند برای اینکه بتوانند این مشکل را در جامعه حل بکنند، برای این است که آنچه که از آن زمان مانده و خفته و یا دزدیده شده یا بسته و در بسته مانده و نگفته اند و ارائه نداده اند و نشناسانده اند که علاوه بر آن قضایا علاوه به آن مسائل اگر خانمها در رابطه با مسائل اقتصادی وارد شوند کاری که بتواند مشکلات اقتصادی شان را حل بکند و مشکلات فرهنگی را حل کند، اگر این انشاء... بتواند کامل بشود و از مزایای آن جامعه، بتواند بهره مند بشود و از نرخ بیکاری کاسته شود.

به نظر من یکی از موهبت هایی است که شامل حالمان شده و انشاء... رحمان باید در همه لحظه ها سپاسگزارش باشیم و از آن استفاده بکنیم و شکرگزار این نعمت باشیم و نکته دیگر بحشم این است که ما عنایت و توجه خاص خواهرانمان را باید جلب کنیم به اینکه در صدراسلام زنانی که در بیرون کار می کردند، زنانی که در مسائل جامعه آن روز سهم بودند از چه مسائل اخلاقی و چه مسائل خانوادگی برخوردار بودند اینها را لابه لای این مجلاتی که چاپ می شود این دستورالعملهایی

که داده می‌شود این مسائلی که گفته می‌شود انشاء... به عزیزانمان ارائه نمایم زیرا فراموش نکنیم که الگوهای مادر صدر اسلام با چه درایت و با چه عنایت و با چه اخلاق و خلق و خوی پسندیده و با تکیه بر شرع مقدس اسلام برای حل این معضلات به میدان می‌آمدند و موفق بودند و امروز باید آنها الگوی کار و الگوی زندگی و الگوی برخورداری از مسائل مختلف قرار بگیرند.

امیدوارم که انشاء... رحمان این وقتی را که از شماها گرفتم خداوند متعال بر ما خورده نگیرد و ذخیره قبر و قیامت‌مان قرار بدهد برای اینکه بتوانیم آنجا این ادعا را داشته باشیم که برای اصلاح خودمان و برای اصلاح بعضی از مسائل این چنین وقتی را صرف کردیم.

والسلام علیکم ورحمة... و برکاته

سخنان خاتم فیاض بخش نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی:

والحمد... رب العالمین و صلی... علی
سیدنا و نبینا محمد (ص) و علی اهل بیته الطیبین
الطاهرین.

با سلام خدمت خواهران و برادران بزرگوار، خدا را شکر می‌کنیم که به نعمت جمهوری اسلامی توفیق یافتیم گردهم آییم و پیرامون یکی از مسائل مهم اقتصادی صحبت کنیم. خدا را شکر می‌کنیم که توفیق داد در نظام کریمه اسلامی زنان ما توانستند هویت و حقیقت خود را باز یابند به بهترین مشاغلی که ایفاء کننده مسئولیت اصلی آنها است ره یابند.

من صحبت امروزم را به سه بخش عمده تقسیم می‌کنم، امیدوارم که انشاء... در این فرصت کوتاه بهترین بهره‌ها را ببریم.

ابتداء معنای تعاون را از دیدگاه روایات قرآن بطور مختصر عرض خواهم کرد، سپس از نظر قانون و حمایت‌های قانونی که از بخش تعاون شده و در پایان پیشنهاداتی دارم که امیدوارم با توجه به حضور مسئولین محترم وزارت تعاون و همچنین دیگر خواهران و برادران مسئول به امید خدا اجرا شود، تا ره‌گشایی باشد و تاثیر مختصری در روند بهتر تعاون داشته باشد.

از دیدگاه قرآن و روایات:

آیه معروفی که همه حفظید می‌فرماید «بسم... الرحمن الرحیم تعاونوا علی البر و التقوی و لاتعاونوا علی الاثم و العدون» تعاون، واژه زیبایی است که عمری کهن‌تر از عمر انسان دارد، از دید عقلی در فلسفه و در علوم عقلی چنین بحث می‌کنند که تعاون محور اصلی آفرینش است و پیش از خلقت آدم آفرینش معنای تعاون را در خودش یافته بود. ما در خلقت سایر موجودات معنای زیبای تعاون را می‌یابیم. قرآن کریم می‌فرماید: «ای انسانها برای اینکه بهتر به اهدافتان نائل شوید، بهتر پیشرفت کنید و به تکامل انسانی برسید، (تعاونوا) تعاون داشته باشید.» تعاون از ریشه عون در باب تفاعل به معنای به هم یاری کردن، با هم هماهنگ بودن و مساعدت همه جانبه و چند جانبه انسانها به منظور نیل به هدف بهتر است. در روایات نیز اشارات بسیاری به تعاون شده است. ما در روش زندگی پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار این معنا را بسیار زیاد می‌بینیم، امام علی (ع) می‌فرماید: «طلب التعاون لاقامة الحق دیانة و امانة» «طلب

تعاون و طلب همیاری و هم‌گامی و با هم بودن، به منظور اقامه حق دیانت و امانت است» این روایت خیلی زیبا است، من وقتی که به معنای زیبای این روایت فکر می‌کردم، احساس می‌کردم وزارت تعاون می‌تواند بهترین نقش را در دیانه و امانتی که امام علی (ع) در این روایت فرموده‌اند ایفا کند. امام علی (ع) فرمودند: به خاطر اینکه حق را اقامه کنید (حق به چه معنی است؟ معنای لغوی حق یعنی گذاشتن و قرار دادن هر چیز در جایگاه اصلی خودش و هر انسانی آن کاری که بهترین جایگاه را هم از نظر تناسب جسمانی خودش و هم از نظر نیاز اجتماعی در آن کار و در آن مسئولیت قرار بگیرد، یکی از اسماء پروردگار حق است. «هوالحق» خداوند حق است. از جمله دلایلی که اسم پروردگار حق نامیده شده است ایسن است که مفسرین و لغویون می‌فرمایند: که پروردگار بهترین صفات و کمالات شایسته را در جایگاه حقیقی خودش داراست) بله امام علی (ع) می‌فرمایند: به خاطر اقامه حق «تعاونوا» تعاون داشته باشید و این بهترین راه و بهترین شیوه است که دیانت و امانت اجراء شود (البته معنای دیانت و امانت هم خیلی زیبا است) حتماً خواهرانی که از شهرستانها تشریف آورده‌اند و در روستاها و یا همین تهران در امور تعاونی مشارکت دارند بهتر معنای این رویت را درک می‌کنند، می‌فرمایند: وقتی که تعاون داشته باشید همیاری در امور اقتصادی داشته باشید دیانت و عبودیت پروردگار بهتر انجام می‌شود و اما امانت یعنی چه؟ امانت از ریشه امن است یعنی آرامش، اطمینان، خاطر و اطمینان روانی وقتی که می‌گوییم امانت من در دست شما است، واژه امانت یعنی من از آن کسی که امانت در دست او است احساس آرامش خیال و راحتی دارم.

می‌دانم خیانت در امانت من نمی‌کند. تعاون بهترین راهی است که آرامش خاطر و روان را در انسان ایجاد می‌کند. خدای رحمت کند کسانی که قانون اساسی ما را تدوین نمودند. شهید بهشتی و دیگر بزرگوارانی که امروز نیستند و بر طول عمر آنانی که امروز هستند بیافزاید، قانون اساسی را چقدر زیبا نگاهشته‌اند در اصل ۴۲ و ۴۴ قانون اساسی اشاره شده که اقتصاد ایران بر سه بخش استوار است: بخش خصوصی، بخش دولتی و از همه مهمتر بخش تعاونی. بخش خصوصی وجه مشابهی است با کشورهای سرمایه‌داری، خوب، در بخش دولتی نیز مشارکتهایی داریم ولی آنچه امتیاز جامعه اسلامی و آن چه امتیاز اقتصاد اسلامی است تاکید خاص آن به تعاون است. ما در مشی اقتصادی ائمه اطهار مخصوصاً حضرت علی (ع) و پیامبر اکرم (ص) به وضوح می‌بینیم این جای بحث دارد. از نظر فقهی، شهید بهشتی در حزب جمهوری اسلامی آن زمان بحث زیبایی را مطرح فرموده بودند. من اخیراً در مجله تعاون که بحث‌های خیلی خوبی را در آن دنبال می‌کنند (ایده‌ها... تعالی). این بحث را دیدم که ایشان از جهت فقهی مسئله تعاون و بحثهای عمیق آن را در اقتصاد بررسی می‌کردند. بهر صورت یکی از امتیازات اقتصاد اسلامی توجه و تاکید به امر تعاون است ولی متأسفانه باید این نکته را عرض کنم، علیرغم اهتمام خاصی که در قانون اساسی و در قرآن و در روایات به بخش تعاون شده متأسفانه به آنچه می‌خواهیم و به آنچه که مطلوب ما است هنوز نرسیده‌ایم و هنوز راهش را نیافته‌ایم. حتماً هستند در این جمع خواهرانی که از روستاها تشریف آورده‌اند در میان آن تعداد از روستاهایی که من در آنها حضور داشته‌ام خواهران ما خیلی با معنای تعاون مانوس

نبودند. خواهرانی هنرمند با استعداد و با توانهای بالقوه بسیار ولی متأسفانه بیشتر مایل بودند در بخشی استخدام رسمی شوند و در بخش دولتی کار کنند. خواهران دیپلمه و تحصیل کرده‌ای بودند و همه می‌گفتند که ما از دولت جمهوری اسلامی توقع داریم که لااقل در یکی از این بخشهای دولتی ما را به کلاس بگمارند. من به آنها گفتم شما با توجه به این همه هنرهایی که دارید، این همه فرشهای زیبایی که می‌بافید هنرهای دستی، کشاورزی شما و توانهای بالقوه، چرا به فکر تعاون نیستید. به محض اینکه شما بخواهید وزارت تعاون همکاری می‌کند. ولی متأسفانه به نظر من یکی از مشکلات عمده‌ای که ما در جمهوری اسلامی داریم موضوع خواهرانی است که سرپرست از دست داده‌اند و خودشان سرپرست خانواده هستند و باید از آنها حمایت شود، من قانون وزارت تعاون را می‌دیدم، قانون خوبی است که در سال ۱۳۷۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد، ولی احساس می‌کردم که جای اعتنای ویژه به بانوان در آن حالی است. چقدر خوب است که قوانین جاری تعاون، در واگذاری تسهیلات و اعسبارات، مساعدتهای اعتباری و فنی

مشاوره‌ای برای بانوان تاکید شود، از نظر حقوقی نیز با توجه به موقعیت فرهنگی برخی مناطق دور افتاده، خواهرانی که کمی دلهره دارند و احساس اضطراب می‌کنند نیاز به آموزش حقوقی دارند، خواهرانی که خیلی مایلند تا تعاونها استعدادها بالقوه آنها را به فعل برسانند. انشاء... وزارت تعاون با اعتناء خاصی که به این مسئله دارد از طریق آموزش و ترویج این اضطرابشان را برطرف نماید. امیدوارم که منبعد بیشتر به آن امعان نظر بفرمایید. ما بحددا... از نظر توانهای بالقوه و آنچه که می‌بایست داشته باشیم وضع بسیار خوبی داریم، در کشورهای دیگر وقتی که بررسی می‌کنیم، مثلاً چین، می‌بینیم که یکی از بیشترین تولیدات ناخالص داخلی آنها صنایع دستی بانوان است. وقتی که دقیقتر بررسی می‌کنیم، تحقیقاتی که در این زمینه بعمل آمده نشان می‌دهد که شیوه تعاونی در این کشور گسترش یافته و در واقع این شیوه تعاونی بوده که توانسته است استعدادهای بالقوه این بانوان پرتلاش و پرتکاپوی را به فعلیت برساند. در کشور ما هم بنابر آمارهای غیررسمی که وزارت کشاورزی داده چهل درصد نیروی کار ما در بخش کشاورزی را زنان تشکیل می‌دهند. در بخش صنایع دستی حدود هفتاد درصد توسط زنان اداره می‌شود بطوری که فرش ما مقام اول و یارته ممتاز را در بازارهای بین‌المللی دارد و در واقع این سرانگشت هنرمندانه آن زن قالی‌باف روستایی است که در بیغوله‌ها و در زیر زمین‌ها با حداقل امکانات و قناعت، این درخشش، افتخار و ارزش را برای کشورمان می‌آفریند. چقدر خوب است که با شیوه تعاونی و مشارکتهای تعاونی و گسترش شرکتهای تعاونی، این استعدادها و این توان‌ها را ما به فعلیت برسانیم

نگاهی به:

نقش تعاونیهای مصرف در توزیع عادلانه کالا

امروزه تلقی هر شنونده از کلمه تعاون، مشارکت در امور خیر و عام المنفعه و همچنین خرید ارزان است و از بین انواع تعاونیها، تعاونیهای مصرف شناخته شدهترین و ملموسترین آنها در بین اقشار مختلف جامعه بخصوص کارمندان دولت و کارگران است. در حقیقت از طریق انواع تعاونیهای مصرف است که اعضاء امید دارند از پول و سرمایه خود که با عرق جبین و کد یمین به دست آمده است دفاع کنند و این سرمایهها بتواند به شکل مطلوب و مناسب مایحتاج آنها را اعم از مواد خوراکی، لوازم خانگی و پوشاک، برآورده کند.

تعاونیهای مصرف علاوه بر آنکه خود در تامین اقلام موردنیاز مردم با قیمتهای مناسب می توانند نقش مهمی ایفا کنند در تعدیل قیمتها و ایجاد رقابت کیفیتی و به طور نسبی کمی، در بازارهای سطح شهر نیز موثر خواهند بود، برای مثال عرضه گسترده مواد غذایی در پایان هر سال و در شرف سال نو و یا عرضه پوشاک و لوازم التحریر در آستانه بازگشایی مدارس توسط تعاونیهای مصرف به شکل جدی از بالا رفتن قیمتها در بازار جلوگیری کرده و می کند.

عرضه کالا به قیمت عادلانه

آمارها و ارقام حکایت از آن دارند که میانگین قیمت فروش کالاها در شرکتهای تعاونی مصرف به اعضاي آن نسبت به اعضاي آن

کالاهای ارابه شده در تعاونیهای مصرف را جایگزین کنند. تمایل به این موضوع با افزایش حجم کالاهای تعاونی گسترش می یابد اما واقعیت آن است که این خواسته عمومی تنها از راه گسترش سرمایه های در گردش تعاونیهای مصرف به شکل مطلوبتری تحقق می یابد. سرمایه هایی که از راه جلب مشارکتهای مردمی تامین خواهند شد و تعاونیهای مصرف را رونق خواهد بخشید.

طی کمتر از دو دهه پدیده تعاونیهای مصرف در میان اقشار اجتماعی با مفهوم خرید عادلانه کالا همراه شده است. این مفهوم بیشتر از آن جهت در کانون توجه قرار گرفته که گرایش دسترسی به کالاهای ارزان، مقرون به صرفه و دارای نرخ عادلانه به امری اجتناب ناپذیر تبدیل گشته است. اکنون فاصله میان درآمد و هزینه، خانوارها را وامی دارد تا در سبد مصرف خویش بخشی از

آمارها و ارقام حکایت از آن دارند که میانگین قیمت فروش کالاها در شرکتهای تعاونی مصرف به اعضاي آن نسبت به قیمتهای بازار در تمامی اقلام حدوداً ۲۵ درصد کمتر بوده است. و مفهوم این مطلب آن است که مثلاً در ازای فروش یکصد هزار تومان کالا به کارمندان قدرت خرید آنان به میزان ۲۵ هزار تومان افزایش یافته است. بنابراین با در نظر گرفتن میانگین حقوق کارمندان دولت مشخص می گردد که این رقم در حقیقت زندگی مادی کارمندان را حدوداً یک ماه تامین می کند.

- امروزه تلقی هر شنونده از کلمه تعاون، مشارکت در امور خیر و عام‌المنفعه و همچنین خرید ارزان است و از بین انواع تعاونیها، تعاونیهای مصرف شناخته شده‌ترین آنها در بین اقشار مختلف جامعه بخصوص کارمندان دولت و کارگران است. در حقیقت از طریق انواع تعاونیهای مصرف است که اعضا، امید دارند از پول و سرمایه خود که با عرق جبین و کد میمن به دست آمده است استفاده کنند و این سرمایه‌ها بتواند به شکل مطلوب و مناسب مایحتاج آنها را اعم از مواد خوراکی، لوازم خانگی و پوشاک برآورده کند.

بازار در تمامی اقلام حدود ۲۵٪ کمتر بوده است مفهوم این مطلب آن است که مثلاً در ازای فروش یکصد هزار تومان کالا به کارمندان، قدرت خرید آنان به میزان ۲۵ هزار تومان افزایش یافته است، با در نظر گرفتن میانگین حقوق کارمندان دولت مشخص می‌گردد که این رقم در حقیقت زندگی مادی کارمندان را یک ماه به پیش می‌برد. همچنین در سال گذشته میانگین خرید کارمندان دولت در سطح شهرستان از شرکتهای تعاونی مصرف کارکنان دولت بیش از صد هزار تومان و در شهرستانها بیش از ۵۰ هزار تومان بوده که این خود نشان دهنده استقبال نسبتاً خوب مردم از فروشگاه‌های تعاونی مصرف است. البته این بدان معنا نیست که تعاونیهای مصرف در تامین نیاز کارکنان دولت به صورت جامع و کامل موفق بوده‌اند لیکن نشان دهنده آن است که شرکتهای تعاونی مصرف قادرند در صورتی که مشکلات اجرایی و محدودیتهای سرمایه‌ای خود را برطرف کنند بخوبی از عهده تامین نیازهای عمومی مردم برآیند.

سرمایه‌گذاری اعضا

شکل عرضه کالا در تعاونیها به صورت مشارکت تمامی اعضا در تامین سرمایه است لیکن مبالغ محدود و ناچیزی را که اعضا تعاونیهای مصرف در این شرکتهای به صورت خرید سهام شرکت پرداخته‌اند نمی‌توان نوعی سرمایه‌گذاری تلقی کرد.

نمایند که خرید اعضا از آن شرکتهای باعث خواهد شد تا توان آنها در ارائه محصولات بیشتر و با کیفیت بهتر بالا رود و همچنین داشتن کالای بهتر و با قیمت مناسب‌تر منوط به تامین اعتبار برای پیش خرید آن کالا است که این اعتبار جز با مشارکت اعضا تامین نمی‌شود»
زهره توکل عضو یک تعاونی معتقد است که برخورد سهامداران تعاونیهای مصرف با تعاونیها باید از روی میل باطنی و به دور از ترس و دلهره باشد. او می‌گوید با وجود آنکه قیمتهای کالا و اجناس در تعاونیها همواره عادلانه‌تر از نرخ کالاها در بیرون از این مجموعه بوده و مردم نیز به این نکته واقفند که کالاهاى مورد نیاز خود را بهتر می‌توانند از طریق تعاونی تهیه کنند با این وجود در مورد سرمایه‌گذاری دست و دل بازی نمی‌کنند و

محمد اسلامی نسب مدیرعامل اتحادیه سراسری تعاونیهای مصرف کارکنان دولت در این باره می‌گوید:

«میانگین مبلغی که کارکنان دولت در شرکتهای تعاونی مصرف سرمایه‌گذاری کرده‌اند ۳ هزار تومان بوده است که با توجه به اینکه مبالغ بیش از ۲۰۰ هزار ریال نیز وجود دارد، میزان مشارکت برخی از کارمندان از مبلغ میانگین نیز کمتر بوده است و به نظر می‌رسد که هیئت مدیره شرکتهای تعاونی مصرف می‌بایست اعضا خود را نسبت به لزوم خرید سهام بیشتر و اهمیت مشارکت در شرکتهای آگاه کنند. خصوصاً اینکه به هر میزان که سرمایه‌گذاری و خرید انجام گیرد سود حاصله به سهامداران برگشت داده می‌شود. شرکتهای تعاونی باید این مفهوم را روشن

۱- اگر اعضا، تعاونیهای مصرف نیازهای خود را حتی المقدور از تعاونیهای خود تهیه کنند علاوه بر آنکه با خرید از تعاونی به فعالیت شدن آن کمک کرده‌اند، کالاهای ارزانیتری بدست می‌آورند و اضافه بر آن با خرید هر قلم کالا در حقیقت یک قلم کالا کمتر از بازار آزاد خریداری شده است که این خود موجب کاهش قیمت‌ها در بازار می‌شود.

تعاونیهای مصرف به کارکنان دولت ارائه می‌دهند اطلاع چندانی ندارند»

ارائه کالا و خدمات متناسب با سرمایه اعضا،

در سالهای قبل میزان کالا و خدماتی که در اختیار تعاونی‌های مصرف از سوی اتحادیه سراسری تعاون مصرف کارکنان دولت قرار می‌گرفته و به تبع آن میزان کالا و خدماتی که این تعاونیها به اعضا خود ارائه می‌کرده‌اند با میزان سرمایه آنها تناسب نداشته است، بدین معنی که تمامی اعضا صرف نظر از میزان سرمایه خود بطور یکسان از کالاها و خدمات بهره‌مند می‌شده‌اند که این مسئله عاملی بوده است تا اعضا نسبت به افزایش سرمایه خود در نزد شرکتهای تعاونی رغبتی نشان ندهند.

به گفته مدیرعامل اتحادیه سراسری تعاونیهای مصرف، در این راستا از سال گذشته این اتحادیه در دادن سهمیه‌ها، میزان سرمایه‌ای را که شرکتهای تعاونی در نزد اتحادیه داشته‌اند، در نظر داشته و متناسب با آن، سهمیه‌ها توزیع شده است و البته شرکتهای تعاونی نیز باید به پیروی از این مسئله با اعضا خود عملکرد مشابه داشته باشند و کالاها و خدمات خود را به نسبت سرمایه‌های آنها توزیع کنند تا ضمن تشویق اعضا به مشارکت بیشتر در فعالیتهای تعاونیهای مصرف، عدالت نیز در توزیع اقلام مورد نیاز اعضا رعایت شده باشد. وی همچنین یکی از سیاستهای تشویقی را که اتحادیه در نظر گرفته است، ارائه تسهیلات و خدمات بیشتر و کالاهای ارزانیتر به آن دسته از اعضا که سرمایه خود را در تعاونی‌ها به ۲۰ هزار تومان افزایش داده‌اند ذکر می‌کند و می‌افزاید: البته همه اعضا از امتیازات کلی تعاونی برخوردار هستند اما این

به نظر می‌رسد آگاهی رساندن به اعضا تعاونیها نقش اصلی را در بالا بردن مشارکت ایشان در سرمایه‌گذاریها داشته باشد. اعضا تعاونیها باید آگاه شوند که صاحبان اصلی تعاونیها خود آنها هستند و در صورت نوپا و فعال شدن شرکتهای تعاونی بسیاری از مشکلات اقتصادی آنها برطرف می‌شود اسلامی نسب مدیرعامل اتحادیه سراسری تعاونیهای مصرف کارکنان دولت در مورد راههای افزایش سهام و مشارکت اعضا ضمن مهم شمردن مسئله آموزش و آگاهی رساندن به کارکنان دولت معتقد است: «کاردانی و لیاقت و ایثاری که مدیران شرکتهای تعاونی مصرف در خدمت‌رسانی به اعضا از خود نشان می‌دهند یکی از عوامل مهم افزایش مشارکت اعضا می‌باشد. هرچه اعتماد اعضا به صداقت و شایستگی و کاردانی مدیران شرکتهای تعاونی افزایش یابد، مشارکت کارکنان در تامین سرمایه و رونق بیشتر تعاونیها نیز افزایش خواهد یافت. بدیهی است در این راستا دو عامل آموزش و تخصص‌ابزاری است که مدیران تعاونیها با توجه به تسهیلات و شرایط فراهم شده توسط وزارت تعاون و ادارت تابعه در استانها می‌توانند از آن برای جلب اعتماد اعضا بهره‌مند شوند»

وی ادامه می‌دهد: «متأسفانه تا به حال مدیران تعاونیها تلاش لازم را در این زمینه نداشته‌اند و در برخی ادارات دولتی، حتی مسئولین این ادارات نیز از خدماتی که

توان تعاونی را با سهام بیشتر بالا نمی‌برند. یکی از کارشناسان نیز معتقد است از آنجا که حاکمیت سرمایه در تعاونیها مطرح نیست، اشخاص سرمایه بیشتر را به معنی خرید کالای افزونتر از تعاونیها نمی‌دانند. اما واقعیت آن است که رقم سپرده‌های فردی فشار محسوسی را بر روی سهامداران نخواهد داشت ولی در مجموع به خاطر انبوه بودن تعداد اعضای تعاونیها، قدرت خرید تعاونیها و دسترسی آنان به کالاهای عمده‌تر را بالا می‌برد. این واقعیت در تعاونیهایی که دارای سرمایه‌های بیشتری هستند نسبت به تعاونیهای کم سرمایه قابل ملاحظه است، به نحوی که عملکرد تعاونیهای دارای سرمایه بالا همواره با رضایتمندی بیشتر سهامداران آن روبرو بوده است و میزان مراجعات سهامداران این نوع تعاونیها نیز به تعاونی خود بسیار بیشتر و قابل توجه‌تر به نظر می‌رسد.

برای مثال تعداد سهامداران تعاونی مصرف بانک ملی در سال ۷۴ نزدیک به ۳۲ هزار و پانصد نفر بوده که این انبوهی اعضا سود ویژه این تعاونی را در همان سال به رقمی بیش از ۸۸۰ میلیون ریال رسانده است که این موضوع مثلث فزونی اعضا و سرمایه تسهیل دسترسی به کالای بیشتر و بهتر و در نهایت رضایتمندی اعضا را شکل داده است.

نقش کاردانی مدیران تعاونیهای مصرف در افزایش مشارکت مردم

یک مسئله عاقلانه و عادلانه است که امتیازات بیشتری برای اعضای که بیشتر سرمایه‌گذاری کرده‌اند، در نظر گرفته شود.

گسترده‌ترین شبکه توزیع کالا در سراسر کشور

تعاونیها گسترده‌ترین و پرجمعیت‌ترین شبکه توزیع کالا در سراسر کشور هستند. تنها اتحادیه سراسری تعاونیهای مصرف کارکنان دولت با زیر پوشش قرار دادن ۱ میلیون و ۸۵۰ هزار خانوار و حجم سرمایه در گردش معادل ۲۳ میلیارد ریال تبدیل به بزرگترین شبکه توزیع کالا گشته است که در ارائه کالا به قیمتهای مصوب نیز روند موفقیت‌آمیزی داشته است به گونه‌ای که تلقی هر شنونده از خرید تعاونی، خرید ارزانتر است.

اما مسئله‌ای که باعث شده تا فعالیت تعاونیها ناقص تلقی شود عدم تنوع و کثرت اقلام ارائه شده توسط این شرکتها است.

کارمندی که عضو تعاونی‌های مصرف است می‌گوید:

«مشکل تعاونیها این است که بخش کوچکی از نیازهای ما را برطرف می‌کنند و ما نمی‌توانیم در شرکتی تعاونی از هر کالایی سراغ بگیریم. البته من به عنوان یک عضو انتظار ندارم که تعاونی نیازهای خصوصی مرا نیز برآورده کند. اما در حد همان نیازهای عمومی نیز تنوع کالاها محدود می‌باشد. علاوه بر آن بعضی از اقلام مورد نیاز به مقدار محدودی در تعاونیها موجود است که دسترسی به آنها انتظار و شانس زیادی می‌خواهد.

در این مورد مدیر یکی از شرکتی تعاونی مصرف می‌گوید:

شرکتی تعاونی مصرف به اقتضای طبیعت خود عمدتاً به عملیات بازرگانی می‌پردازند و همانطور که روشن است ابزار کار در یک موسسه بازرگانی سرمایه آن موسسه است لیکن در حال حاضر شرکتی تعاونی مصرف به لحاظ برخورداری از سرمایه بیش از یک دهه از زمانه عقب هستند. زیرا میزان مشارکت و خرید سهام توسط اعضا همان مقداری است که ده سال پیش بوده است در حالی که افزایش قیمتها و تورم در این مدت بسیار زیاد بوده است. این مسئله توان تعاونیها را در افزایش خدمات خود و همچنین بالا بردن سطح کیفی و کمی کالا و متنوع کردن آنها کاهش می‌دهد.

مبارزه با تورم و گرانی‌فروشی

پاکروان یکی از اعضای هیئت مدیره

تعاونی مصرف بانک ملی، تعاونی‌ها را یکی از عوامل مبارزه با تورم و گرانی‌فروشی می‌داند و می‌گوید:

«بعضی از اجناس را ما به قیمت خرید در اختیار اعضا می‌گذاریم، بخصوص مواد خوراکی که با قیمت خرید به آنها تعلق می‌گیرد.

همچنین کالاهای درجه یکی مانند یخچال، فرش ماشینی و ماشین لباس‌شویی به صورت اقساط در اختیار اعضای که بضاعت مالی‌شان ضعیف است و قصد ازدواج دارند قرار می‌گیرد.

خانمی که برای خرید از این تعاونی

مراجعه کرده است از اینکه توانسته بعضی از اقلام جهاز دختر خود را به صورت اقساط و با قیمتهای مناسب تهیه کند بسیار خرسند است و آرزو می‌کند با گسترش فعالیت تعاونیهای

- تعاونیهای مصرف علاوه بر آنکه خود در تامین اقلام مورد نیاز مردم با قیمتهای مناسب می‌توانند نقش مهمی ایفا کنند، در تعدیل قیمتها و ایجاد رقابت کیفیتی و به طور نسبی کمی، در بازار مؤثر خواهند بود.

از ادامه آن ناراضی نیستند و خستگی خود را آشکار نمی‌سازند.

در بررسی حاضر می‌خواهیم بینم عواملی که کارمندان را خسته می‌کند، چیست و برای رفع این مشکل چه می‌توان کرد؟

نتایج یک بررسی

برای تحقیق پیرامون عواملی که به خستگی کارمندان در یک سازمان نسبتاً بزرگ منجر می‌شود، پرسشنامه‌ای شامل ۱۸ سوال ۴ گزینه‌ای طراحی و در میان ۲۴۰ کارمند (که ده درصد کل کارمندان سازمان بودند) توزیع شد. آنچه در جداول زیر می‌آید، تعدادی از نتایج این بررسی است. ضمناً، این بررسی در تابستان ۱۳۷۵ در شهر تهران انجام شده است.

جدول شماره یک نشان می‌دهد که هم سنگین بودن حجم کار و هم طولانی بودن ساعات فعالیت اداری در ایجاد خستگی کارمندان تاثیر دارد، زیرا:

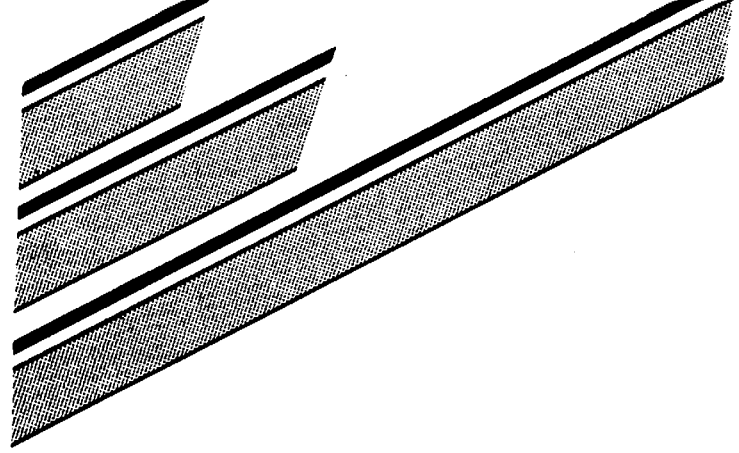
الف - درصد گزینه هیچ در هر دو گروه بسیار اندک است.

ب - پرسشنامه‌های بی‌جواب به هیچوجه قابل توجه نیست.

ج - اگر جمع درصد‌های خیلی زیاد و زیاد را حساب کنیم، از پنجاه تجاوز می‌کند.

ضمناً، براساس جدول یاد شده می‌توان گفت که سنگین بودن حجم کار بیش از ساعات موظف اداری به خستگی کارمندان منجر می‌شود.

در تفسیر جدول شماره ۲ می‌توان گفت که انتظارات غیرمنطقی ارباب رجوع آنقدرها برای کارمندان خستگی ایجاد نمی‌کند، زیرا بزرگترین عدد و درصد مربوط به این قضیه، گزینه «تا حدودی» است، حال آنکه گزینه‌های

عوامل خستگی در محیط کار چیست؟

از: دکتر غلامعلی سرمد

مقدمه

اکثر کارهایی که انسان انجام می‌دهد، خواه‌ناخواه در او نوعی خستگی ایجاد می‌کند. بنابراین، خستگی را می‌توان از دست دادن انرژی تعریف کرد و به همین دلیل، برای رفع خستگی ساده‌ترین روشی که پیشنهاد می‌شود، استراحت است.

از سوی دیگر، خستگی به دو مقوله جسمانی و فکری تقسیم می‌شود. در واقع، کارهایی که فقط جنبه بدنی دارد، یا سنگین‌ترین بار آن بر جسم انسان وارد می‌شود، بیشتر بدن انسان را خسته می‌کند. اما کارهایی که فقط جنبه فکری دارد، یا سنگین‌ترین بخش بار آن بر ذهن انسان وارد می‌شود، بیشتر فکر انسان را خسته می‌کند. برای مثال، اگر یک کارگر کشاورزی یا ساختمانی را در نظر بگیریم، چون کاری که انجام می‌دهد با دست و پا و کل بدنش ارتباط دارد، پس از مدتی دچار خستگی بدنی می‌شود. ولی یک طراح برنامه یا سیاستگذار یا سیاستمدار عمدتاً از قوای ذهنی خود استفاده می‌کند و طبعاً ذهن یا فکرش خسته می‌شود.

با این حال، تعداد زیادی از کارها به گونه‌ای است که همزمان جسم و ذهن انسان را خسته می‌کند. نمونه بارز این مثال، فعالیت کارمندان سازمانهای دولتی یا بخش خصوصی است. اگر یک کارمند حسابداری را در نظر بگیریم، در ضمن کار دستها، چشمها، در مواردی گوشها و تا حدودی کل بدنش را به یاری می‌گیرد، هر چند به طور همزمان فکر او نیز فعالیت دارد. به این دلیل، پس از مدتی از لحاظ بدنی و ذهنی احساس خستگی می‌کند.

نکته دیگری که اشاره به آن اهمیت دارد، نقش اراده و تمایلات انسان در کار است. لابد شما هم کودکانی را دیده‌اید که ساعتهای متوالی بازی می‌کنند ولی خسته نمی‌شوند یا خستگی خود را اظهار نمی‌کنند. آیا واقعاً این قبیل کودکان خسته نمی‌شوند؟

پاسخ این سوال ساده است: کودکان هم مثل بزرگسالان انسانند و انسان تا حدود مشخصی انرژی دارد. اما دلیل اینکه خسته نمی‌شوند، یا خستگی خود را ابراز نمی‌کنند، آن است که کودکان بازی موردنظر را بسیار دوست دارند. بنابراین، علاقه آنان به بازی مانع احساس خستگی می‌شود. یا اراده کرده‌اند بازی در جریان را به پایان برسانند. از این رو،

جدول شماره ۱: ارتباط خستگی با سنگین بودن حجم کار و طولانی

بودن ساعات فعالیت

گزینه	سنگین بودن حجم کار		طولانی بودن ساعات کار	
	تعداد پاسخ	درصد	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۱۱۰	۲۵/۸۳	۷۳	۳۰/۲۱
زیاد	۷۵	۳۱/۲۵	۲۸	۲۰
تا حدودی	۲۱	۱۷/۰۸	۹۲	۳۸/۳۳
هیچ	۱۲	۵	۲۳	۹/۵۸
بی جواب	۲	۰/۸۳	۴	۱/۶۶

جدول شماره ۲: ارتباط خستگی با انتظارات غیرمنطقی

ارباب رجوع و مدیران

گزینه	انتظارات ارباب رجوع		انتظارات مدیران	
	تعداد پاسخ	درصد	تعداد پاسخ	درصد
خیلی زیاد	۵۴	۲۲/۵۰	۱۱۴	۴۷/۵۰
زیاد	۲۲	۱۷/۵۰	۵۶	۲۳/۳۳
تا حدودی	۹۰	۳۷/۵۰	۶۲	۲۵/۸۳
هیچ	۵۱	۲۱/۲۵	۶	۲/۵۰
بی جواب	۳	۱/۲۵	۲	۰/۸۳

جدول شماره ۳: ارتباط خستگی با کار تکراری و ناهماهنگی وظایف

گزینه	تکراری بودن کارها		ناهماهنگی وظایف با تواناییهای کارمند	
	تعداد پاسخ	درصد	تعداد پاسخ	درصد
خیلی زیاد	۸۲	۳۲/۱۶	۲۲	۹/۱۶
زیاد	۵۱	۲۱/۲۵	۲۷	۱۱/۲۵
تا حدودی	۶۸	۲۸/۳۳	۸۱	۳۳/۲۵
هیچ	۱۴	۵/۸۳	۹۲	۳۸/۳۳
بی جواب	۲۵	۱۰/۲۱	۱۸	۷/۵

جدول شماره ۴: ارتباط خستگی با مسایل مالی کارمندان

گزینه	پایین بودن درآمد		لزوم داشتن کار دوم	
	تعداد پاسخ	درصد	تعداد پاسخ	درصد
خیلی زیاد	۱۹۸	۸۲/۵	۷۷	۳۲/۰۸
زیاد	۳۳	۱۳/۲۵	۶۳	۲۶/۲۵
تا حدودی	۹	۳/۲۵	۹۶	۴۰
هیچ	—	—	۲	۱/۶۶
بی جواب	—	—	—	—

«خیلی زیاد» و «هیچ» تقریباً به یک اندازه انتخاب شده است. با توجه به وضعیت کنونی جامعه ما، این نتیجه گیری تا حدود زیادی منطقی به نظر می رسد، زیرا تقریباً همه مراجعان سازمانها در نقش افراد «طلبکار» ظاهر می شوند و کارمندان به این وضعیت عادت کرده اند. به علاوه، اگر اصطلاح «ارباب رجوع» را به صورتی عمیق معنی کنیم، قاعدتاً نباید کارمندان از توقعات بسیار زیاد آنها ناراحت شوند.

برعکس، حدود نصف کارمندان از انتظارات غیرمنطقی مدیران خود «بسیار زیاد» خسته می شوند، که اگر این درصد را با حدود ۲۴ درصد گزینه «زیاد» جمع کنیم، به درصد ۷۰ می رسیم که طبعاً عدد بسیار بالایی است. به علاوه، در پاسخ این سؤال فقط ۲/۵ درصد گزینه «هیچ» را انتخاب کرده اند، در

صورتی که این درصد در ستون مربوط به ارباب رجوع ۲۱/۲۵ است. بنابراین، می توان گفت که هر چند کارمندان مورد مطالعه به طریقی به ارباب رجوع پرتوقع عادت کرده اند، اما انتظار ندارند مدیران از آنان انتظارات غیرمنطقی داشته باشند. احتمالاً لفظ «مدیر» در این قضیه تاثیر فراوان دارد، زیرا کارمندان از مدیران تصاویری در ذهن دارند که باید بر فهم، کاردانی، بصیرت، انصاف و انسانیت استوار باشد. به همین دلیل، زیاد بودن یا غیرمنطقی بودن انتظارات آنان را با این اوصاف هماهنگ نمی بینند و از تکرار آن خسته می شوند.

هر چند کار تکراری یا تکراری بودن کارها نیازی به توضیح ندارد و در بسیاری از مشاغل عادی است، اما جدول شماره ۳ نشان می دهد که این امر نیز به نوبه خود از عوامل

ایجاد خستگی در کارمندان است. در واقع، اگر جمع گزینه های اول و دوم را حساب کنیم، به درصد ۵۵/۴۱ می رسیم که یا از تنوع طلبی کارمندان و یا از عدم امکان ایجاد تنوع در انجام امور اداری حکایت می کند.

از سوی دیگر، ستونهای سوم و چهارم جدول شماره ۳ حاکی از آن است که در سازمان مورد مطالعه بین تواناییهای ذهنی و بدنی کارکنان و وظایفی که به آنها محول شده، هماهنگی نسبی وجود دارد، زیرا جمع گزینه های اول و دوم به حدود ۲۱ می رسد، حال آنکه گزینه «هیچ» به تنهایی ۳۸/۳۳ درصد را نشان می دهد.

تصویری که جدول شماره ۴ نشان می دهد با آنچه از وضعیت مالی کارمندان می شناسیم، هماهنگی کامل دارد، زیرا از استضعاف آنها حکایت می کند. در واقع، با آنکه سازمان مورد

جدول شماره ۵: ارتباط خستگی با مناسبات اداری همکاران

گزینه	توزیع		عدم رعایت احترام متقابل		وجود اختلاف سلیقه	
	تعداد پاسخ	درصد	تعداد پاسخ	درصد	تعداد پاسخ	درصد
خیلی زیاد	۵۲	۲۱/۶۶	۵۸	۲۴/۱۶		
زیاد	۵۷	۲۳/۷۵	۴۶	۱۹/۱۶		
تا حدودی	۸۶	۳۵/۸۳	۸۴	۳۵		
هیچ	۳۱	۱۲/۹۱	۴۴	۱۸/۳۳		
بی جواب	۱۴	۵/۸۳	۸	۳/۳۳		

مطالعه تا حدودی از حیث پرداخت دستمزد خوشنام است و با سه خوشبختی فاصله چندانی ندارد (۱)، باز هم اعداد و درصدهای جدول نشان می‌دهد که پایین بودن درآمد و الزام کارمندان برای داشتن کار دوم پس از پایان کار اداری از بزرگترین عوامل ایجاد خستگی برای آنان است.

جدول شماره ۵ حاکی از آن است که روابط اداری کارکنان سازمان مورد مطالعه با خستگی آنها در محیط کار آنقدرها ارتباط ندارد، زیرا بزرگترین درصدهای به دست آمده از گزینه‌ها، به گزینه «تا حدودی» مربوط می‌شود. بنابر این، می‌توان گفت که یا در محیط مورد بررسی بین کارکنان روابط دوستانه وجود دارد، یا نوعی محافظه کاری یا «ملاحظات» دیگر در انتخاب گزینه‌های این سوال دخالت داشته است.

چند پیشنهاد

با توجه به آنچه گذشت، و نیز با عنایت به سوالهایی که به دلیل طولانی شدن مقاله نتایج آن به صورت جدول ارائه نشده می‌توان پیشنهادهای زیر را به مدیران عرضه کرد:

۱- اگر چه کم یا زیاد کردن ساعات کار اداری از اختیارات مدیران نیست، اما در عوض می‌تواند حجم کاری را که به هر یک از زیردستان محول می‌کنند، در حدود توانایی جسمانی و ذهنی او برگزینند تا از این بابت مشکلی برای کارکنان ایجاد نشود. اطلاعات مندرج در جداول ۱ و ۳ مویده این ادعاست.

۲- به طوری که جدول شماره ۲ حکایت می‌کند، انتظارات سنگین یا غیرمنطقی مدیران از جمله عواملی است که به خستگی زیردستان آنها منجر می‌شود. از آنجا که حداقل دو مطالعه دیگر که توسط نویسنده انجام شده

(۲)، این یافته را تایید می‌کند، پیشنهاد می‌شود اگر مدیران ما در ردیف افراد پرتوقع قرار دارند، نسبت به تعدیل این روحیه اقدام نمایند.

۳- مسایل مالی همواره برای کارمندان مشکل ساز بوده، ولی ظواهر امر نشان می‌دهد که طی سالهای اخیر به دلیل گرانی این مسایل حادث شده است. خوشبختانه مدیران برای

کمک مالی به کارمندان راه‌های فراوان در اختیار دارند که اگر این راه‌ها را بشناسند و رعایت کنند، می‌توانند تا حدود زیادی در بهبود عملکرد کارکنان و سازمان خود موثر باشند. البته عده‌ای از کارمندان مشکل یاد شده

۴- نزدیک به ۴۸ درصد کارکنان مورد مطالعه نداشتن استقلال در انجام کار از جمله دلایل خستگی خود برشمرده‌اند. ضمن تاکید بر اینکه استقلال نسبی نیز در محیط کار گاه و بیگاه مساله‌ساز می‌شود و در عوض لازم است

مدیران بر کارها نظارت داشته باشند، اما می‌توان پیشنهاد کرد که حتی‌الامکان به زیردستان خود استقلال عمل زیادتری بدهند تا از این راه به تربیت کارمندان و مدیران شایسته کمک کرده باشند.

۵- تقسیم نابرابر کارها در بین کارکنان از دیگر عواملی است که به نظر کارکنان مورد مطالعه روحیه آنها را خسته می‌کند. در پاسخ این سؤال نزدیک به ۵۵ درصد گزینه‌های «خیلی زیاد» و «زیاد» را انتخاب کرده‌اند، ضمن اینکه سؤال یاد شده گزینه «هیچ» ندارد. به این ترتیب، توصیه می‌شود مدیران در تقسیم کار جوانب عدالت را مراعات نمایند.

تصادفاً، این موضوع را بارها با مدیران مختلف در میان گذاشته‌ام و تقریباً همیشه پاسخی شبیه این شنیده‌ام که «خوب همه توانایی لازم را ندارند. ناچار باید کار را به کاردان سپرده. ظاهراً پاسخ درست است و مخصوصاً چون سپردن کار به کاردان از وظایف علمی و اخلاقی مدیران محسوب می‌شود، ظاهراً موجه به نظر می‌رسد. ما توضیحی که به مدیران داده‌ام چنین است: «اگر به کسی کاری ارجاع نشود، چگونه کار کردن یاد می‌گیرد؟ روزی که معدود کاردانهای امروزی را از دست بدهید، از کجا کاردان پیدا خواهید کرد؟»

۶- و بالاخره به علاقه‌مندان پیشنهاد می‌شود در زمینه مورد بحث بررسیهای دیگری انجام دهند و نتایج را به آگاهی عموم برسانند.

یادداشتها

۱- اصطلاح «سه خوشبختی» در دهه ۱۳۵۰ به سازمان برنامه و بودجه، شرکت نفت و بانک مرکزی اطلاق می‌شد، زیرا مردم

تصور می‌کردند هر کس در این سازمانها کار کند، خوشبخت است.

۲- مشخصات این دو بررسی به شرح زیر است:

- ۱- فصلنامه مطالعات مدیریت، دانشگاه علامه طباطبایی، زمستان ۱۳۷۳
- ۲- مجموعه مقالات مدیریت و رفتار سازمانی، موسسه بین‌المللی روشهای آموزش بزرگسالان، ۱۳۷۲.

بقیه از صفحه ۳۲

۵- دیگر ارزشهای اخلاقی از رابطه‌های خاص تعاونی‌ها با جوامع خود متجلی می‌شوند، آغوش تعاونی‌ها برای اعضای جامعه خود باز است و برای یاری رساندن به انسانها خود را متعهد می‌دانند؛ تعاونی‌ها به عنوان نهادهای اشتراکی در جوامع بی‌شماری حاضر هستند؛ تعاونی‌ها میراث‌دار سنت‌های حفظ سلامت افراد جامعه خود می‌باشند. از اینرو تعاونیها در کلیه فعالیت‌ها از نظر اجتماعی خود را مسئول برای همگامی می‌دانند.

تعاونیها در چارچوب توان مالی خود، توان فوق‌العاده چشمگیری در زمینه تامین نیازهای افراد از خود نشان دادند، اغلب تعاونیها در زمینه تامین نیروی انسانی و منابع مالی برای جوامع خود مشارکت قابل توجه‌ای دارند. تعداد بی‌شماری از آنها برای رشد و گسترش تعاونی‌ها در دنیای در حال توسعه مساعدت جدی نمودند. این سنت بازتاب ارزشی است که تعاونگران می‌بایست به آن بالیده و مصر باشند.

۶- بساری، صداقت، آزاداندیشی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و احترام به رای و نظر دیگران ارزشهای هستند که در سازمانها و موسسه‌های گوناگون وجود دارد اما در کل

جزء لاینفک و غیرقابل انکار در امر داد و ستد در تعاونی‌ها است.

- 1- One man one vote
- 2- Attitudinal
- 3- Values in a changing world
- 4- Co-oprative principles: todays and tomorrow.
- 5- Intervening years

سالهای که پیشگامان نهضت تعاونی در صدد دستیابی و پیگیری اهداف اقتصادی معین و نائیرگذاری در سیاست اقتصادی بودند.

بقیه از صفحه ۷

مذکور بطور متوسط دو میلیون تومان بوده است و در میان این طرحها، ۲۷ مورد طرحهای زراعی هستند که برای راه‌اندازی آنها بیش از ۱۳۰۰ هکتار زمین توسط اداره کسل منابع طبیعی استان در شهرستانهای اردبیل، پارس آباد، بيله‌سوار، نمین، گرمی واگذار شده است و مابقی طرحها نیز در زمینه‌های صنعتی، معدنی، فرش دستیاف و در یک مورد مدرسه غیرانتفاعی می‌باشد و قابل ذکر است که همزمان با بهره‌برداری از طرحهای یاد شده، سی و هشت واحد مسکونی از دوست و نود پلاک احداثی تعاونی مسکن فرهنگیان مشکین شهر به جمعی از عزیزان فرهنگی واگذار شده است.

شایان ذکر است که در مراسم مذکور به پاس خدمات آقای بناب معاون امور تعاونیهای وزارت تعاون در زمینه توسعه روزافزون تعاونیها، از سوی ریاست محترم جمهوری نشان خدمات دولتی اعطاء گردید.

همچنین پس از مراسم مذکور آقای مهندس شافعی، از شرکتهای تعاونی ۴۶۶ الکترونیک آذین و تعاونی ۴۶۳ نشاسته بازدید کردند و ساختمان اداره کل تعاون را که با زیربنای ۱۵۳۴ مترمربع و در ۴ طبقه احداث شده است افتتاح نمودند.

پرسش و پاسخ حقوقی

دعوت‌کننده مجمع اخذ و با همکاری سایر اعضای هیات ریسه با تعداد اعضای حاضر در جلسه اعم از اصیل یا وکیل مقایسه نموده و در صورت تایید صحت ورقه حضور و غیاب، رسمیت جلسه مجمع عمومی را به شرط احراز، اعلام می‌دارد. اقدام بعدی رییس جلسه، طرح هر یک از موارد دستور جلسه برای آگاهی و اتخاذ تصمیم اعضای حاضر در جلسه است.

به این ترتیب اداره امور جلسه، حفظ نظم و ترتیب آن و طرح موارد دستور جلسه برای تصمیم‌گیری، تا خاتمه جلسه از وظایف و اختیارات قطعی و تردید ناپذیر رییس جلسه مجمع عمومی بوده و در صورت بروز حادثه غیر مترقبه‌ای که مانع از انجام وظیفه رییس جلسه گردد، نایب رییس عهده‌دار انجام امور مزبور خواهد شد.

ب - منشی جلسه مسئولیت تنظیم و تحریر تصمیمات متخذه در مجمع عمومی را در دفتر صورتجلسات مجمع عمومی به عهده دارد. بدیهی است تصمیمات راجع به هر مورد از دستور جلسه می‌بایست به نحو صحیح و منطبق با واقع درج گردیده و صورتجلسه تنظیمی به امضای هیات ریسه مجمع که نمایندگان اعضای حاضر در جلسه هستند، برسد.

ج - ناظر یا ناظران منتخب مجمع عمومی، موظفند بر نحوه اداره و برگزاری جلسه، اتخاذ تصمیمات، انجام انتخابات هیات مدیره و یا بازرسان و نیز موارد دیگری که در جلسه مطرح می‌شود، از حیث انطباق موارد برشمرده با مقررات قانونی و اساسنامه نظارت نموده و رییس مجمع را در اداره مطلوب جلسه یاری کنند.

د - چنانچه انتخاب اعضای هیات مدیره (و یا بازرسان) در آگهی دعوت منتشره به عنوان

ناگزیر هستند پیش از هرگونه اقدامی در مورد دستور جلسه، به انتخاب هیاتی مرکب از رییس جلسه، نایب رییس، منشی (محرر) و در صورت لزوم یا پیش‌بینی در اساسنامه، یک یا چند نفر ناظر مبادرت نمایند.

در شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی نیز مطابق با اساسنامه مربوط، انتخاب هیات ریسه در هر جلسه مجمع عمومی و قبل از شروع تصمیم‌گیری پیرامون دستور جلسه، ضروری می‌باشد و گرچه به وظایف و اختیارات فردی یا جمعی هیات ریسه، جز تنظیم و امضای صورتجلسه اشاره‌ای نشده است، لیکن می‌توان با مراجعه به منابع و مآخذ دیگر از جمله قانون شرکتهای سهامی، عرف و عادت و بالاخره به حکم عقل و منطق بر وظایف و اختیارات مسلم و مبرهن هیات ریسه مجمع عمومی و اعضای آن در موارد زیر صحه گذارد:

الف - پس از آنکه هیات ریسه مجمع عمومی شامل یک نفر رییس، یک نفر نایب رییس، یک نفر منشی و یک تا سه نفر ناظر (حسب تعداد مقرر در اساسنامه مصوب) با رای اکثریت اعضای حاضر در جلسه و از بین اعضای داوطلب انتخاب شدند، در محلی که قبلاً تعیین شده و به جلسه مجمع اشراف و احاطه دارد، مستقر می‌شوند و رییس منتخب جلسه صورت اسامی حاضرین را از مقام

از: سیداسماعیل یوسف صفوی

پرسش: آقای محمدعلی صفاری رییس هیات مدیره یکی از شرکتهای تعاونی مصرف خواستار اظهارنظر پیرامون وظایف و اختیارات هیات ریسه منتخب اعضای در مجمع عمومی شده و اضافه کرده‌اند که در اساسنامه شرکتهای تعاونی علیرغم تصریح بر انتخاب هیات ریسه و تنظیم و امضای صورتجلسه مجمع توسط آنان، هیچگونه مطلبی در مورد وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات هیات مزبور به صورت انفرادی یا جمعی ذکر نشده است.

پاسخ: اصولاً هر گروه و جمعیتی که به موجب قانون اجازه برگزاری جلسه و تصمیم‌گیری در محدوده فعالیت‌های خود را دارند برای انجام امور زیر:

- ۱- جلوگیری از بروز بی‌نظمی در جلسه و اداره مطلوب آن،
- ۲- نظارت بر اجرای دستور جلسه و نحوه اتخاذ تصمیمات،
- ۳- برگزاری صحیح انتخابات در مواردی که انتخاب فرد یا افرادی برای انجام وظیفه خاصی در دستور جلسه قید شده باشد،
- ۴- تحریر صورتجلسه متضمن تصمیمات متخذه و عندالاقضاء خلاصه مذاکرات و تایید صحت مندرجات با امضای ذیل صورتجلسه،

یکی از موارد دستور جلسه قید شده باشد، رییس جلسه می‌بایست به منظور جلوگیری از هرگونه تقلب و تخلف احتمالی، اوراق انتخاباتی را که قبلاً بوسیله مقام دعوت‌کننده مجمع تهیه و تکثیر شده است، با همیاری سایر اعضای هیات ریسه و بنحوی که متناسب با تعداد اعضای حاضر در جلسه و فرصت زمانی باقی مانده مورد توافق آنان قرار گرفته است امضاء نموده و سپس با احتساب تعداد وکالتنامه‌ها و اوراق نمایندگی تام‌الاختیار میان اعضای حاضر در جلسه توزیع کرده و دقت نمایند که صندوق یا صندوقهای رای کاملاً خالی بوده و اوراق رای واریز شده به صندوق، قبلاً به امضای عضو یا اعضای از هیات ریسه مجمع رسیده باشد.

چون معمولاً انتخابات هیات مدیره به لحاظ ضرورت کسب اکثریت مطلق آراء توسط کاندیداهای موردنیاز برای انتخاب شدن، به مرحله دوم کشیده می‌شود، لازم است اوراق رای مرحله دوم انتخابات هیات مدیره نیز قبلاً آماده شده و برای انجام اقداماتی مشابه مرحله اول انتخابات، در اختیار رییس جلسه گذارده شود.

ه - پیشنهادهایی که خارج از دستور جلسه آگهی شده، فی‌المجلس به رییس جلسه ارایه یا در جلسه عنوان می‌شود، در صورتی برای اتخاذ تصمیم به جلسه بعد از تنفس مجمع اجازه خواهد شد که بدوآ مورد موافقت رییس مجمع قرار گرفته و سپس به تصویب اکثریت اعضای حاضر در جلسه رسیده باشد.

با تحصیل موافقت رییس مجمع و اکثریت آراء اعضا، جلسه مجمع پس از خاتمه رسیدگی به دستور جلسه‌ای که قبلاً آگهی شده است، بوسیله رییس جلسه و بعنوان تنفس تعطیل شده و به مقام دعوت‌کننده مجمع

دستور جلسه رسیدگی نماید، اخراج عضو از جلسه مجمع در صورت ایجاد اختلال در نظم جلسه، اعلام کفایت مذاکرات در مواقعی که هر مورد از دستور جلسه به بحث و مشورت اعضا نیاز دارد، اجازه دادن به هر یک از مدیران یا اعضا برای توضیح پیرامون مطلبی یا مخالفت با آن، تجویز ورود اعضا به جلسه مجمع و یا خروج از آن در حین ادامه کار مجمع بنحوی که رسمیت جلسه حفظ گردد ضمن صدور دستور قید موضوع در صورتجلسه مجمع به منشی و موارد کثیر دیگری را که از حوصله خوانندگان ارجمند خارج است، می‌توان در زمره وظایف و اختیارات رییس جلسه مجمع عمومی احصاء نمود.

پرسش: آقای رضاعلی محبوبی

مدیرعامل یک شرکت تعاونی توزیع صنفی با اشاره به اینکه شرکت تعاونی آنان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی تشکیل شده و ارزش اسمی هر سهم طبق اساسنامه یک صد ریال تعیین شده است و این مبلغ حتی برای چاپ برگ سهم نیز کفایت نمی‌کند، سوال کرده‌اند که افزایش مبلغ اسمی سهم امکان‌پذیر است یا نه؟ و در صورت امکان، چه اقداماتی ضرورت دارد؟

پاسخ: توجه برادر ارجمند آقای محبوبی

و دیگر خوانندگان محترم را به توضیح این مطلب معطوف می‌دارد که اساساً قانون مدنی عقد را چنین تعریف کرده است که یک یا چند نفر در برابر یک یا چند نفر دیگر تعهد بر انجام امری نمایند و مورد قبول طرفین باشد. از طرفی در بخشی از ماده ۹۴ لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ آمده است که هیچ مجمع عمومی با هیچ اکثریتی نمی‌تواند بر تعهد صاحبان سهام بیفزاید. ایضاً

تکلیف می‌شود که جلسه بعد از تنفس، مجمع مذکور را حداکثر ظرف ۲۰ تا ۳۰ روز آینده با صدور آگهی دعوت و ذکر دستور جلسه‌ای که براساس پیشنهاد یا پیشنهادهای ارائه شده‌ای که مورد موافقت رییس مجمع و تصویب اکثریت اعضا قرار گرفته است، تشکیل دهند. مطالب مذکور در این بند می‌بایست در صورت جلسه مجمع نیز منعکس شده و به امضای هیات ریسه مجمع برسد.

و - ذیل کلیه اسناد و مدارک ارائه شده به جلسه مجمع نظیر ورقه حضور و غیاب، گزارش‌های هیات مدیره و بازرسان، صورتهای مالی سالانه، بودجه و غیر آنها به سبب آنکه جزء ضمائم صورتجلسه مجمع می‌باشند باید بوسیله هیات ریسه مجمع امضاء شود. اعلام خارج شدن جلسه از رسمیت و تعطیل الزامی آن، تعیین موعد و محل برگزاری جلسه بعد از تنفس مجمعی که بنابه علت و یا عللی نتوانسته است به کلیه موارد

ماده ۱۵۹ همین لایحه مقرر می‌دارد: «افزایش سرمایه از طریق بالا بردن مبلغ اسمی سهام موجود در صورتی که برای صاحبان سهام ایجاد تعهد کند ممکن نخواهد بود مگر آنکه کلیه صاحبان سهام با آن موافق باشند.

گرچه قانون بخش تعاونی به امکان یا عدم امکان افزایش ارزش اسمی سهم اشاره‌ای نکرده است اما با توجه به اینکه در هر حال بالا بردن ارزش اسمی سهام بعنوان یکی از طرق افزایش سرمایه، منجر به افزایش تعهدات اعضا می‌شود، لذا مجمع عمومی در صورتی می‌تواند افزایش سرمایه را با بالا بردن ارزش اسمی هر سهم تصویب نماید که علاوه بر اتفاق رای و نظر کلیه اعضای حاضر در جلسه بر تصویب این مورد، اعضای غایب نیز کتباً با افزایش ارزش اسمی سهام شرکت به میزان مصوب مجمع عمومی موافقت نمایند. مضافاً از آنجا که ارزش اسمی هر سهم در ماده ۷ اساسنامه شرکتهای تعاونی مشخص شده است، برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده برای اصلاح ارزش اسمی مقرر در اساسنامه ضرورت خواهد داشت. در این مورد پس از طی مراحل فوق‌الذکر افزودن عبارتی مشابه جمله زیر به انتهای ماده ۷ اساسنامه کفایت می‌کند:

«به موجب مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ..... ارزش اسمی هر سهم به ..... ریال افزایش یافت.»

پوشش: آقای فرشاد رحمانی مدیرعامل یکی از شرکتهای تعاونی مصرف محلی سوال کرده‌اند که تعیین وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیرعامل در شرکتهای تعاونی همانند شرکتهای سهامی در محدوده اختیارات

هیات مدیره است یا آنکه مرجع دیگری باید آنرا تصویب نماید؟

پاسخ: همچنانکه آقای رحمانی عنوان کرده‌اند در شرکتهای سهامی تعیین حق‌الزحمه، مدت تصدی و حدود اختیارات مدیرعامل به عهده هیات مدیره آنها است، لیکن در شرکتهای تعاونی مدت تصدی سمت مدیرعامل طبق قانون دو سال تعیین شده است اما هیات مدیره هر زمان می‌تواند با استفاده از اختیارات قانونی خود مدیرعامل را عزل نماید. ضمناً به موجب قانون بخش تعاونی حقوق و مزایای مدیرعامل و وظایف و اختیارات وی طبق مقررات آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب مجمع عمومی عادی شرکت تعاونی می‌رسد.

بقیه از صفحه ۵۳

مصرف، کلیه مایحتاج خود را بتواند از این طریق بدست آورد.

مشارکت گسترده اعضا، راه خروج از مشکلات

اعضای تعاونیهای مصرف که در حقیقت بیشتر آنان همان کارمندان دولت می‌باشند از چند طریق می‌توانند در پیشبرد کار تعاونیها مشارکت فعال داشته باشند.

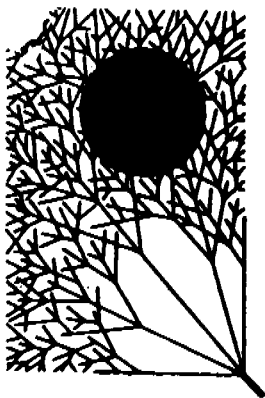
اولین راه خرید اقلام موردنیاز اعضا از تعاونیها است. اگر اعضا نیازهای خود را حتی‌المقدور از تعاونیهای خود تهیه کنند علاوه بر آنکه با خرید از تعاونی به فعالتر شدن آن کمک کرده‌اند، کالای ارزانتری بدست می‌آورند و اضافه بر آن با خرید هر قلم کالا

در حقیقت یک قلم کالا کمتر از بازار آزاد خریداری شده است که این خود موجب کاهش قیمت‌ها در بازار می‌شود.

راه دیگر افزایش میزان خرید سهام توسط اعضا است. در حالی که بالا رفتن سرمایه اتحادیه سراسری تعاونیهای مصرف کارکنان دولت در سال ۷۴ به میزان ۲ برابر سال ۷۳ موجب شده تا میزان ارائه خدمات و کالا در همان سال به ۳/۵ برابر برسد اهمیت افزایش سرمایه توسط اعضا مشخص می‌گردد.

بدین معنی که چنان که میزان میانگین سرمایه‌گذاری اعضا از ۳۰۰۰ تومان مثلاً به ۱۵ هزار تومان یعنی ۵ برابر افزایش یابد که این افزایش مبلغ برای کارمندان دولت امکان‌پذیر است، توانایی اتحادیه برای ارائه کالا به مقداری بیش از ۵ برابر افزایش خواهد یافت که ثمره این فعالیت در اختیار خود اعضا قرار خواهد گرفت.

نکته دیگری را که اهمیت بسیاری نیز دارد مدیر یکی از تعاونیهای مصرف مورد تاکید قرار می‌دهد: «حضور فعال و مستمر اعضا در مجامع و مدیریت شرکتهای تعاونی نقطه قوتی برای این شرکتهای به حساب می‌آید بدین معنی که طرحها، ایده‌ها و راهنمایی‌های اعضا که صاحبان اصلی شرکتهای تعاونی هستند و در حقیقت در مورد سرنوشت سرمایه و بازار خرید خود نظر می‌دهند در باروری هر چه بیشتر تعاونیها تاثیر عمیق خواهد داشت.

قانونی انعکاس داده شود.

بدهکار - بستانکار

۱- کمکهای بلاعوض اعطایی xxx

ساختمان xxx

ذخیره استهلاک xxx

درآمدهای متفرقه xxx

اصلاح حساب کمکهای بلاعوض و ذخیره استهلاک مربوطه

که کمکهای بلاعوض و ساختمان معادل ارزش کارشناسی برآورد و ثبت شده در دفاتر قانونی (در زمان هبه) بوده و درآمد متفرقه و ذخیره استهلاک نیز معادل ذخیره استهلاکی است که در طی چند سال برای ملک هبه شده منظور شده است. لازم به توضیح است که ثبت حساب درآمد متفرقه به این دلیل است که این ذخیره موجب کاهش درآمد سنواتی گردیده که بعلت تقسیم سود سنوات مزبور برگشت و انعکاس آن در حساب سالهای مربوطه امکان پذیر نبوده و یا با اشکالاتی مواجه خواهد شد والا این سود می‌بایست طی سند اصلاحی در حسابهای مربوط در سنوات مورد نظر تاثیر داده شود.

سئوال: حسابدار شرکت تعاونی مدرسه

غیرانتفاعی..... اعلام نموده که اظهارنامه مالیاتی سال ۷۴ شرکت در مهلت قانونی مقرر تا پایان تیرماه ۱۳۷۵ به وزارت امور اقتصادی و دارایی تحویل نگردیده ولی دفاتر قانونی سال ۷۴ طبق مقررات مسدود گردیده، ضمناً سال مالی شرکت طبق اساسنامه مورد عمل از اول مهر ماه هر سال تا پایان شهریور ماه سال بعد می‌باشد لذا با توجه به موارد مذکور سئوالات زیر مطرح می‌باشد:

۱- آیا شرکت می‌تواند اظهارنامه مالیاتی را در حال حاضر تنظیم و به حوزه مالیاتی تسلیم نماید یا اینکه مالیات شرکت بطور

از: معصومه گنجی، حسابرس مسئول اداره کل تعاون استان تهران

سئوال: شرکت تعاونی تهیه و توزیع ...

طی نامه‌ای مرقوم داشته که یکی از شرکاء تعاونی در سنوات گذشته ملکی را به شرکت هبه نموده که ارزش کارشناسی آن به قیمت روز هبه در حسابهای شرکت، تحت عنوان کمکهای بلاعوض ثبت و همه ساله نیز برای آن طبق مقررات ذخیره استهلاک منظور شده است. در حال حاضر بعلت فوت شریک مزبور فرزندان وی ملک هبه شده را مطالبه می‌نمایند تکلیف شرکت در این مورد چیست و در صورت برگشت ملک مورد نظر به وارث قانونی متوفی نحوه ثبت آن در دفاتر قانونی و حسابهای شرکت چگونه خواهد بود؟

پاسخ: بند اول سوال مطروحه بیشتر جنبه

حقوقی دارد تا جنبه‌های مالی و پاسخ آن نیز علی‌الاصول می‌بایست از کارشناسان حقوقی استعلام گردد ولی به منظور ارائه پاسخ آن شرکت محترم با توجه به قوانین موجود موارد زیر یادآوری می‌گردد:

اولاً با توجه به درخواست وارث قانونی هبه کننده ملک و پی‌گیری آنان از طریق مراجع قضایی رای صادره از سوی مراجع

مزبور مورد استناد و لازم‌الاجرا خواهد بود! ثانیاً مواد ۴۶ و ۴۷ و ۴۸ قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی آن تاکنون منسوخ نشده و مغایرت مواد مزبور با موازین شرعی و قانون اساسی از طرف فقهای شورای نگهبان اعلام نگردیده، لذا بقوت خود باقی و دارای اعتبار و لازم‌الاجرا است و به موجب بند ۲ ماده ۴۷ قانون اخیرالذکر در مناطقی که وزارت دادگستری اعلام نماید هبه‌نامه از اسنادی است که ثبت آن اجباری است و اگر هبه‌نامه مورد نظر وفق قانون ثبت اسناد و املاک کشور به ثبت نرسیده باشد به موجب ماده ۴۸ همان قانون در هیچیک از محاکم و ادارات پذیرفته نخواهد شد و ترتیب اثر دادن به چنین هبه‌نامه‌ای خلاف نص صریح قانون مذکور خواهد بود لذا با توجه به این مورد به احتمال قوی رای مراجع قضایی به نفع وارث شریک متوفی صادر خواهد شد که در این صورت جهت اصلاح و برگشت کمک بلاعوض ثبت شده در حسابهای شرکت می‌بایست اسناد حسابداری به صورت زیر صادر و در دفاتر

علی‌الراس برآورد و مطالبه خواهد شد؟

۲- دفاتر مسدود شده سال ۷۴ قابل استناد در مراجع ذیربط خواهد بود یا خیر؟

۳- حسابهای سال ۷۵ در حال حاضر با تراز افتتاحیه آغاز و ثبت شود یا خیر؟

پاسخ: قبل از پرداختن به پاسخ سئوالات مطروحه خاطر نشان می‌سازد که به موجب ماده ۱۵۵ قانون مالیاتهای مستقیم «سال مالیاتی عبارت است از یک سال شمسی که از اول فروردین ماه هر سال شروع و به آخر اسفند ماه همان سال ختم می‌شود، لکن در مورد اشخاص حقوقی مشمول مالیات که سال مالی آنها به موجب اساسنامه با سال مالیاتی تطبیق نمی‌کند درآمد سال مالی آنها بجای سال مالیاتی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و موعد تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب سودوزیان و سررسید پرداخت مالیات آنها چهار ماه شمسی پس از سال مالی می‌باشد»

۱- با توجه به ماده مذکور شرکت از اول مهر ماه لغایت سی‌ام دیماه هر سال می‌تواند نسبت به تکمیل و ارائه اظهارنامه مالیاتی و صورت‌حسابهای مذکور اقدام نماید و به موجب این ماده قانونی مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی شرکت منقضی نگشته است.

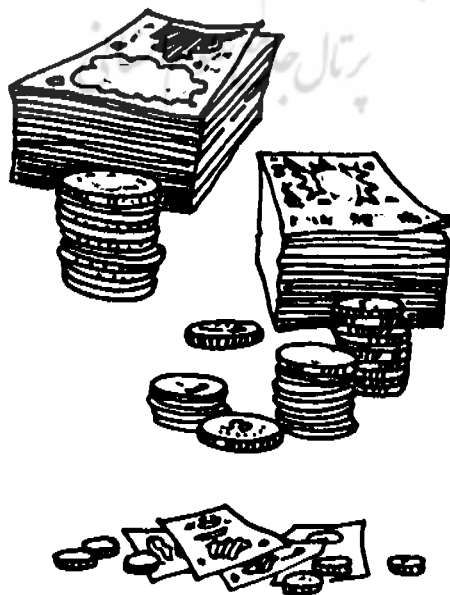
۲- با توجه به ماده ۱۵۵ قانون چون سال مالی شرکت سال مالیاتی آن نیز محسوب می‌گردد قاعدتاً دفاتر شرکت نیز می‌بایست برای سال مالی (اول مهر لغایت سی و یکم شهریور ماه سال بعد) تنظیم گردد لذا بستن دفاتر در پایان سال ۷۴ ضرورتی نداشته و شرکت می‌بایست حسابهای ۶ ماهه اول سال جاری را نیز در دفاتر قانونی پلمب شده در سال ۷۴ ادامه می‌داد. در حال حاضر نیز می‌توان با هماهنگی ممیز مالیاتی مربوطه عملیات ۶ ماهه اول سال جاری را در دفاتر

پلمب شده دیگری ثبت و صورتهای نهایی را تا تاریخ پایان شهریور ماه سال ۷۵ تهیه و ارائه نمود.

۳- دفاتر قانونی سال ۷۵ شرکت می‌بایست براساس تراز اختتامیه تنظیمی در پایان ۷۵/۶/۳۱ ثبت گردد، لذا عملیات مالی ۶ ماهه دوم سال ۷۵ را در دفاتر مالی مربوطه تحریر و تراز افتتاحیه را نیز حداکثر تا چهار ماه پس از سال مالی به آن منتقل نمایید.

سئوال: شرکت تعاونی آموزشگاه غیرانتفاعی..... اعلام نموده که با توجه به روند فعالیت شرکت همه ساله ثبت نام دانش‌آموزان در ماههای تیر الی شهریور انجام گرفته و شهریه دریافتی در حساب درآمدهای شرکت ثبت می‌شود که این شیوه مورد اعتراض ممیزین مالیاتی واقع شده و پرسیده‌اند آیا می‌توان از ثبت مبالغ دریافتی تا افتتاح دفاتر سال بعد خودداری نمود، در غیر این صورت ثبت صحیح حسابهای شرکت چگونه خواهد بود؟

پاسخ: همکار گرامی عدم ثبت شهریه

دریافتی از دانش‌آموزان در زمان دریافت وجه علاوه بر آنکه وضعیت حسابداری شرکت را مختل و اشکالاتی در زمینه مانده حسابها خصوصاً حساب بانک را فراهم خواهد نمود، مغایر با ضوابط و آئین‌نامه ثبت دفاتر و قانون مالیاتهای مستقیم مبنی بر ثبت روزانه رویدادهای مالی در دفاتر قانونی بوده که نهایتاً زیانهای را نیز متوجه شرکت خواهد نمود. لذا در هر حال لازم است حسابهای شرکت در زمان وقوع رویداد مالی در دفتر مالی در دفتر روزنامه ثبت و در مهلت مقرر در دفتر کل شرکت انتقال داده شود ضمناً ثبت شهریه سال تحصیلی ۷۵-۷۶ در دفاتر سال ۷۴ تحت عنوان درآمد و انتقال آن به حساب سود و زیان سال ۷۴ مغایر با اصل وضع هزینه هر دوره از درآمد همان دوره بوده که احتمالاً ایراد ممیز محترم وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز ناشی از همین امر می‌باشد که جهت رفع مشکل و ثبت صحیح می‌بایست کلیه وجوه دریافتی بابت شهریه سال ۷۵-۷۶ را تحت عنوان پیش دریافت درآمد (بستانکار) ثبت و در سال بعد به حساب درآمد دریافتی منتقل نماید.

بدهکار - بستانکار

حساب پیش دریافت درآمد xxx

xxx

درآمد دریافتی

به این ترتیب هزینه‌های سال مزبور نیز از درآمد همان سال جبران شده و رویداد مالی نیز به تاریخ وقوع در دفاتر انعکاس داده خواهد شد.

سئوال: شرکت تعاونی مصرف

کارکنان... با استناد به اینکه ذخیره قانونی شرکت در حال حاضر بیش از $\frac{1}{10}$ معدل سرمایه سه سال اخیر می‌باشد از محاسبه ذخیره قانونی

امتناع نموده و پرسیده‌اند آیا شرکت می‌تواند پس از پرداخت ۴٪ ذخیره آموزشی مابقی سود را به نسبت خرید بین آنان تقسیم نماید یا خیر؟

در پاسخ به این شرکت محترم می‌بایست چند نکته را یادآوری نمود:

اولاً: ذخیره قانونی محاسبه شده به استناد قانون تعاون مصوب ۱۳۵۰ تابع قوانین حاکم در آن زمان بوده و احتساب آن در ذخیره قانونی ناشی از رعایت تبصره ۱ ماده ۶۴ اساسنامه مورد عمل فعلی (پس از تطبیق اساسنامه با قانون تعاون مصوب ۱۳۷۰) صحیح نخواهد بود.

ثانیاً: ذخیره قانونی موضوع ماده ۹ تصویب‌نامه شماره ۸۳۳۸۰ هیات محترم وزیران مورخ ۱۳۶۲/۱۰/۲۸ مبنی بر انتقال ارزش ریالی کمکهای دریافتی از موسسات متبوعه به حساب ذخیره قانونی نیز از شمول مفاد تبصره یک ماده ۶۴ اساسنامه خارج بوده و ذخیره مزبور در ردیف ذخایر قانونی ناشی از رعایت اساسنامه فعلی منظور نخواهد شد.

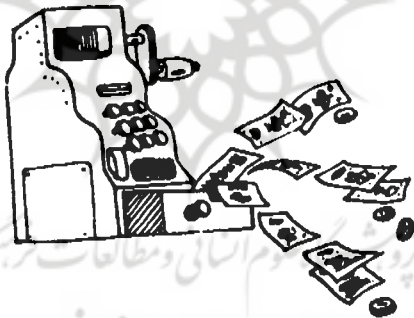
لذا برای متوقف نمودن محاسبه ذخیره قانونی از محل سود ویژه سالانه می‌بایست ذخایر قانونی محاسبه شده قبل از تطبیق اساسنامه با قانون جدید و ذخایر قانونی ناشی از کمکهای دریافتی از موسسات متبوعه را از حساب ذخیره قانونی تفکیک و چنانچه ذخیره قانونی محاسبه شده پس از تطبیق اساسنامه به میزان $\frac{1}{4}$ معدل سرمایه سه سال اخیر رسیده باشد، می‌توان به استناد بند ۱ ماده ۲۵ قانون تعاون مصوب ۱۳۷۰ از محاسبه ذخیره قانونی خودداری ورزید.

ثالثاً: طبق اساسنامه می‌بایست حداکثر ۵٪ سود ویژه را به حساب اندوخته احتیاطی منظور

نمود که در این مورد حدی برای ذخیره مذکور پیش‌بینی نشده است.

رباعاً: طبق قانون حاکم و اساسنامه مورد عمل سود شرکت پس از کسر کمورات قانونی پیش‌بینی شده در اساسنامه می‌بایست به نسبت سرمایه بین اعضاء تقسیم شود نه براساس خرید مگر آنکه تقسیم قسمتی از سود براساس خرید (مازاد برگشتی) در اساسنامه پیش‌بینی و در مجمع به تصویب اعضاء رسیده باشد که در آن صورت نگهداری کارت یا دفتر خرید اعضاء نیز به منظور محاسبه خرید هر عضو در شرکت الزامی خواهد بود.

در خاتمه پیشنهاد می‌شود به منظور حفظ حقوق آن دسته از سرمایه‌گذارانی که در سال موردنظر معامله‌ای با شرکت نداشته و همچنین برای تشویق اعضاء به سرمایه‌گذاری بیشتر سهمی از سود به نسبت سرمایه بین سهامداران تسهیم گردد.

سئوال: حسابدار شرکت تعاونی

تولیدی... اعلام داشته که شرکت مزبور در سال ۷۲ مبالغی را به عنوان وام از بانک دریافت نموده که مبلغ مزبور به انضمام سرمایه شرکت صرف تاسیس و آماده‌سازی یک کارخانه شده که قسمتهایی از کارخانه در حال حاضر آماده بهره‌برداری است ولی بعلت مشکلات ناشی از واردات برخی ماشین‌آلات و مواد اولیه موردنیاز صنعت، شرکاء تصمیم به انحلال شرکت گرفته‌اند. آیا در صورت

انحلال وام مزبور نیز قابل تقسیم بین شرکاء است یا خیر و در صورت قابل تقسیم بودن مبنای محاسبه و پرداخت آن به شرکاء چگونه خواهد بود؟

پاسخ: در پاسخ به این حسابدار محترم و هیات مدیره مسئول شرکت یادآوری می‌نماید که با انحلال تعاونی کلیه امتیازات و اموالی که از منابع عمومی دولتی و بانکها در اختیار تعاونی قرار گرفته می‌بایست به استناد تبصره ۴ ماده ۵۴ قانون تعاون مسترد گردد که در این زمینه آیین‌نامه‌ای نیز از سوی وزارت تعاون تدوین گردیده که در صورت تصمیم قطعی به انحلال می‌بایست مطابق آن جهت ارزیابی و استرداد امتیازات دریافتی عمل نماید. ضمناً به موجب تبصره ۳ ماده ۶۶ اساسنامه مورد عمل شرکت جلب موافقت منابع تامین کننده اعتبار و کمک مالی و امکانات شرکت نیز الزامی است که در صورت تصمیم به انحلال قبل از هرگونه اقدامی می‌بایست نظر بانکهای وام دهنده و سایر ارگانهای واگذارکننده کمک و تسهیلات به تعاونی را استعلام و براساس نظرات اعلام شده اقدام بعدی را به مرحله اجرا در آورید. النهایه در صورت موافقت با انحلال و استرداد امتیازات دریافت شده مابقی داراییها اعم از داراییهای ثابت، سرمایه‌گذارها و سایر داراییها به قیمت روز ارزیابی و براساس آن ارزش اسمی هر سهم تعیین و سهم هر یک از شرکاء پس از کسر مالیات متعلقه طبق ماده ۱۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم قابل استرداد خواهد بود. لازم به ذکر است که ذخیره قانونی حاصل از عملیات شرکت قبل از تطبیق اساسنامه با قانون جدید در ردیف ارزش ویژه (حقوق صاحبان سهام) منظور نشده و می‌بایست طبق مقررات در اختیار وزارت تعاون قرار گیرد.

سازگار و مردودار در شعر عرفی شیراز

از: کیومرث فلاحی

چنان بانیک و بد سرکن که بعد از مردنت عرفی

مسلمانان به زمزم شوید و هند و بسوزاند

جمال‌الدین سیدمحمد عرفی از نامورترین شاعران پارسی سرای قرن دهم هجری است. شعر او نمونه مشهور شیوه فارسی هندوستانی است. (۱) در شرح حالش گفته‌اند:

در سال ۹۳۶ هجری قمری در شیراز پای به عرصه گیتی نهاد، در جوانی گام در میدان شعر و شاعری زدوگویی از همگان ربود. وی به هنگام سلطنت اکبرشاه (۲) که از دوستداران ادب پارسی بود، به هندوستان شتافت و در بارگاه شاه گورکانی مقامی بلند یافت. چنانکه معاصرانش در حق وی نوشته‌اند:

«... دیوان عرفی در هندوستان از فرط اعتبار دست به دست میگردد.» (۳) با وجود اینکه «عرفی» شاعری دیرآشناست، کمتر پژوهشی پیرامون او و شعرش انجام گرفته است.

«عرفی» شیعه مذهب بوده است چراکه در آثارش تنها به مدح و ستایش امام علی (ع) بسنده کرده است. درباره «تخلص» او نوشته‌اند:

«چون پدرش در دیوان حکام فارس به امر داروغه‌گی دارالافاضل شیراز مشغول بود، به مناسبت شرعی، عرفی را منظور داشته، تخلص خود را عرفی کرد.» (۴)

در باب اخلاق و منش او، چنین آمده است:

شاعری مثل «فیضی» رکنی (۵) مناعت و بزرگی عرفی را ستوده است و می‌گوید:

«فقیر کسی را چون او ندیده و نشنیده است...» (۶)

نویسنده متأثر رحیمی مینویسد:

«... به اندک فرصتی دانای رموز شده و ترقی مالاکلام در منظوماتش بهم رسیده.» (۷)

همین بلندمرتبگی در اندک مدت او را آماج سهمناک سعایت و حسادت دیگران ساخت، تاریخ پرده‌ای دیگر می‌افکند، و نقد و داوری درباره آثار این شاعر پس از مرگش طبل آوازه هنروری او را به گوش می‌رساند. آذر بیگدلی در «آتشکده آذره» در حق عرفی چنین داوری کرده است:

«... الحق در مراقب کمالات گوی سبقت از معاصرین ربوده...» (۸)

در «مجمع الخواص» میخوانیم:

از شیراز است و طبع خوبی دارد در هر فن بی‌نظیر است... .

و جمله اهل نظم اشعار دلفریب وی را پسندیده‌اند. (۹)

«نویسنده هفت اقلیم» نیز وی را اینگونه ستوده است:

«مولانا عرفی شاعری خوش کلام و شیرین سخن بود، نظمش

عذوبت سلسبیل و نثرش خاصیت فرات و نیل دارد...» (۱۰)

صاحب «تذکره میخانه» میگوید:

«در صغر سن در میان مردم به مولانا سیدی ملقب گردیده و در اول

جوانی به وادی شعر گفتن افتاده» (۱۱)

دکتر «صفاه» در تاریخ ادبیات ایران آورده است که:

«قصاید و غزلیات عرفی معروف و به ویژه در هند و ترکیه مورد

تحسین و تقدیر و تقلید واقع شد.» (۱۲)

استاد امیری فیروزکوهی مینویسد:

«عرفی در قصیده سبکی خاص و طرزی مخصوص به خود دارد و

در اسلوب بیان و به کار بردن الفاظ، ابتکار معانی و تلفیق عبارات،

خصوصاً استعارات طرزی بدیع و بی‌سابقه به وجود آورده است .

» (۱۳)

به نظر می‌رسد که سن کم عرفی و یافتن چنین مرتبه‌ای در ایجاد حس

حسادت در بین رقیبان او بی‌تأثیر نبوده است، هرچند حسادت کنندگان

هرگز نتوانسته‌اند مقام علمی و ادبی وی را مورد پرسش قرار بدهند.

بهرروی، عرفی در عنفوان جوانی و در سال ۹۹۹ هجری قمری در حالیکه تنها سی و شش سال از عمرش می‌گذشت روی در نقاب خاک کشید. به قول صاحب «اکبرنامه» عرفی شیرازی که در سی از سخن سرائی بر وی گشوده بودند، رخت هستی بریست و غنچه استعداد نشکفته، پژمرد. (۱۴)

در لاهور به خاکش سپردند ولی بنا به گفته صاحب مآثر رحیمی طبق وصیتش استخوانهایش به نجف برده شد، چراکه گفته بود: به کاوش مژه از گمراهی نجات ببرم

هر به هند به خاتم کنی و گربه تبار

آثار «عرفی»:

هر چند عرفی در این جهان، کم زیست اما آثار ماندگار و بجای گذاشت که یادمان از او جاودانه خواهد بود. در سال ۹۹۶ هجری قمری بنا به قول شبلی نعمانی در ۲۰۷ غزل و ۷۰۰ شعر گمشده دارد. جدای از اینها «رساله آن گفته‌اند:

«رساله‌ای نیز موسوم سرلوحه دفتر تصوف و

اوضاع اجتماعی زمان

قرن دهم، دوران آغاز وحدت دوباره دینی و ملی تلخکامیها، ناخوشیها، گیر سبب بسیاری از ادیبان و غربت کردند، از این میان گورکانی که در رقابت با پارس می‌کوشیدند، منزلت یافتند، چراکه:

گورکانیان از شعر پرسی به عنوان وسیله‌ای تبلیغاتی در جهت هدفهای خود سود می‌بردند، هم در این میان بود که: «شیوه فارسی هندوستانی» به عنوان سبک جدیدی در ادبیات خود را نمایاند. شعر در این شیوه و در این دوره جدای از مفهوم فصاحت و جنبه ادبی آن، بیشتر

از لحاظ معنی و قدرت خیال‌پردازی و لطافت احساس و نازک‌اندیشی همراه با نوآوری در زمینه مضمون‌های بدیع مورد عنایت قرار گرفت و با توجه به حال و هوای زمان، هر اندازه، وضعیت و چگونگی آلام و مصیبت‌های زندگی در شعر بیشتر میشد، به همان نسبت، شنوندگان خواستاران بیشتری می‌یافت.

و همانگونه که در آغاز سخن گفته شد «عرفی» از نمایندگان بارز این دوره و سبک به شمار می‌رود.

شعر عرفی و «امثال سائره»:

ادب فارسی، بسیاری از مصراعها و تک بیت‌های شاعران زبانزد عامی و عامی عارف و بطوریکه عارف و عامی آنرا از پر دارند و به کار می‌برند، به اینگونه اشعار «امثال سائره»

عرفی هم به شعرهای عامی و سبک‌گرا در ادب فارسی که بیشتر بر مردم دارد و تا جاییکه گاه مردم در بیان می‌کنند. چراکه جنبه «مَثَل» عرفی که ورد زبان همگان نزد همگان شهرتی یافته،

«همان با نیت» به شعرهای عامی و سبک‌گرا در ادب فارسی که بیشتر بر مردم دارد و تا جاییکه گاه مردم در بیان می‌کنند. چراکه جنبه «مَثَل» عرفی که ورد زبان همگان نزد همگان شهرتی یافته،

از دیگر تک بیت‌های او که شهرتی همه‌گیر دارد می‌توان به شعر زیر اشاره کرد:

«گر نخل و فابر ندهد، چشم تری هست

تاریشه در آب است امید ثمری هست» (۱۹)

«مولانا عرفی» به خود اتکا دارد و با بال دیگران به پرواز در نمی آید:

تا خون دل توان خورد ای تشنه کرامت

نزدیک لب مهاور آب زلال مردم

همت زخویشتن جو، نه از بایزید و شبلی (۲۳)

توان گرفت پرواز هرگز به بال مردم (۲۴)

حاضر جوابی و لطیفه گوی عرفی نیز زیانزد بوده است، نویسنده

کتاب «مرآت الخیال» در این باره می گوید:

«ملا عرفی به کمال فضل و دانش و لطیفه گوئی و حاضر جوابی

موصوف بود»

در «شعرالمجم» نمونه ای شنیدنی از این حاضر جوابی آورده شده

است:

اشه های اجتماعی در شعر عرفی:

گفتنی است که ما به سیاق گذشته جستجوگر اندیشه اجتماعی و

در این مبدلی و روح تعاون در شعر شاعران این بر و بوم هستیم، عرفی

در این مبدلی و نکته ها دارد که خواندنی است، به کارگیری

با همدلان صفای قلب و پالایش روان را در پی

معمول) عرفی گفت: مبارک شد (چون اسم بی

بود) (۲۰)

عرفی و ستیز با نفس

عرفی در رساله «نفسیه

«ای نفس دیده باشی که

پیشگان نوشته اند که زود

فرستاندی تا تلافی عمر گد

امروز تو را در دنیا ساعتی

دولت که در آنی نمی کنی

تحصیل کمالات و سعادت

طی شود در شمار مدت

عرفی در معرفت گشودن

بیدار دلان را همه شبهه

طبع بلند و عزت ن

آندسته شاعرانی نیست که

همت» می طلبد:

گر مرد همتی زمرورت نشان مخواه

صدجا شهید شو، دیت از دشمنان مخواه

شریان ز پوست برکش و در کام تیغ نه

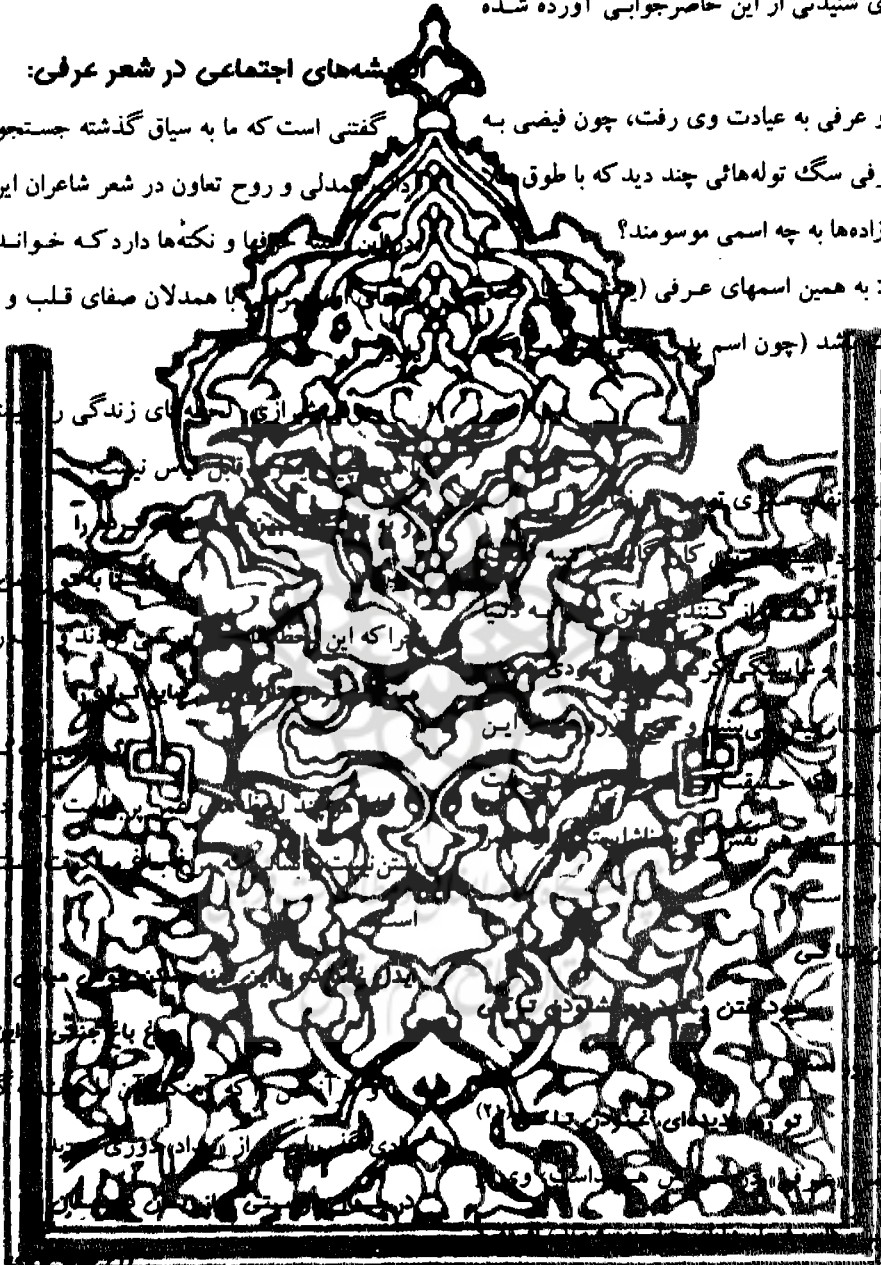
لب را گلو بگیر و ز قاتل امان مخواه (۲۲)

وفای با دیگران و عشق به آنان هنری است که دل دادگان داد و دین

و روز داوری دارند:

مزه عشق حالت عرفی سوال کردم گفت:

هنر بسی است کسی را که بی وفائی نیست.

دوست را محترز از صحبت ما نتوان کرد

مسلمانن کسی داند که در یکرنگی و وحدت

ترک ماکر بتوان، ترک وفا نتوان کرد

زهر مو چشمه خون ریز دار خوانن مسلمانن

دامن عهد و وفائی که گرفتند به دست

باری دریای معرفت عرفی پر از درهای شاهوار و لثالی گرانبهاست.

فن المثل گر دم مار است رها نتوان کرد.

باشد که در فرصتی دیگر، باز هم غواص بحر اندیشه اش باشیم.

در عین حال از تیر جفای دشمن نیز نباید غافل بود.

حکایت همچنان باقی

گرچه دشمن حقیقی انسان نفس اوست و آنی غفلت از خود

مصیبت‌ها به دنبال دارد:

پی‌نوشت‌ها:

با خویش چنان باش که با دشمن خویش با دشمن خود چنانکه با

۱- منظور سبک هندی است.

خویشنی (۲۵)

۲- اکبرشاه، از پادشاهان گورکانی هند و معاصر شاه تهماسب صفوی.

میانه روی شرط پیمودن این راه است و در هر کاری جانب عدالت و

۳- مرآت الخیال، به نقل از: عرفی شیرازی، دیوان اشعار، به تصحیح و با مقدمه جوهری

اعتدال بایستی نگاه داشته شود:

و جدی، کتابخانه سنایی، تهران، چاپ سوم ۱۳۶۹، ص ۳.

شهواری مست را سرمست باید بود، لیک نی چنان مستی که از دستش

۴- مآثر رحیمی

عنان آید گران

۵- ملک الشعراء دربار گورکانیان هند که شاعری توانمند بوده است.

مردان طریق حق و رهروان کوی دوست، همت بلند دارند، ذره را

۶- عرفی شیرازی، دیوان اشعار، مقدمه، ص ۱۵.

نمی‌پسندد که دل در گرو آفتاب داده‌اند:

۱۱- همانجا، ص ۳۹.

۷- همانجا.

مده عنان تعلق به دست هر ذره

۱۲- همانجا، ص ۳۷ به نقل از تاریخ ادبیات ایران.

۸- همانجا، ص ۳۳

برآر دستنی و بر فروش آفتاب انداز (۲۶)

۱۳- همانجا، ص ۳۴ و ۳۵.

۹- همانجا، ص ۳۸.

«دانش» چشمه جوشانی است که سالک طریق و مرد میدان را

۱۴- دیوان اشعار عرفی، مقدمه، ص ۲۷.

۱۰- همانجا.

سیراب می‌کند، با مرکب طلب و در پی دانستن می‌توان به ملک علم

رسید:

۱۵- دیوان اشعار عرفی، قصاید، ترجمه الشوق، در ستایش مولای متقیان، ص ۳۹

سبک عنان شو و خود را به ملک علم رسان

۱۶- دیوان اشعار عرفی، مقدمه، به نقل از مآثر رحیمی، ص ۲۴.

۱۷- همانجا.

از این چه سود که انکشت جمل میخایی

۱۸- امام علی (ع)، نهج البلاغه، کلمات قصار، شماره ۱۰، ترجمه: دکتر سیدجعفر شهیدی،

رسیدن به «ملک علم» با یاری پیامبر درونی یعنی خرد و عقل به

تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول ۱۳۶۸.

دست می‌آید.

چون ز سربینه و دست عقل گیر و بیا

۱۹- دیوان عرفی، غزلیات، ص ۲۱۶.

کزین بهانه مسلم نه‌ای که شیدائی

۲۰- همانجا، به نقل از شعر العجم، ص ۳۲.

اما «دانش» و «خرد» نیز هر چند که شرط لازمند ولی به تنهایی

۲۱- همانجا، رباعیات، ص ۳۶۱.

کفایت نمی‌کنند و بی‌عنایت حق رهرو را به سر منزل مقصود

۲۲- همانجا.

نمی‌رسانند.

۲۳- دونن از عرفای بزرگ.

به وقت رفتن دل با خدای باید داشت

۲۴- دیوان اشعار عرفی، غزلیات، ص ۳۳۵.

به جز خدا بکن از هر چه هست قلع نکر (۲۷)

۲۵- همانجا.

و بر این سیاق مسلمان و موحد نیز کسی است که یکرنگ است و

۲۶- همانجا، غزلیات، ص ۳۱۹.

درد دارد و آرام نمی‌گیرد که سرگشته خیال اوست:

۲۷- همانجا، ترجیع‌بند، ص ۱۹۶.

داده‌اند و ما هم بایستی بخش تعاونی را فعالش بکنیم که بتواند در خدمت مردم ما تلاش داشته باشد. الان مدتهاست روزنامه‌ها، مطبوعات، رادیو، تلویزیون، مصاحبه نمایندگان، وقت کمیسیونها گرفته شده، راجع به مساله ادغام بحث کردیم، بعد از مدتها حالا می‌گویند این را شش ماه مسکوت بگذاریم. مسکوت گذاشتن شش ماهه چه مشکلی را حل می‌کند؟ بعد از شش ماه طبق آیین‌نامه بایستی همین طرح عیناً بیاید و در دستور کار قرار بگیرد. ما شش ماه وزارت تعاون را فشل می‌کنیم. وزیر تعاون، مدیران کل، ارکان اجرایی وزارت تعاون شش ماه فشل خواهند بود، نمی‌دانند تکلیفشان چیست؟ بگذارید اگر قرار است که ادغام بشود، همین امروز انجام بشود، اگر هم قرار است که انجام نشود، ما با قوت و قدرت بیشتری به مساله وزارت تعاون بپردازیم و وزیر محترم تعاون بتواند در اجرای سیاستها و برنامه‌ها و خط‌مشی‌ها تلاش گسترده‌تری داشته باشد و کارکنان وزارت تعاون هم بتوانند به کار خودشان ادامه بدهند. اضافه کردن این قضیه و مسکوت گذاشتن این مساله یعنی فشل کردن وزارت تعاون به مدت شش ماه و این هیچ مشکلی را حل نمی‌کند. بنابراین از نمایندگان محترم درخواست می‌کنم به بحث مسکوت ماندن بهیچوجه رای ندهید و ما مکلفیم براساس قانون اساسی، وزارت تعاون را هر چه می‌توانیم بیشتر تقویت بکنیم، این وظیفه ماست. والسلام علیکم ورحمة...

نایب رییس - حضار ۱۸۹ نفر، نمایندگان محترمی که با مسکوت ماندن این طرح به مدت شش ماه موافق هستند قیام بفرمایید (عده کمی برخاستند) تصویب نشد، موافق را دعوت بفرمایید.
منشی (اکرمی) - خانم علوی اولین موافق رد هستند، بفرمایید.

قدسیه سیدی‌علوی - بسم... الرحمن الرحیم

من عرایضم را خدمت نمایندگان محترم در سه قسمت عرض می‌کنم:

ابتدائاً در مورد اینکه لزوم وجود تعاونیها چیست و در ثانی خدمات تعاونی‌ها در این مدت چه بوده و در مرحله سوم اینکه لازم است که تعاونیها تقویت و حفظ بشوند و ما بخصوص مجلس پنجم این عنایت را داشته باشد که با مساله تعاونی‌ها بیشتر پردازد و سبب رشد و حمایت آنها در مجلس پنجم بشود.

همانطور که نمایندگان محترم هم استحضار دارند ما اصول روشن و مشخص و صریحی در قانون اساسی داریم. اصول (۴۳ و ۴۴) که در اصل (۴۴) نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران برپایه سه نوع اقتصاد: دولتی، تعاونی و خصوصی است. قسمت دوم تعاونی است و اگر به اقتصاد جهان هم برگردیم می‌بینیم اقتصادی که تمرکز در سیستم دولتی داشته باشد خودش را نشان داد، واقعاً برای همگان، برای همه دنیا مشخص شد اقتصادی که تمرکز صدرصد در دست دولت باشد، آینده خوبی ندارد. در زمینه خصوصی هم بهر حال همه ما می‌دانیم که خصوصی‌سازی و یا اقتصاد خصوصی، اقتصاد آزاد در واقع زمینه را

بگونه‌ای فراهم می‌کند یا کسانی که بیشتر به دنبال این مطلب هستند، بهر حال دنبال سود و منافعی هم هستند و وقتی که سود بیشتر را هم طلب بکنند، سود و منافعی را هم بخواهند، قاعدتاً نمی‌تواند این مسئله تعمیم پیدا بکند برای افشار ضعیف جامعه، افشاری که ممکن است تجربه و تخصصی داشته باشند ولی به لحاظ سرمایه‌ای دستشان خالی باشد و نتوانند کاری را برای خودشان دست و پا بکنند. بنابراین راه سومی که باقی می‌ماند، همین مساله تعاون است و کلاً مساله تعاونی در جهان سابقه‌دار است بطوری که در سال ۱۸۸۴ میلادی ما نخستین فروشگاه تعاونی را می‌بینیم که افتتاح می‌شود و بعد رشد می‌کند، فراگیرتر می‌شود تا در سال ۱۹۹۲ که تعداد (۶۶۳) میلیون نفر عضو تعاونیها می‌شوند و در حال حاضر (۷۶۰) میلیون نفر عضو تعاونیها در سراسر جهان هستند. بنابراین طبق آماری هم که ما در این زمینه داریم (۱۹۴) سازمان ملی و (۹) سازمان تعاونی بین‌المللی در (۸۲) کشور جهان وجود دارد که این عمدتاً در آسیا (۲۴) کشور دارای بیشترین عضو هستند. یعنی (۴۲۵) میلیون نفر، اروپا با (۱۳۸) میلیون نفر، آمریکا با (۸۵) میلیون نفر در ردیف دوم و سوم و آفریقا کمترین عضو تعاونی را دارد و بعنوان مثال اگر بخواهم خدمتان عرض بکنم در محصولات کشاورزی در (۳۳۰) هزار تعاونی در (۴۷) کشور جهان و با (۱۸۰) میلیون عضو که سالانه (۴۵۵) میلیون دلار درآمد ایجاد می‌کنند، کشورهای بازار مشترک هم (۲۲۵) هزار شرکت تعاونی دارند که (۶۵) میلیون نفر عضو آن هستند.

در ایران سابقه‌اش برمی‌گردد به سال ۱۳۰۳ که برای اولین بار تعاونی‌ها دارای قوانین مصوب و مدون می‌شود و بعد هم در سال ۱۳۴۰ برای روستاییان تعاونی اجباری می‌شود تا اینکه پیروزی انقلاب و قانون اساسی که بحمد... با درایت و هوشمندی کسانی که قانون اساسی را تدوین می‌کردند و درک عمیقی نسبت به مساله معاضدت، همیاری و تعاون داشتند، مساله تعاون را به عنوان یکی از ارکان مهم و اساسی نظام اقتصادی ایران اسلامی در نظر می‌گیرند. این قانون تعاون هم در سال ۷۰ تصویب می‌شود که در (۱۲) فصل و (۷۱) ماده است. هدف از تشکیل وزارت تعاون هم این است برای اینکه بتواند زمینه‌سازی بکند اصول (۴۳ و ۴۴) قانون اساسی را در جامعه پیاده بکند، برای اینکه یک هماهنگی، نظارت و حمایت بر کل تعاونیها داشته باشد، برای اینکه کار مردم را بدست مردم واگذار بکند، برای اینکه باری را از دوش دولت کم بکند، برای اینکه بتواند زمینه‌ای را در جامعه بوجود بیاورد که استعدادها و تواناییهایی که وجود دارد، ولی از امکانات محروم هستند بتوانند در قالب تعاونیها فعالیت بکنند و همچنین یک هماهنگی بین تعاونیهای مختلف بوجود بیاورد و همینطور از دوباره‌کاریها در تعاونیهای وزارتخانه‌های مختلف پیشگیری بکند. بنابراین با توجه به این مسایل و این اهدافی که وزارت تعاون داشته، بحمد... مجلس هم بخصوص مجلس چهارم عنایت خوبی نسبت به مساله تعاون داشته. البته متأسفانه در برنامه اول نسبت به این مساله توجه زیادی نشد، ولی در

برنامه دوم بخصوص در سال اول، رشد خیلی خوبی داشته بطوری که بجای پیش‌بینی (۲۸۵۴) واحد (۳۵۴۸) واحد تعاونی تشکیل گردید که (۲۴/۷٪) از برنامه جلوتر بود و به لحاظ اشتغال (۴۲/۵٪). ولی متأسفانه عنایتی که مجلس پنجم باید انشاء... داشته باشد این است که در لایحه فقرزدایی بهیچوجه به مساله تعاونیها به آن شکلی که تعاونیها به عنوان اصل و اساس نظام اقتصادی باشند، توجه نشده و خیلی کم‌رنگ دیده شده است که این از وظایف مجلس پنجم است که انشاء... به این مساله هم توجه بکند.

در خصوص عنایتی که مجلس چهارم نسبت به تعاونیها داشته در تبصره‌های مختلف واقعاً عنایت کرده بطوری که از تبصره (۳) مجلس چهارم پیشنهاد کرد که (۵۰٪) به تعاونیها تعلق بگیرد، در تبصره (۱۳) ایجاد حداقل (۱۰۰) اداره تعاونی، در تبصره (۵۲) اختصاص (۲۵٪) از اعتبارات به تعاونیهای مسکن و در تبصره (۳۵) اختصاص (۱/۱۰) حقوق بنای کارمندان به تعاونیها برای مصرف جهت مایحتاج آنها. نقش تعاونیها در صادرات غیر نفتی (۱۲/۷٪) است که در سال اول برنامه رشد (۳۷٪) داشته. در زمینه مناطق محروم، در زمینه تعاونیهای مخصوص ایثارگران واقعاً تعاونیها تا حالا توانستند تلاشهایی را به کار ببرند که بتوانند تشکل بیشتری برای ایثارگران بوجود بیاورند، بطوری که (۱۸۰۷) تعاونی ایثارگران و اشتغال (۳۲۲۷۶) نفر را در این تعاونیها تا به حال داشته‌ایم. (نایب رییس - وقتان رو به تمام است) مساله مهم این است که نسبت تولیدات و خدمات تعاونیها را اگر به کل کشور بسنجیم می‌بینیم که این نسبت خیلی بالاست بطوری که توزیع (۲۵٪) ساخت و ساز مسکن شهری، توزیع (۲۵٪) کالاهای ضروری را... من متأسفانه عدد و ارقام زیادی یادداشت کرده بودم ولی بدلیل اینکه فرصت تمام است فقط در سه قسمت عرض می‌کنم: اگر واقعاً وزارت تعاون بخواهد در بازرگانی ادغام بشود به لحاظ اینکه آن اهدافی که در قانون وزارت تعاون هست و همچنین اساسنامه وزارت تعاون و نقض صریح قانون اساسی است، بنابراین من فکر می‌کنم نمایندگان محترمی که واقعاً برای قانون اساسی اهمیت قائل هستند و خون‌بهای شهداء و ایثار ایثارگران هست بهیچوجه با این ادغام، موافقت نمی‌کنند.

مساله دوم اینکه هیچگونه سنخیتی وزارت تعاون با وزارت بازرگانی ندارد بخصوص در زمینه تولید بهیچوجه این دو وزارتخانه با هم سنخیت ندارند و اگر این کار بشود نقش تعاونیها کم‌رنگ‌تر می‌شود و آن حالت اقتصاد پویا و فعالی را که ما انتظار داریم نظام در قسمت تعاونیها بوجود بیاورد، این تحت تاثیر قرار می‌گیرد.

من امیدوارم که نمایندگان مجلس پنجم به جای اینکه به این طرح ادغام رای بدهند، زمینه بیشتری را برای فعالیت بیشتر تعاونیها، حمایت بیشتر از تعاونیها... جناب آقای موحدی ساوجی برادر بزرگوارمان فرمودند همه تعاونیها زیر نظر نیستند، خوب، اگر نیستند فرض بفرمایید تعاونیهای روستایی قبل از تاسیس وزارت تعاون بوده، خوب این یکی از

وظایف ماست که بیایم بعنوان نمایندگان مردم (نایب رییس - وقت شما تمام است) این کار را انجام بدهیم و حمایت بیشتر خودمان را از وزارت تعاون و تعاونیها در مجلس پنجم به اثبات برسانیم. والسلام علیکم ورحمة...

(عده‌ای از نمایندگان - احسنت، احسنت)

نایب رییس - متشکر.

منشی (اکرمی) - مخالف بعد آقای خیرخواه هستند، بفرمایید.

نایب رییس - قبل از اینکه آقای خیرخواه صحبت کنند پیشنهاد

کفایت مذاکرات رسیده، جناب آقای رهبری بفرمایید.

محمد مهدی رهبری املشی - بسم... الرحمن الرحیم

در مورد این طرح بدون اینکه ما اظهار مخالفت یا موافقتی در مورد

اصل طرح داشته باشیم فکر می‌کنم که مجلس محترم تصمیم خودش را

در مورد این طرح گرفتند و اطلاعات لازم را هم در این زمینه قبلاً کسب

کردند در این جلسه هم اطلاعات کافی داده شده است. به نظر می‌رسد

که ما وقت نمایندگان محترم را در این رابطه نگیریم. چند نفر از

برادرانی که طراح این طرح بودند و خودم شخصاً صحبت کردم،

خودشان فرمودند که ۱۲-۱۰ طرح پشت سرهم بود و ما این طرح را

امضاء کردیم، الان هم آقای مجیدی که خودش یکی از طراحان بود،

اینجا مخبر محترم، دلایل رد این طرح را گفتند. با جناب زارعی و چند

نفر دیگری که صحبت کردیم خود این طراحان نیز در رابطه با این طرح

تصمیم‌شان عوض شده. بنابراین خواهش می‌کنم وقتی مجلس را بیشتر از

این نگیریم. والسلام

نایب رییس - حضار ۱۸۲ نفر، نمایندگان محترمی که با پیشنهاد

کفایت مذاکرات موافق هستند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب

شد، دولت هم مخالف است، الان گزارش کمیسیون امور اداری و

استخدامی رد این طرح است ما برای اصل طرح می‌خواهیم رای بگیریم.

حضار ۱۸۳ نفر اصل کلیات طرح ادغام وزارت تعاون در وزارت

بازرگانی مطرح است نمایندگان محترمی که با کلیات این طرح موافق

هستند قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد.

«قابل توجه دانشجویان، دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان»

به مطالعه کتب و آثار تعاونی»

کتابخانه مرکزی وزارت تعاون با گنجینه‌ای نفیس از کتب در زمینه‌های تخصصی بخش تعاون، و آثار «علمی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی» جهت آرایه خدمات به دانش‌پژوهان و محققان آمادگی خود را اعلام می‌دارد. از علاقه‌مندان دعوت بعمل می‌آید جهت استفاده به نشانی: تهران خیابان ولی‌عصر، خیابان برادران شهید مظفر، تقاطع خیابان بزرگمهر ساختمان وزارت تعاون، طبقه هفتم، مراجعه فرمایند.

«دفتر ترویج و مشارکهای مردمی» وزارت تعاون

اینجا برمی‌گردد به وقتی که براساس سرفصلهایی که ما در حسابهای ملی داریم وقتی می‌آید، می‌گویید که سهم اعتبارات بانکی کشور چگونه تقسیم‌بندی و سهم‌بندی بشود. خوب، طبیعی است که هر عقل سلیمی می‌گوید که اول بدهیم به صنعت و کشاورزی که کار تولیدی است، بعد هر چه از آن ماند، می‌دهیم به خدمات، خدمات هم یک بخش آن حمل و نقل است.

خیلی جاها اشکال و ایراد گرفته می‌شود که هزینه تولید فلان محصول، از حمل آن خیلی کمتر است یا به تعبیر عکسش، هزینه حمل یک کالا خیلی بیشتر از هزینه تولید آن است، لذا مثلاً فرض کنید، یک چیزی مثل هندوانه را خیلی مواقع مثال می‌زنیم که هندوانه فلان کشاورز در سر جالیز از بین رفته و مشکل آن هم حملش می‌باشد، یا فرض بکنید، اسال ما یک تجربه‌ای داشتیم در جیرفت و کهنوج، آن طرفها در مورد صیفی‌جات باز همین نکته مطرح شد، که هزینه‌های تولید از هزینه حمل کمتر است. بنابراین از این موضوع نتیجه گرفته می‌شود که حمل و نقل، اجحاف می‌کند. به نظر من اینطور نیست، این تعبیر و این تفسیر، تفسیر ناکافی و به نظر من غیرعادلانه است، علت اصلی این است که شما در آن بخش هر نوع سوبسیدی را پرداخت می‌کنید، معمولاً هم نامحدود، یعنی شما هر چه قدر بتوانید بیشتر تولید کنید به اصطلاح نیازهای کشاورزی‌تان را به شما می‌دهند، یا فرض کنیم، اگر کشاورز می‌خواهد وام بگیرد، برای اینکه همین امکانات کشاورزی را تهیه کند، با کارمزد دوازده درصد از این کشور وام اخذ می‌کند و با یک مدت زمان طولانی، با یک شرایط بسیار سهل اما اگر همین کالا خواست حمل بشود، خوب، یک ماشین می‌خواهد، این

ماشین می‌آید توی بخش خدمات، اولاً میزان اعتباراتش بسیار کم است، همانطور که عرض کردم، آنچه که می‌ماند به بخش حمل و نقل داده می‌شود. وقتی بنا هست که به آن وام داده شود با مثلاً یک کارمزد بیست و پنج درصدی به آن داده می‌شود. با شرایط بسیار سخت و مدت بازپرداخت هم بسیار کوتاه، حالا اینها را با هم جمع کنید، طبیعی است که یک وسیله نقلیه برای اینکه بتواند این شرایط را برای تامین سرمایه لازم فراهم بکند نیاز دارد که قیمت بالاتری بگیرد. این اصلاً بدیهی است، همه بررسیها و تحلیل‌هایی که ما تا حالا کرده‌ایم، من از همه آقایان، این خواهش را دارم که در واقع هزینه تمام شده حمل یک تن کالا را در یک کیلومتر محاسبه کنید فرض کنید، یک کامیون می‌خواهند بخردند با رقمی که الان در بازار است، میزان در واقع با هزینه‌های لاستیک، قطعات، سوخت و... اینها را بگذارید در کنار هم، مقایسه کنید ببینید در هر کیلومتر، هزینه چقدر تمام می‌شود، با این شرایطی که پشتوانه حمل و نقل کشور وجود دارد، آنچه که ما در واقع در تحلیل‌هایمان به آن رسیده‌ایم، این است که آنچه که دارد الان گرفته می‌شود، به مراتب کمتر از آن هزینه است که تمام می‌شود.

اما چرا چنین حادثه‌ای اتفاق می‌افتد، چرا و چه جور این مسئله وجود دارد، اینها تحلیل‌های خاص خودشان را دارند، یعنی بخشی از آن برمی‌گردد به رشد تورم در کشور، یک بخشش هم به ایجاد اشتغال برای یک گروههایی برمی‌گردد. وقتی که یک عده‌ای مشغول یک کاری هستند که هیچ راه‌گریزی هم از آن ندارند، مجبورند با شرایط آسان‌تر، شرایط سهل‌تر، شرایط رقابتی بازار برای حفظ خودشان، آن کار را ادامه بدهند، اما آنچه که

درواقع ما به عنوان یک خطر و یک اشکال، در کشور احساس می‌کنیم، این است که میزان و سهم سرمایه‌گذاری به خاطر عدم وجود جاذبه‌های لازم و بازگشت مناسب سرمایه، یعنی شما مثلاً بعد از پنج سال، شش سال، باز باید همه ببینید فلان کالا روی زمین مانده با همدیگر برویم و از ترکیه، بلغارستان، از فلان کشور کامیون‌ها را بیاوریم، بار را حمل بکنیم، قطعاً اگر به این مشکل رسیدگی بکنیم و مسئله‌اش را در واقع حل و فصل بکنیم با آن مواجه خواهیم شد. در واقع هر کالایی تا زمانی که بدست مصرف‌کننده نرسیده است، اصلاً اسمش را نباید بگذارید کالای تولید شده، زیرا کالا زمانی تولید شده است که می‌شود گفت، کالای قابل مصرفی است که در اختیار مصرف‌کننده قرار می‌گیرد. یعنی شما اصلاً نباید حمل و نقل را به عنوان بخشی از وزارت کشاورزی تلقی بکنید، حمل و نقل را باید به عنوان بخشی از صنعت تلقی بکنید، اگر بنا باشد که ما حمل و نقل را جدای از آنها تلقی بکنیم، طبیعی است که آنجا رشد می‌کند، در اینجا ضعیف می‌مانیم، مجبوریم برای حمل آن یک شرایط در واقع اضطراری ایجاد بکنیم که آن شرایط اضطراری قاعدتاً به نفع ما نیست، آنچه که به نظر من مهم است، این است که حالا سهم حمل و نقل کشور در تولید ناخالص ملی کشور، در ایجاد اشتغال کشور، در مسائل مختلفی که در کشور داریم در آموزش کشور، به نظر من بسیار قابل توجه و مهم است که همه اینها باید در این بخش و در این مباحثات و مذاکرات، به آن توجه داشته باشیم.

آمارها و ارقام بانکی ما می‌گوید، مابین ۶/۵ تا ۷ درصد از تولید ناخالص ملی سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل کشور است.

سهم ارزش افزوده کشور طبق آخرین موجود هیجده هزار میلیارد تومان است. اگر ضربدر آن شش و نیم یا هفت درصد بکنیم. قریب مثلاً فرض کنید هزار برابر اینکه به ناوگان کشور خدمات می‌دهیم باید باشد. اگر ناوگان نباشد، حمل نباشد، اصلاً این وجود خارجی‌اش مفهومی ندارد. اینها خدمات مربوط به این است. همینطور سهم اشتغال را بایست رقمهای ۴۵۰ هزار تا ۵۰۰ هزار نفر بدانیم، یک سهم یک میلیون نفره با جوانبش می‌دانیم، اگر به این مسئله بخواهد در کشور توجه بشود، یعنی به مسائل مربوط به حمل و نقل کشور، آنچه که به نظر من مهم است. این است که در مبنای این بحث باید به آن توجه شود.

... ببینید ما چهار بخش عمده در حمل و نقل داریم حمل و نقل هوایی داریم که به کلی دولتی است و با سرمایه‌گذاری دولت انجام می‌شود، بخش حمل و نقل راه آهن داریم، باز به کلی دولتی است و با سرمایه‌گذاری دولت انجام می‌شود. بخش حمل و نقل دریایی داریم، امروز به کلی دولتی است، و اعم از بندرسازی تا ناوگانش متعلق به دولت است و بخش آخر ما در واقع بخش حمل و نقل جاده‌ای است، این بخش حمل و نقل جاده‌ای سهمش چقدر است؟ آمار و ارقام متفاوت است بین ۸۰٪ تا ۹۵٪ حالا این ۸۰٪ و ۹۵٪ نه اینکه اختلاف در آمار است، بلکه اختلاف در شاخص‌ها است. یعنی شاخص را می‌شود یک جوری تعریف کرد که ۸۰٪ شود و یک جوری ۹۵٪، ما آن کمتری‌اش را می‌گیریم، ۸۰٪، سهم این ۸۰٪ در جایگاهش، در تصمیم‌گیری‌های کشور چقدر است به نظر من بسیار پایین است. یعنی وقتی شما برمی‌گردید بالاخره به یک جایی که از

حمل و نقل جاده‌ای کشور به عنوان ۸۰٪ این ارزش افزوده و این اشتغال در سی سال حضور در دستگاه‌های تصمیم‌گیرنده کشور، یعنی سی سال حمایت از جایگاه بخش در تصمیم‌گیری‌های کشور ولی در بخش حمل و نقل بین‌المللی با همه جایگاهش چگونه بود، بعد در آنجا، از نظر جایگاه و موقعیت سازمانی هم کاملاً متفاوت است و در این بخش وقتی می‌آیم از نظر جایگاه و موقعیت سازمانی، قطعاً حتی امروز ضعیف‌تر از جایگاه دیگر بخشها است. نتیجه‌اش همین می‌شود که الان امروز با آن مواجه هستیم، چون در دیگر بخشهای حمل و نقل کشور، اساساً سرمایه‌گذاری دولتی بوده است و نه خصوصی، و نیاز به این حمایت‌های سیاسی - به معنای سیاست‌گذاری را عرض می‌کنم - در تصمیم‌گیری‌ها نبوده است. تمامی بخش با این مشکل مواجه است آنچه که ما فکر می‌کنیم، این است که باید نقش حمل و نقل جاده‌ای در کشور، یک نقش برجسته‌تر از آنچه که امروز هست بدست آورد چه در بخش خصوصی، تعاونی، و چه در بخش دولتی خیلی برجسته‌تر و چه از لحاظ اجراء و تصمیم‌گیری‌ها، در نهادهای تصمیم‌گیرنده کشور. چون آنچه که مهم است، این است که بالاخره اینها هر کدام از جایگاه خودشان در این بخش حمایت کنند.

باز این شعار را ملاحظه بفرمایید، پویایی حمل و نقل، مساوی است با شکوفایی اقتصاد، این حمل و نقل کشور که این تاثیر مستقیم را در شکوفایی اقتصاد دارد، امروز در شورای اقتصاد کشور، حضور ندارد. در شورای گزارش کار حضور ندارد، در صورتی که شما یک جایی مثل صنعت، مثل کشاورزی، بطور جدی حضور دارند و این حضورها است که

درواقع حمایت می‌کند از وجود یا تقویت بخش.

در حمل و نقل جاده‌ای، آنچه که مهم است، این است که ما یک مشکلات مبنایی، اصولی داریم، در شناخت بخش، و تا متوجه این مشکلات نشویم، به آنها رسیدگی نکنیم، درست است که کارهای زیادی انجام گرفته و در آینده هم انجام خواهد گرفت، اما به صورت اصولی و مبنایی این کار انجام نخواهد گرفت. یک مثال بزنم، که یک کمی بحث روش‌تر بشود. شما امروز در حمل و نقل راه آهن یک مدیریت متمرکز می‌بینید، که در همه امورش امکان مدیریت دارد. اما در حمل و نقل جاده‌ای کشور، شما یک چنین چیزی را اصلاً ندارید. وظایف پراکنده و متعدد از اتباع مختلف، بنا بر این هر تصمیم‌گیری، می‌تواند با یک سری مقاومت مواجه بشود، حالا این تصمیم یا غلط است یا درست، بالاخره تصمیم‌گیری در یک کشور، قاعده‌تاً براساس یک اصولی با یک سیاسی باید انجام شود، ولی اگر تصمیم‌گیری چند سیاستی شد، با مشکل مواجه می‌شوید. خوب، ما این مشکل را در دریا نداریم در دریا شما یک مدیریت متمرکز دارید، از بندرش بگیریید تا سیاستهای دریانوردیش، حتی در زمینه گارد بندر که مسئولیت حفاظت و حراست از آن مجموعه را دارد. در جاده چنین وضعیتی را ما نداریم، با آن سهم عمده‌ای که عرض کردم، با این توصیف، درواقع به نظر من می‌رسد که باید به بحث حمل و نقل توجه بیشتری بشود. در سال گذشته میزان جابجایی بار، هشتاد و سه میلیون و ششصد و پنجاه هزار و شش تن بود. این آمار دقیقی است، که براساس بارنامه‌های صادر شده و تحویل شده و مصرف شده یعنی بارنامه‌هایی

که آقایان به ما برمی گردانند، بدست آوردیم. آنچه که سهم بخشهای مختلف است، باز بد نیست عرض بکنم، میزان کالای حمل شده توسط شرکتهای دولتی در سال گذشته پنج و نیم میلیون تن بوده و میزان حمل کالا توسط شرکتهای در واقع حمل و نقل، به مفهوم صدور بارنامه است. به این نکته ای هم که آقای شافعی فرمودند، دقت داشته باشید، حمل در اینجا به مفهوم صدور بارنامه است. یعنی بارنامه ای که بدست مردم داده شده، یازده میلیون و هفتصد هزار تن است و توسط شرکتها و موسسات دیگر حمل شده که من فکر می کنم، با توجه به آن شعار اساسی که ما در کشور داریم، در قانون اساسی مان دیده شده، به نظر من جزء اصول اولیه انقلاب است. مشارکت مردمی است. و به تعبیر جناب آقای ناطق نوری، بزرگ نشدن این دولت را هم داریم، این است که باید به بخش تعاون، اهمیت و ارزش بیشتری داده شود. بیش از آنچه تا الان داده شده، و باید در جهت توسعه کار بکنیم و گام برداشته شود.

من یک درخواستی دارم، اگر در جلسه ای یا در سمیناری، کمیته هایی وجود دارد. کمیته های تخصصی، ما هم در خدمت آقایان باشیم در زمینه رشد این سهم در تعاونها فکر بکنیم و ببینیم بالاخره چه راه حل هایی دارد تا بتوانیم این سهم را رشد بدهیم.

این وضع در بخش حمل و نقل داخلی مان است. این نکته را باید عرض بکنم. خدمت جناب آقای شافعی، ما متأسفانه در بخش حمل و نقل بین المللی، تعاونی هایمان تقریباً حضور ندارند و این هم به نظر من یکی از مشکلاتی است که وجود دارد. ما در آن بخش هم جایگاه بسیار قابل توجهی داریم. آمار و ارقام از هزینه و درآمدی که ما در آن بخش داشتیم

را عرض کردم و این با توجه به حساسیتی که دارد، حالا حساسیتهای سیاسی را هم به این حساسیت اضافه کنیم، در حمل و نقل بین المللی مان، من فکر می کنم باید تعاونها نقش بهتری داشته باشند، البته این حمل و نقل، حمل و نقل بار است، در حمل و نقل مسافر، تعاونیهای ما نقش بسیار جدی دارند. لازم است اینجا تقدیر و قدردانی بشود از این سعی و تلاشی که در جهت ساماندهی دارند، البته ما در این بخش حمل و نقل بین المللی مسافر یک مشکلاتی داریم در ارائه سرویس به مردم، در خدمات، آن هم باز آقایان باید همت بکنند و حل کنند. ولی در بخش بار، متأسفانه تعاونها تقریباً حضور خاصی ندارند. اگر کمیته ای باشد، ما هم در خدمتان هستیم. بنشینیم و بحث کنیم، و ببینیم که چگونه می توان در جهت تحقق این شعار اصولی و اساسی انقلاب گام برداشت. عرضم را کوتاه می کنم و همگی را به خدای متعال می سپارم.

والسلام علیکم ورحمة... و برکاته

سخنان آقای کرباسیان

مدیرعامل سازمان

تامین اجتماعی کشور

با تشکر از برگزارکنندگان این گردهمایی و آرزوی اینکه انشاء... خداوند به همه ما توفیق دهد تا خدمتگذار خوبی برای نظام مقدس جمهوری اسلامی باشیم هفته تعاون را به جناب آقای مهندس شافعی وزیر محترم تعاون و تمامی همکارانشان در وزارت تعاون و هم چنین تمامی اعضاء تعاونها به ویژه صنف زحمتکش و پرتلاش حمل و نقل، چه در بخش مسافربری و چه تاکسی دارها و یا بقیه کسانی که در این کار ارزنده شریک و سهیم

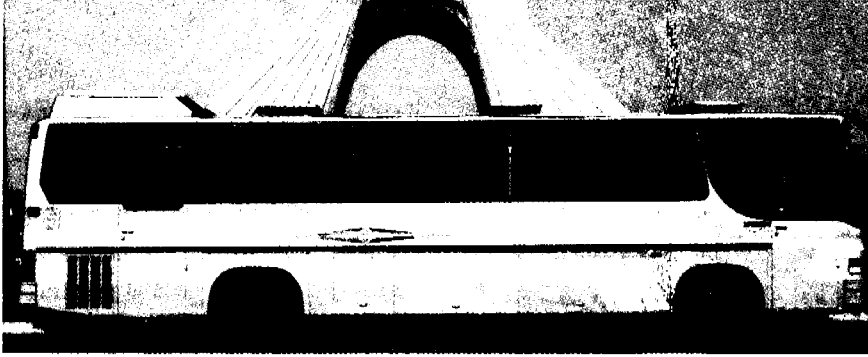
هستند تبریک عرض می کنم و طلب سلام و صلوات می کنم برای همه کسانی که جهت اعتلای نام مقدس جمهوری اسلامی ایران و نظام مقدس اسلامی و انقلاب اسلامی ایران جان خودشان را نثار کردند آنانی که الان در بین ما نیستند، از جمله امام راحل (ره) و همه شهدا، به ویژه شهدا و درگذشتگان صنف حمل و نقل. (صلوات)، (در رابطه با قانونگذاران و کسانی که به برکت خون شهدا و تلاش ملت عزیز این قانون اساسی را نگاشتند و تصویب کردند و تعاونی را که یک مسئله اساسی و مهمی بوده و هست به صورتی پررنگتر در قانون اساسی مطرح نمودند. انشاء... ما هم بتوانیم این امر مهم را در اجراء، همانگونه که پیش بینی شده است به عمل در بیاوریم) من عرایضم را اگر اجازه بفرمایید به صورتی کوتاه در سه بخش به عرض شما عزیزان می رسانم در قسمت اول برمی گردیم به سالهای اول انقلاب و نقشی که تعاونها در پیشبرد اهداف انقلاب و مسائل جنگ داشتند این دسته از تعاونها که عرض می کنم، تعاونیهایی بودند که من خودم کم و بیش در خدمتشان بودم، یعنی شما برادران و کسانی که در سطح کشور زحمت آنرا می کشیدید. الان بعضی از دوستان یادشان هست که در اواخر سال ۱۳۵۹ و در سال ۱۳۶۰ که بنده در سازمان ترمینالهای تهران بودم و بعداً هم در وزارت راه و ترابری نزدیک به چهار سال مسئولیت حمل و نقل را به عهده داشتم (که الان برادر ارزشمند و زحمتکش و بسیجی مان جناب آقای سعیدنژاد تشریف دارند) تعاونها به عنوان یار انقلاب و به عنوان کسانی که پشتیبانی کننده بسیجیان و رزمندگان در جبهه بودند و کسانی که در آن مقطع حساس، به کمک انقلاب آمدند و کسانی که وظیفه خطیر خودشان را انجام دادند (مطرح هستند). فراموش نمی کنم در سال ۵۹ وقتی ترمینال جنوب افتتاح شد و با توجه به امکانات (و الان دوستانمان که در جمع ما تشریف دارند و بعضی از آن قدیمی ها را من می بینم) در آن

مقطع اعزام نیرو به جبهه چه از تهران و چه از سطح کشور، شاید اگر این تعاونیهای مسافری نبودند و این ارادتهای به انقلاب نبود، نمی‌توانستند جبهه‌ها را از بسیجیان و از رزمندگان و از کسانی که با عشق برای حفاظت از ناموس و انقلاب و مملکت، حرکت می‌کردند پرکنند و آنها را به محل ساموریت خودشان برسانند. یادم هست روزی در یکی از عملیاتی که قرار بود انجام شود، در آن روز، خوب شما می‌دانید که هر عملیاتی، معمولاً زمانهایش ممکن بود برای فرماندهان روشن باشد ولی برای بقیه روشن نبود در منزل برادر صفدر مرکبی نشسته بودم یک دفعه به من خبر دادند که در ترمینال جنوب، نیروهای دژبان و بچه‌های سپاه آمده‌اند و کل دربهای ورودی ترمینال را بسته و گفتند هر چه اتوبوس هست باید به جبهه‌ها بروند و این بچه‌ها را ببرند. در آن مقطع هم خوب بلیط هم فروخته شده بود و مردم هم بودند ولی این تعاونیها و این راننده‌های مسافری و این مدیران تعاونیها بودند که من یادم هست ظرف چهار یا پنج ساعت توانستند این تنش را فرو بنشانند. یعنی هم آنها را به جبهه‌ها برسانند و هم مسافری را راضی نگهدارند. بالاخره با چهار یا پنج ساعت تاخیر که حالا هنوز بعد از سالها ما می‌بینیم که بعضی از اوقات هواپیما چهار، پنج ساعت تاخیر را دارد ولی تعاونیهای مسافری این تاخیر را ندارند.

بهر حال این یکی از خاطرات من است. یادم هست که در آن مقطع مشکل لاستیک، مشکل روغن موتور، مشکل فیلتر، مشکل قطعه یدکی داشتیم و همه اینها مسائلی حیاتی بودند. من باز یادم هست، بعضی از راننده‌ها یا مدیران خود همان تعاونی‌بنده را می‌بردند و ماشینی را نشان می‌دادند و به قول خودشان می‌گفتند که این لاستیک مثل پوست پیاز نازک شده، حالا اگر خوب یادم باشد، این جوری برایمان مثل می‌زدند، ولی با همه این کمبودها اینها جبهه را حمایت می‌کردند، ما نباید این کسانی را که تلاش کرده‌اند و در راه

انقلاب زحمت کشیده‌اند، بعد از آنکه جنگ تمام شد فراموش کنیم. در باربری هم، تعاونیها برای رساندن کالاهای اساسی و ارزاق مردم تلاش کردند. بخاطر می‌آورم یک روزی گندم مصرفی مشکل داشت به حدی که حضرت امام راحل(ره) نگران شده بودند، جناب آقای شافعی حتماً یادشان هست، چون آن موقع ایشان هم در دولت تشریف داشتند به یاد می‌آورم که یک صبح جمعه بود زنگ زدند که الان تهران مشکل گندم دارد، از سازمان غله هم به من زنگ زدند که میزان ذخیره گندم بسیار محدود است یعنی با این حساب، حالا برای اینکه شبهه نکنیم، حدود ۴۸ ساعت، مثلاً ما در تهران می‌توانستیم که ذخیره گندم داشته باشیم. این مسئله خیلی نگران کننده بود و من می‌توانم این را عرض کنم و شهادت بدهم که همان روز با تلفن‌هایی که زده شد بحمد... تعاونیها و راننده‌های بزرگوار و تعاونیهای که تشکیل شده بودند از همین راننده‌ها و آن ماشینهایی که حالا کم و بیش فرسوده هستند در آن تاریخ بسیج شدند و به بندر رفتند و این بحران را هیچکس لمس نکرد. یعنی ۴۸ ساعت بعد، ما در تهران به اندازه کافی گندم داشتیم. در تمام این دوران، در مناطقی مثل ایلام، کردستان و مناطق محروم مشکل خاصی برای ارزاق مردم پیش نیامد، با همه توطئه‌های آن موقع. خوب اینها کلاً همت سیستم به معنای عامش و همت ویژه تعاونیهای حمل و نقل و راننده‌های عزیزی که در اینجا زحمت می‌کشند بوده است. من لازم است که عرض کنم و هم چنین ذکر خیری بنمایم از چند نفری که الان در بین ما نیستند، مثل سردار شهید سرتیپ ایلخانی، مرحوم آذری، مرحوم افشار و تعدادی دیگر، امیدوارم که خداوند به همه شما توفیق بیشتر عنایت بکند. تعاونیها الان بعد از جنگ بایستی جایگاه خودشان را در سازندگی کشور و توسعه کشور، همانگونه که در جنگ نقش خود را به خوبی ایفا کردند، استحکام بخشند. و این راه را انشاء... ادامه دهند که قطعاً با

مدیریت و درایت خود تعاونیها و روسای اتحادیه‌ها و حمایتیهای مسئولین دلسوز و علاقه‌مند مانند آقای مهندس شافعی و همه کارکنان وزارت تعاون که با دلسوزی کامل این کار را انجام می‌دهند این آرزو نیز تحقق خواهد یافت. من توفیق همه شما تعاونگران را آرزو می‌کنم و امیدوارم که انشاء... در سازندگی و توسعه کشور هم نقش اساسی‌تان را همانگونه که بوده و انجام داده‌اید باز هم به خوبی انجام بدهید. نکته دومی که عرض می‌کند، این بخش از کارهای ارزنده‌ای است که انجام شده یعنی مسئله بیمه اجتماعی رانندگان و کسانی که زحمت کشیده‌اند تا کار به صورت ارزشمندی شده است چرا که بیمه اجتماعی برای همه خوب است و همه باید به نحوی تحت پوشش آن قرار بگیرند انشاء... با این نظری که جناب آقای رییس جمهور دادند، بقیه اقشار کشور در این لایحه‌ای که به دولت تقدیم شده و با اصلاحاتی که در مجلس و دولت به عمل می‌آید (و انشاء... به تصویب برسد و جزء افتخارات مجلس پنجم باشد چون مجلس چهارم از افتخاراتش، بیمه درمان همگانی بود و مجلس پنجم انشاء... بتواند این کار را به خوبی انجام بدهد و همه مردم تحت پوشش قرار بگیرند. ولی آنها که بیشتر نیازمندند و باید زودتر به سراغ آنها رفت کسانی هستند که شغل و حرفه‌شان خود به خود حادثه‌ساز است و حادثه در آنها جزء تفکیک‌ناپذیر شده است، مثلاً خود رانندگان و کسانی که در صنف حمل و نقل هستند یا صیادان، ملوانان، اینها کسانی هستند که حادثه از شغل آنها تفکیک‌ناپذیر است. در سال ۱۳۶۰ یک کاری در سازمان ترمینالها شروع شد که اگر اشتباه نکنم سال ۶۱ نتیجه‌اش معلوم شد. احتمالاً حاج آقا خیری باید مدارکش را داشته باشد. یک گروه تحقیقی از دانشگاه آمدند که میزان اضطراب و نگرانی خانواده‌های رانندگان یا خودشان را بررسی کردند تا میزان حوادث و تصادفاتی را که حادث می‌شود معلوم شود و علت آن‌ها را ذکر

کنند. در آن موقع یک گزارشی دادند که بسیار نگران کننده بود، در آن گزارش آمده بود که بیشتر اضطرابهای خانوادگی و مسائل نگران کننده برای خانواده‌ها و زن و فرزندان و یا اینگونه مسائل موجب می شود که یک راننده ناراحت شود و در آن حالت تصادف قرار بگیرد که یا ماشین خودش را چپه می کند و یا بالاخره از جاده منحرف می شود و پس از چند تا پیچ و تاپ ماشین های دیگران را دچار تصادف کند. این از مشکلات و مسائل مسافربری اش، دقیقاً وقتی که من به تامین اجتماعی آمدم به آن مسئول پژوهش تامین اجتماعی توجه شد یعنی همان کار را در رابطه با کسانی که دچار حادثه شده اند گفتیم که یک سال شود بررسی تا ببینم نتیجه چه بوده است البته این یک کار پژوهشی علمی و دانشگاهی است، متأسفانه در آن بررسی دیدیم همان جواب را داد یعنی کسانی که در پشت دستگاه های کار بودند وقتی ناراحت بودند دستشان رفته بود زیر اهر برقی یا در ناشی از کار بطور کلی از کار افتاده شده بودند اکثر آنها، بلکه بیش از ۵۵٪ آنها کسانی هستند که در همان حال کار کردن، اضطراب و نگرانی خانوادگی داشته اند و متأسفانه اکثر افرادی که این مشکل را داشتند کسانی بودند که بیمه نشده بودند و یا کسانی که اضطراب را نتوانسته بودند کاهش دهند، حالا یا به خاطر مشکل خانوادگی یا به خاطر بیماری همسر یا فرزند اضطراب داشتند و یا بهر صورت مشکلاتی دیگر از این قبیل که یک میزان زیادش نگرانی از آینده زن و فرزند و یا خودشان بوده است و این مشکل در شما که حمل و نقلی هستید بیشتر نمایان است. (من از شما یاد گرفتم)، بارها با راننده ها که صحبت می کردم، می گفتند وقتی که یک راننده از منزل بیرون می رود (البته مقصودم بیشتر راننده های برون شهری است) تا برمی گردد خانواده اش هر آن این اضطراب را دارد که خدای نخواستہ چه خبری برایش خواهد آمد به لحاظ تصادف در جاده ها، و آن فردی هم که پشت ماشین می نشیند، هر آن

فکر می کند که در داخل خانه اش چه اتفاقی ممکن است بیفتد. بهمین دلیل شماها دیدید که رانندگان ما اکثراً خانمهایشان رهبر خانه هستند چون مردها اکثراً از تهران یا دیگر شهرها بار می زنند به بندرعباس و از بندرعباس به زاهدان از زاهدان به جاهای دیگر. اصلاً وقتی که برمی گردند اگر مسافربری هم باشند ممکن است همان لحظه ورود به او بگویند دوباره مسافر سوار کن و برگرد یا برو به شهری دیگر حتی ممکن است که این راننده وقت نداشته باشد که به خانه برود و یا نتواند لاقط دست و صورتش را بشوید، ناچار است همان ماشین را برگرداند و به جای دیگر برود. شما خوب می دانید در باربری ها هم همینطور است آن ممکن است حتی طولانی تر هم باشد مثلاً هشت روز یا ده روز نتواند به خانه برگردد.

خوب الحمداً... با همکاری بسیار نزدیک وزارت خانه ها (بخصوص وزارت راه و به ویژه برادر بزرگواران جناب آقای سعیدنژاد و هم چنین حمایت جناب آقای مهندس ترکان و وزارت محترم تعاون و برادران بزرگوار که در اینجا هستند و دیگر همکارانم، من در اینجا لازم می دانم که تشکر کنم از معاونت فنی و همکارانم در اجرای طرح بیمه و کسانی که در این امر با نظر مثبت برخورد کردند تا نتوانستیم به این توافق برسیم و حمایتی که خود صنف حمل و نقل به ویژه تعاونیها از ما کردند، الحمداً... مسئله بیمه اجتماعی رانندگان شروع شد، آخرین آماری که به من دادند، خوشبختانه در حال حاضر کسانی که از مزایای بیمه استفاده می کنند نزدیک به ۲۲۲ هزار نفرند، یعنی ۱۷۰ هزار نفر در حمل و نقل باربری و ۵۲ هزار نفر در حمل و نقل

مسافربری، حالا در بخش مسافربری ممکن است اتوبوس و مینی بوس هم باشد، یعنی حتی سواریهایی هم در بعضی شهرها مثل شهرهای گیلان، مازندران و اینها آمده اند و بدلیل علاقه مندیشان به تعاونی خودشان را عضو کردند و شما ببینید اگر این ۲۲۲ هزار نفر را ضرب در ۴ کنیم، یعنی حداقل یک خانوار می شود حدود ۸۸۰ هزار نفر می شود که الان تحت پوشش تامین اجتماعی قرار دارند، حالا شما ببینید چه اثرهایی دارد، یعنی الان ممکن است که نواقصی در کار باشد که بنده به عنوان مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی ضمن قبول این اشکالات و امید به اینکه انشاء... یک کاری است که باید مشکلات آن را برطرف بکنیم، ولی این را عرض می کنم که شما ببینید چه آرامشی برای این عزیزان بوجود آمده است. الان خدمت جناب آقای مهندس شافعی و دیگر دوستان عرض می کردم، اگر یک راننده ای امروز از در خانه اش بیرون برود و خانواده اش بیمه درمانی باشند، ایشان این آرامش را دارد که اگر بچه اش مریض شد، سرما خورد یا خانمش چیزش شد دیگر نگران نباشد که آیا چه اتفاقی خواهد افتاد، بالاخره حداقل خدمات را می تواند بگیرد، اگر به واحدهای تامین اجتماعی مراجعه کند مجاناً و اگر به واحدهای غیرتأمين اجتماعی برود قسمت فرانشیزی بدهد. حالا متأسفانه در قسمت پزشکی ما کمی درهم ریختگی وجود دارد بدلیل اینکه بر تعرفه های پزشکی و امثال آن بطور کامل نظارت نمی شود، که این خود مشکلی است که در خیلی از جاها دیده می شود. ولی در کل این حداقل خدمت ممکن است. در نتیجه، راننده وقتی از منزل خارج می شود احساس آرامش می کند، در هر

صورت مرگ یا حادثه ممکن است که اتفاق بیفتد بالاخره این شغل خطرناک است و یک نفری که امروز حرکت می‌کند و رانندگی می‌کند و در جاده‌ها می‌رود، اگر اتفاقی برایش نیفتد، خانواده‌اش ممکن است که حتی دچار فقر شود که این را شماها بهتر می‌دانید، شماها معمولاً یک رسمی دارید، بعد از اینکه کسی فوت می‌کند، گر چه حالا لغتش را درست نمی‌دانم ولی پولی جمع می‌کنید برای اینکه خانواده آن متوفی بتواند حداقل معاشی داشته باشد، ولی بعد از شش ماه دیگر متأسفانه این موضوع فراموش می‌شود، اینجا است که در این چنین شرایطی بیمه به کمک خانواده‌اش می‌شتابد و این خانواده دیگر این نگرانی را ندارد که چه خواهد شد، ببینید این همان تعاون است، به جز مسائل سالمندی که این خود یک واقعیت است و بهر صورت هر فرد بعد از این که سنش از ۶۴ یا ۶۵ گذشت دیگر نمی‌تواند رانندگی بکند، حتی اگر علاقه‌مند هم باشد دیگر قادر به رانندگی نیست، در آنجا است که رانندگی خطرناک است، یعنی دیگر آن توان جوانی را ندارد که بخواهد ۶ یا ۷ و یا ۸ ساعت مستمر رانندگی کند. حالا وقتی برای او است که استراحت کند و اینجا است که بیمه بازنشستگی دارد، خوب الحمداً... این کار هم انجام شده جز چیزی غیر محسوس، من

مطمئناً می‌دانم بیمه اجتماعی در تصادفات، در مسائل خانوادگی و امثال آن قطعاً اثر داشته و خواهد داشت چون در مسائل اجتماعی بهر صورت اثر داشته و الحمداً... این کاری ارزنده است. قطعاً ما الان کارمان مشکلاتی دارد و در این رابطه انشاء... این مشکلات برطرف خواهند شد. من از همه شما تعاونیها که امروز تشریف دارید تشکر می‌کنم که در این امر خیر سهمی هستید و تقاضا می‌کنم که انشاء... حمایت کنید تا این کار ارزنده گسترده‌تر شود و ما بهتر عمل کنیم، که ثواب دنیوی و اخرویش هم برای شما و هم برای مسئولین باشد و انشاء... که آرامش و آسایش بیشتری برای جامعه ایجاد بکند. مورد آخری که لازم است عرض کنم و از حضورتان مرخص شوم این است که ما مشکلاتی در ارتباط با بیمه اجتماعی داریم و الان هم وجود دارد، بهر صورت در رابطه با تمدید اعتبار دفترچه‌های درمان، مشکلات بروکراسی یا کاغذبازی را برطرف کنند. من خواهشی که از شما دارم این است که مشکلات را منعکس بفرمایید، الحمداً... در کنار اینها مسئله راننده‌های تاکسی هم با همتی که خود تعاونیها و تعاونی تاکسیرانی تهران و هم چنین سازمان تاکسیرانی دارند و همت و حمایتی که در این چند سال از خود نشان دادند، انشاء... حل خواهد شد. الان طبق آخرین آماری که به بنده داده شد، بیش

از ۴۵۰۰ نفر دارنده تاکسی در تهران، تحت پوشش بیمه اجتماعی هستند و اینها از طریق بیمه حرف و مشاغل آزاد بیمه شده‌اند، خوشبختانه رابطه بسیار خوبی بین ما و سازمان تاکسیرانی و تعاونی تاکسیرانی وجود دارد و امیدواریم که در این رابطه هم انشاء... اگر بتوانیم کار را گسترده‌تر بکنیم. آنچه که مهم است این حمایت شماست و پذیرش شما از اینکه این کار ارزنده گسترده‌تر شود.

وجود دارد. الحمداً... یک گروه کاری بین ما و وزارت راه با بهترین نحو تشکیل شده که انشاء... با حمایت جناب آقای دکتر سعیدزاد این کار بیشتر ادامه پیدا کند. من تقاضا می‌کنم که تعاونیها را، ادارات تعاون در سطح کشور و هم چنین خود شماها مستقیماً حمایت نموده، مشکلات و راه‌حل‌ها و پیشنهادات را منعکس بفرمایید و ما هم با رفتن به سمت سیاست غیرمتمرکز که متأسفانه در آغاز ما مجبور بودیم آن را کنار بگذاریم، اشکالاتش را در مسیر راه رفع کنیم. بهر حال، آن حالت دوم را انتخاب نموده‌ایم و ظرف همین دو سال هم بالاخره حدود ۲۲۲ هزار نفر تحت پوشش داریم و سعی می‌کنیم یکی یکی مشکلات را رفع کنیم و با دادن اختیارات بیشتر به استانها و به شعب تأمین اجتماعی در آنجا مشکل تمدید اعتبار دفترچه، مسئله حوادثی را که پیش می‌آید بتوانند راساً تصمیم بگیرند و مشکلات

- اذان از حنجره‌ی اشخاص خوش صدا در همه جا پخش شود و هیچ شهر و محلّه‌ئی محروم از آهنگ اذان نماند.

از پیام مقام معظم رهبری حضرت آیه‌ای... خامنه‌ای

گفتگو با:

مدیرعامل اتحادیه شرکتهای تعاونی

حمل و نقل بار استان فارس:

همکاری مدیریت هماهنگ اتحادیه، شرکت تعاونی تریلی داران و امور صنفی رانندگان است. شما در این رابطه چه نظری دارید؟

ج: البته این همکاری نقش مهمی در موفقیت اتحادیه دارد به این دلیل که این سه تشکل تقریباً مکمل یکدیگر هستند و سعی دارند نقاط مشترک و هدف نهایی آنها در مدیریتها مدنظر قرار گیرد و از اختلافات و تکرورهای پرهیز نمایند تا امکانات آنها در یک سو که همان خدمت به این قشر زحمتکش است بکار گرفته شود که این به نوبه خود در سطح کشور نادر است.

س: نحوه مشارکت اتحادیه در امور خیریه و مناسبتها چگونه بوده است؟

ج: در سال جاری تعداد یکصد و پنجاه جفت کفش اسپرت به ارزش ۴۵۰۰۰۰۰ ریال به انضمام ۳۰۰۰۰۰۰ ریال وجه نقد از طرف اتحادیه به جشن عاطفهها اهداء گردیده و همچنین یک تن برنج نیز به امور اجتماعی استانداری فارس هدیه شده است. شرکت در مراسم استقبال از مقام محترم ریاست جمهوری و کمک به دانش آموزان به مناسبت بازگشایی مدارس از دیگر کارهای انجام شده توسط این اتحادیه می باشد.

س: اتحادیه در حال حاضر از چه امکانات و تجهیزاتی برخوردار است؟

ج: در حال حاضر اتحادیه دارای ساختمان اداری، ترمینال، چند انبار مجهز می باشد و در زمینه مشارکت و سرمایه گذاری در پروژه های ملی و مردمی می توان از سرمای گذاری در شرکت توسعه و عمران فارس نام برد و هم چنین در زمینه سرمایه گذاری در تاسیس کارخانه لاستیک سازی، از طرحهای آینده این اتحادیه است که در دست بررسی می باشد.

تعاونی کامیونداران اقلید نمونه بارز آن می باشد.

ما در زمینه آموزش مفاهیم تعاون از طریق دوره های آموزش توجیهی اداره کل تعاون اقدامات موثری انجام داده ایم و بلحاظ تحصیلات علمی، اعضای هیات مدیره شرکتهای اکثراً از تحصیلات دانشگاهی بهره مند هستند. اتحادیه و همچنین تعاونیهای عضو سعی دارند که در مورد رشد شخصیتها و شناخت جایگاه اعضاء و استعداد آنان تلاش کنند تا رانندگان بدانند از نظر معنوی در حال انجام کاری خداپسندانه هستند هم چنین اتحادیه در زمینه توزیع عادلانه حواله لاستیک، روغن و... به اعضاء اهتمام زیادی دارد و این خدمت خوبی است که رانندگان بتوانند نیازهای وسیله نقلیه خود را با قیمتی مناسب تحصیل نمایند بطوری که تاکنون در حدود سی هزار حلقه لاستیک تهیه و بین اعضاء توزیع شده است. در زمینه واگذاری کامیون و مساعدت در تامین بها این کامیونها از طریق واگذاری تسهیلات بانکی نیز اقداماتی صورت گرفته است.

س: یکی از دلایل موفقیت اتحادیه،

س: آقای راحمی لطفاً اهم فعالیت

شرکتهای تعاونی حمل و نقل بار استان فارس را برای آگاهی بیشتر خوانندگان ماهنامه تعاون بیان فرمایید.

ج: اتحادیه شرکتهای تعاونی حمل و نقل بار استان فارس در سال ۱۳۷۳ با عضویت ۱۷ شرکت تعاونی و مشکل از ۶۷۰۰ نفر راننده عضو تاسیس و شروع به کار نمود. تعاونیهای عضو این اتحادیه عبارتند از:

- ۱- شرکت تعاونی تریلی داران شیراز.
- ۲- شرکت تعاونی کامیونداران.
- ۳- شرکت تعاونی کامیونداران سبک و سنگین شیراز.
- ۴- شرکت تعاونی نفتکشهای شیراز.

۵- شرکت تعاونی کامیونداران اقلید، آباده، مرودشت، کازرون، جهرم، فسا، داراب، استهبان، حاجی آباد داراب، سپیدان، فاروق، نی ریز، و رزقان، نقش این اتحادیه در حمل و نقل استان بسیار حائز اهمیت است بطوری که ۷۰٪ از کل حمل و نقل بار استان را برعهده دارد. بخصوص در زمینه گندم که

هدف: مسکن برای فرهنگیان فاقد مسکن

۹- در شهرک صدرا تا نیمه اول سال جاری حدود هفت صد قطعه زمین، توسط ده شرکت تعاونی مسکن آماده و به اعضا واگذار شده است.

۱۰- هنرستانها، طرح کاد، نهضت سوادآموزی نیز در جهت واگذاری زمین به اعضای خود، جداگانه فعالیتهایی داشته‌اند و تاکنون افرادی از آنان موفق به دریافت زمین شده‌اند.

ب:- اقدامات تعاونی فرهنگیان شیراز و حومه که به عنوان تعاونی مسکن اداره کل معروف است:

این تعاونی نیز در طول سالهای گذشته و سال جاری به منظور رفع نیاز مسکن اعضا خود اقداماتی بدین شرح انجام داده است.

۱- در سالهای گذشته بیش از ۹۳۰ قطعه زمین توسط زمین شهری سابق و سازمان مسکن و شهرسازی در اختیار تعاونی گذاشته شده که به اعضا واگذار شرایط و واگذار گردیده است.

۲- در بلوار رحمت معروف به سراج مقدار ۲۶۳۰۰ مترمربع زمین جهت احداث ۲۵۶ واحد آپارتمان هر یک به مساحت ۷۰ مترمربع تهیه و به اعضا واگذار شده که در حال حاضر بیش از ۳۵٪ از کارهای ساختمانی آن نیز انجام شده و طبق ضوابطی به فرهنگیان فاقد مسکن و واجد شرایط پیش‌فروش شده‌اند.

۳- در بریجستون حدود ۸۸ واحد

خریداری شده و هم‌چنین بیست و پنج قطعه از زمینهای پوستچی در چهارراه زندان تهیه شده است.

۳- در زرگری جدید تعداد پنج بلوک آپارتمان هشت واحدی که جمعاً چهل واحد می‌شود، ساخته شده و به اعضا واجد شرایط واگذار شده است.

۴- در کوشک میدان شیراز بیش از یکصد قطعه دیگر زمین توسط شرکت تعاونی مسکن ناحیه ۳ خریداری و به اعضا واگذار شده است.

۵- در شهرک گلستان بیش از بیست هکتار زمین توسط تعاونی مسکن ناحیه ۲ آموزش و پرورش خریداری شده که با هماهنگی اداره کل مسکن و شهرسازی استان تفکیک و به اعضا واجد شرایط واگذار شده است.

۶- در ریاستی دوم سی و شش قطعه زمین توسط شرکت تعاونی شهید بهشتی «عشایری» تهیه و تفکیک شده که بزودی به اعضا واجد شرایط واگذار خواهد شد.

۷- در خیابان مسلم و سطح شیراز، بیش از یک صد قطعه زمین توسط شرکت تعاونی مسکن فرهنگیان ناحیه ۴ آموزش و پرورش تهیه و تفکیک و به اعضا واگذار گردیده است.

۸- در احمدآباد حدود ۲۶۰ قطعه دیگر زمین تفکیک و مراحل قانونی را طی نموده که بزودی تحویل اعضا واجد شرایط خواهد شد.

اتحادیه تعاونی مسکن فرهنگیان استان فارس در سال ۱۳۷۴ تاسیس شده است و در حال حاضر ۲۹ شرکت تعاونی مسکن را تحت پوشش دارد که می‌توان گفت یکی از موفق‌ترین و فعالترین اتحادیه تعاونی مسکن در کشور است.

آقای امیرقلی فخری مدیرعامل این اتحادیه با عنوان مطلب فوق، اقدامات انجام شده در شرکتهای تعاونی مسکن فرهنگیان را در دو بخش به شرح زیر بیان می‌دارد.

الف:- اقدامات شرکتهای مسکن فرهنگیان نواحی مختلف آموزش و پرورش استان فارس:

۱- شرکتهای تعاونی مسکن نواحی ۱ و ۳ شیراز، در احمدآباد، سی و یک هکتار زمین خریداری کرده و به ۶۲۴ قطعه تفکیک نموده است که کلیه مراحل قانونی آن طی شده و در حال واگذاری به اعضا می‌باشد. شرایط و ضوابط واگذاری این زمینها عبارتند از: عضویت رسمی در تعاونی، نداشتن مسکن هنگام واگذاری، عدم اخذ زمین از تاریخ ۶۰/۱۲/۲۸ تا زمان واگذاری از شرکتهای تعاونی مسکن یا سازمان زمین شهری سابق، داشتن امتیاز کافی برای دریافت زمین یا واحد مسکونی.

۲- در سالهای گذشته پنجاه قطعه زمین در میانرود عادل آباد شیراز و سی صد قطعه دیگر در شرق زندان عادل آباد با همکاری اداره آموزش و پرورش ناحیه چهار استان

آپارتمانی به صورت سه بلوک چهار طبقه در حال ساخت می‌باشد که تعداد ۲۸ واحد آن در روز تعاون و مسکن (۷۵/۶/۱۳) به اعضا واگذار شده است.

۴- در بلوار معالی آباد قطعه زمینی به مساحت بیست هزار مترمربع به منظور احداث ۲۱۶ واحد آپارتمان خریداری شده که مراحل قانونی آن نیز طی شده و عملیات ساختمانی بزودی آغاز خواهد شد.

۵- در بلوار زرگری جدید، زمینی به مساحت ۲۰۳۹ مترمربع جهت احداث ۸۰ واحد آپارتمان خریداری شده و کارهای مقدماتی آن انجام و عیناً به اعضا پیش‌فروش شده است که پس از تهیه طرح، انشاء... کار ساخت آن رسماً آغاز خواهد شد.

۶- در خیابان قبله، زمینی به مساحت بیست و پنج هزار متر مربع خریداری گردیده که مراحل تفکیک آن به اتمام رسیده و به زودی به اعضا واجد شرایط که اسامی آنان مشخص شده واگذار خواهد شد.

آقای فخری در ادامه سخنانش اظهار داشت: تاکنون بیش از دو هزار قطعه دیگر زمین توسط شرکتهای تعاونی مسکن شهرستانهای تابعه استان خریداری و به اعضا واجد شرایط واگذار شده است. بعلاوه نزدیک به دو هزار تن آهن آلات مختلف و مقداری قیر، گونی، کلید و پرز و دیگر مصالح ساختمانی با هماهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان و با قیمت‌های تعاونی تهیه و بین اعضا به تناسب توزیع شده و یا خواهد شد.

ایشان در پایان اظهار داشتند: اتحادیه تعاونی مسکن فرهنگیان فارس برای اولین بار در طول انقلاب اسلامی ضمن دعوت از

یکصد نفر از اعضای هیات مدیره شرکتهای تعاونی مسکن فرهنگیان، نسبت به آموزش سه روزه آنان و بررسی مشکلات مسکن معلمان اقدام نموده است که این عمل در ایجاد هماهنگی و اطلاع‌رسانی بسیار مفید و موثر بوده است.

وی اضافه نمود: من از آن دسته از روسای ادارات آموزش و پرورش که فاقد شرکت تعاونی مسکن هستند، انتظار دارم به منظور رفاه حال فرهنگیان تحت پوشش و رفع نیازمندیهای آنان در اسرع وقت برای تشکیل تعاونی مسکن اقدام نمایند و کسانی که تاکنون موفق به تشکیل شرکت تعاونی شده‌اند. لازم است ضمن ارتباط و هماهنگی بیشتر با اتحادیه در رفع مشکلات شرکت تعاونی خود بکوشند و همکاری بیشتری داشته باشند.

وی اضافه نمودند: نکته مهم و قابل ذکر این است که در حال حاضر هیات مدیره تعاونیهای مسکن فرهنگیان، ضمن ایفای وظایف محوله در آموزش و پرورش، در اوقات فراغت خود این گونه مسئولیتها را پذیرفته‌اند. در صورتی که اگر آنان به صورت تمام وقت در شرکت تعاونی مامور می‌شدند چه بسا با صرف وقت بیشتری می‌توانستند، مشکلات، کمبودها، نواقص و دیگر مسائل خود را حل نموده و ما هم نظارت بیشتری بر امور جاری داشته باشیم. هم‌چنین انتظار می‌رود با توجه به اهمیت حضور هیات مدیره در محل کار، مجوز لازم را به صورت مامور از وزارت آموزش و پرورش اخذ نمایند.

پقیه از صفحه ۲۸

افراد مستضعف و ضعیفی که خود به تنهایی نمی‌توانند زمینه‌ساز کار تولیدی باشند در

جهت ایجاد اشتغال مولد سازماندهی می‌کند و آن سرمایه‌های کوچک را کنار هم می‌گذارد و با حمایت جمهوری اسلامی و با استفاده از تسهیلات اعتباری تبصره ۳ و کمکهای دولت به کار مولد و اشتغال هدایت می‌کند. من معتقدم که وزارت تعاون در دوره سوم مجلس با کمترین اعتبار مالی شکل گرفت اما با این وجود به دلیل اینکه متولی بخش تعاون، وزارت تعاون است بحمد... نیروهای دلسوز و علاقه‌مند تا به حال ظرف همین مدت با اعتبار کم پیشرفت داشته‌اند. ما اعتقادمان بر این است که باید وزارت تعاون تقویت شود چون تقویت تعاون یعنی تقویت سرمایه‌های کوچک سرگردان کشور و حمایت واقعی از قشر مستضعف و محروم جامعه.

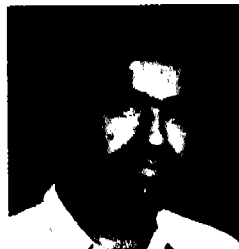
آقای رضایی نماینده مردم مسجد سلیمان

تعاون در حقیقت یک فرزند خردسالی است که در نظام مقدس جمهوری اسلامی، نباید انتظار زیادی در مقایسه با بخش خصوصی از آن داشته باشیم.

تعاون یکی از بخشهای سه‌گانه اقتصاد کشور است که برای رسیدن به عدالت اجتماعی باید واقعاً با یک نظر و دید دیگر به آن نگاه کرد و از کارهای خوبی است که با وجود زمان کوتاهی که از عمرش می‌گذرد نشان می‌دهد که آینده درخشانی در زمینه گسترش عدالت اجتماعی می‌شود از آن انتظار داشت. اما بهر حال موانعی در سیرایش وجود دارد طبیعتاً افرادی که به این سمت آمده‌اند احتیاج به آموزش، تقویت و هدایت بیشتری دارند و رفع این موانع می‌تواند آینده بهتری را برای پیشرفت اقتصادی کشور در پی داشته باشد

مسئول اتحادیه شرکتهای تعاونی

مصرف فرهنگیان فارس

آقای علی اکبر فرجی رییس هیات مدیره اتحادیه شرکتهای تعاونی مصرف فرهنگیان فارس و شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان شیراز و حومه از مدیران فعال بخش تعاون در فارس می باشد. وی که دبیر شاغل در اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳ شیراز است نزدیک به دو سال است که مسئولیت اتحادیه و تعاونی مذکور را به عهده دارد و علاوه بر امر تعلیم و تربیت در سنگر تعاون و در کنار دیگر همکاران تعاونگر فعالیت می کند آقای فرجی در گفتگویی با خبرنگار ما پیرامون وضعیت اقتصادی و فعالیتهای انجام شده در اتحادیه اظهار می دارد:

اتحادیه شرکتهای تعاونی مصرف فرهنگیان فارس و شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان شیراز و حومه، نزدیک به نود هزار نفر عضو رسمی دارند و یکی از بزرگترین اتحادیه ها و تعاونیها در سطح استان است. سرمایه فعلی آن نزدیک به ده میلیارد ریال است و بیش از ۳۸ شرکت تعاونی مصرف را زیر پوشش دارد. در حال حاضر بیش از ۱۲ شهرستان با همکاری اتحادیه کارکنان دولت، خدمات مفید و ارزنده ای را به اعضا ارائه می دهند و تمامی خدماتی که از طریق اتحادیه تعاونی مصرف فرهنگیان کشور و دیگر ادارات و ارگانها، در اختیار این اتحادیه قرار

می گیرد، توسط مدیران عامل و پرسنل زحمتکش اتحادیه و شرکتهای تعاونی مصرف استان با برنامه ریزیهای درستی که صورت گرفته، بین اعضا تعاونیها بطور عادلانه توزیع می گردد که لازم است از زحمتهای فراوان این عزیزان بدینوسیله تشکر و قدردانی نمایم.

وی می افزاید: در حال حاضر در این اتحادیه تنوع کالاها بیش از ۶۷۰ نوع است که این اقلام توسط مدیران فعال عامل در اختیار اعضا تعاونیها قرار می گیرد. هم چنین طرح موفق پیش فروش لوازم خانگی در بعضی از شهرهای استان و در سطح وسیعی در شرکتهای تعاونی شیراز از اول مرداد ماه سال جاری شروع شده و همچنان ادامه دارد. گردش مالی سال ۷۴ در اتحادیه، بیش از ۲۳ میلیارد ریال است و سود ویژه آن یک میلیارد ریال بوده است. این اتحادیه در دو سال پیاپی با استعانت و لطف پروردگار، از نظر گردش مالی در سطح کشور مقام اول را کسب کرده است

ولیکن دست اندرکاران آن، روحیه تعاون و سرمایه گذاری سالم از طریق افزایش سهام را از اعضا می طلبند.

آقای فرجی در رابطه با مصوبه های وزارت تعاون و اتحادیه فرهنگیان و افزایش سرمایه اعضا اضافه می کند: سال قبل این برنامه اجرا شده است ولی چون همکاران ما از پایه حقوقی نسبتاً کمی برخوردارند، طی مذاکراتی که با مسئولین صورت گرفته، این افزایش سهام از بیست هزار تومان به ده هزار تومان تقلیل داده شد بنابراین، در کنار این تغییرات سهام، کالاهایی که مشمول یارانه بودند، مانند دیگر شهرها با ۴ فقره کوپن داخلی توزیع کردیم تا جبران این افزایش سهم شده باشد. ما امیدواریم با تلاش بی وقفه ای که صورت می گیرد، تا پایان سال مالی، سرمایه اعضا به حدود ده میلیارد ریال برسد که این سرمایه زیاد می تواند در جهت ارائه خدمات هر چه بیشتر به اعضا مشرثر باشد و اتحادیه را از پرداخت مضاربه های سنگین دور نگاهدارد.

وی در پاسخ به سوالی که آیا در ارائه خدمات بین اعضا فرقی هست یا خیر؟ اظهار داشت:

الته وظیفه ما خدمت به تمامی عزیزان است ولی هر کس به قدر سرمایه ای که نزد شرکت دارد از کالا و خدمات آن می تواند استفاده نماید. ما امیدواریم که هر چه زودتر همکاران محترم سرمایه خود را افزایش دهند تا از خدمات ارزنده و مفید این طرح بتوانند بهره مند گردند.

نامبرده درباره فعالیتهای شرکت تعاونی شیراز گفت: شرکت تعاونی فرهنگیان حدود سی هزار نفر عضو دارد و نزدیک به یک سوم امکانات اتحادیه به تعاونی مذکور تعلق

می‌گیرد. البته امکانات جداگانه‌ای با توجه به نیاز اعضا، از دیگر اداره‌ها و کارخانه‌ها تهیه و در اختیار اعضا قرار می‌گیرد. گردش عملیاتی این شرکت در سال ۷۴ بیش از ۸/۵ میلیارد ریال بوده و سود ویژه آن با سود ویژه اتحادیه که به این شرکت تعلق می‌گیرد، نزدیک به نیم میلیارد ریال بوده است. گفتنی است که فعالیتهای عمرانی و تاسیساتی و رفاهی اتحادیه نیز به شرح زیر است.

۱- افتتاح سردخانه اتحادیه با گنجایش یکصد تن در سال ۷۴

۲- افتتاح سردخانه تعاونی شیراز با گنجایش ده تن در خردادماه سال جاری

۳- خرید کل تاسیسات اتحادیه از منابع داخلی به قیمت پانصد میلیون ریال که ارزش افزوده آن در حال حاضر بسیار چشمگیر است و با راه‌اندازی کارخانه فرش فیروزه در خرامه و تلاش اتحادیه فرهنگیان کشور، فرش این کارخانه در نوع خود و با مقایسه با فرشهای مشابه از نظر کمی و کیفی و تنوع رنگ و نقش در حد بسیار مطلوبی قرار دارد و جنس موادخام آن نیز صددرصد آکرولیک می‌باشد. از دیگر فعالیتهای اتحادیه انجام کارهای مقدماتی تهیه مجتمع مسکونی جهت پرسنل زحمتکش اتحادیه و شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان شیراز و حومه و همچنین انجام کارهای مقدماتی جهت ایجاد صندوق قرض‌الحسنه برای پرسنل اتحادیه و تعاونی از محل اعتبارات ذخیره احتیاطی به منظور حل مشکل رفاهی اعضا بوده است این اتحادیه و تعاونی، همکاری صمیمانه‌ای در خصوص تهیه و توزیع مواد و مایحتاج ضروری شهروندان با اداره کل بازرگانی فارس داشته است.

آقای فرجی در رابطه با نقش اصلی تعاون

در جامعه می‌افزاید: همانگونه که مستحضرید، در اصول قانون اساسی، نظام اقتصادی کشور به سه بخش دولتی، خصوصی و تعاونی استوار شده، لذا تعاونها براساس قانون و در چارچوب موازین شرعی و نیل به عدالت اجتماعی، نقش مهمی در اقتصاد سالم کشور دارند. نظر بنده این است که تعهد، تخصص و تجربه مسئولان دلسوز و مدیران شرکتهای تعاونی، می‌تواند جایگاه اصلی و ارزشهای تعاون اسلامی را در جوامع به منصفه ظهور برساند و هم‌چنین معتقدم که سرمایه‌گذاری اصولی در بخش تولیدی با رعایت نسبتهای مالی و استانداردهای بین‌المللی، می‌توان گام مثبتی در جهت تحقق بخشیدن به اهداف این بخش از اقتصاد کشور برداشت آقای فرجی در رابطه با جذب سرمایه در اتحادیه افزود:

سرمایه‌گذاری ده هزار تومانی از سال ۷۲ آغاز شد که با موفقیت همراه بوده است و با شروع این کار، تغییراتی در نوع ارائه خدمات به اعضا داده شده تا به عدالت نسبی نزدیکتر باشیم، در تعاونی شیراز تنوع کالاها را افزایش دادیم البته قابل ذکر است، تمام تعهداتی که در این دوره دو ساله تصدی بنده و هیات مدیره و بازرسان اتحادیه و شرکتهای به اعضا فرهنگی در این خصوص داده شده بود همگی انجام شده و همانگونه که اطلاع دارید، قرعه‌کشی جوایز ۱۲۰ هزار ریالی این مرحله در روز ۱۲ شهریور ماه سال جاری به مناسبت هفته تعاون در حضور جمعی از اعضا و جناب آقای افشار مدیرکل محترم تعاون استان انجام شد که تعداد ۱۰۱ نفر به قید قرعه برنده این جوایز شناخته شدند و اسامی آنان در روزنامه‌ها درج گردید. همچنین به هر سرمایه‌گذار مقدار ده کیلوگرم برنج اختصاص یافته که می‌توانند با مراجعه تدریجی به

تعاونیهای شیراز آن را دریافت نمایند آقای فرجی همچنین در مورد توزیع لوازم التحریر گفت: امسال با مساعدت اتحادیه فرهنگیان کشور و همت اداره کل بازرگانی استان، از طریق شرکتهای تعاونی مصرف، لوازم التحریر و دفاتر بین اداره‌های آموزش و پرورش و نواحی چهارگانه توزیع شد وی اضافه نمود: گستردگی نحوه فعالیتهای خدماتی این اتحادیه در شرکتهای تعاونی با توجه به کثرت اعضا ما را بر آن داشت که در زمینه سرمایه‌گذاری اصولی در خطوط تولیدی گامهای موثری برداریم. در این چارچوب با استعانت از پروردگار، نسبت به اخذ موافقت اصولی برای تاسیس و راه‌اندازی چند کارخانه در استان اقدام شده که انشاء... در آینده‌ای نه چندان دور شاهد انجام این مهم خواهیم بود. در هفته تعاون نیز ۵۱٪ از سهام کلی کارخانه بسته‌بندی خوشه طلایی، برای شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان شیراز خریداری شده که پی‌گیری کار افزایش یک دستگاه دیگر برای تجهیز بیشتر این کارخانه هستیم تا بتوانیم از فضای آن استفاده بیشتری ببریم.

آقای فرجی در ادامه افزود: تمام فرهنگیان در خصوص امور تعلیم و تربیت، به فرموده مولایمان حضرت علی(ع) «من علمنی حرقاً فقد صیرنی عبداً» به گردن همه هموطنان حق دارند اگر کسانی باشند که می‌خواهند این حق را اداء نمایند، می‌توانند مراجعه کنند تا چنانچه سرمایه و امکانات دارند. در طرحها مشارکت نمایند. وی در پایان از مدیرکل بازرگانی استان و مدیرکل تعاون و مدیرکل آموزش و پرورش و معاونین و کارشناسان مسئول آن ادارات و اتحادیه فرهنگیان کشور و مدیرعامل اتحادیه فرهنگیان فارس آقای سیدمحمد باقر

اتحادیه شرکتهای تعاونی مسکن

کارمندان دولت در استان فارس:

اقدامات و پیشنهادات

اتحادیه شرکتهای تعاونی مسکن کارمندان دولت در استان فارس یکی از تعاونیهای موفق استان فارس است که در سال ۱۳۵۲ تاسیس شده است و هم اکنون ۳۴ شرکت تعاونی را تحت پوشش دارد. آقای هوشمند دیلمی رئیس هیات مدیره اتحادیه شرکتهای تعاونی مسکن کارمندان دولت در فارس طی گفتگویی با خبرنگار ما با عنوان مطلب فوق اقدامات انجام شده توسط این اتحادیه را بدین شرح اعلام می‌دارد:

۱- واگذاری تعداد ۲۳۴۰ قطعه زمین به اعضا.

۲- توزیع ۱۱۱۷۰ تن تیر آهن

۳- توزیع ۱۰۳۱ تن میلگرد.

۴- توزیع ۶۳۰ تن پروفیل.

۵- توزیع ۱۸۸ تن نبشی.

۶- توزیع ۵۸۵ تن ناودانی

۷- توزیع ۲۸۵۳ دستگاه آبگرمکن.

۸- توزیع ۱۴۰ عدد منبع آب.

۹- توزیع ۳۰۰۰ عدد شیر مخلوط آب.

۱۰- توزیع ۵۰۰۰ متر مربع کاشی.

۱۱- توزیع ۸۷۳۵۲ کیلوگرم لوله‌های

آب و گاز فلزی.

۱۲- توزیع ۱۲۸۴۰ حلقه سیم برق.

۱۳- توزیع ۹۰۰ لنگه درب چوبی.

۱۴- توزیع ۷۰۰ عدد هواکش برقی.

۱۵- توزیع ۲۹۶۰ بشکه قیر.

۱۶- توزیع ۷۴۰۷۰ عدد قفل در.

۱۷- توزیع ۵۰۰ دستگاه تلفن.

۱۸- توزیع ۱۶۱۳ دستگاه در بازکن

برقی.

۱۹- توزیع ۱۵۲۵ دستگاه لوازم

بهداشتی.

۲۰- توزیع ۸۴۸۲۰ عدد اتصالات

لوله‌های آب و گاز.

۲۱- توزیع ۱۰۲۱۶۸ عدد ابزارآلات

مختلف جهت استفاده اعضا تعاونیه.

وی در ادامه چگونگی عملکرد و کار

واگذاری زمین از طریق شرکتهای تعاونی به

اعضا را بدین شرح اعلام می‌کند:

۱- تعاونی امور عشایر فارس ۴۲۹ قطعه.

۲- تعاونی نیروی هوایی ۱۲۰۰ قطعه.

۳- بانک ملی ۹۶ قطعه.

۴- جهادسازندگی ۷۵۰ قطعه.

۵- تعاونی سازمان کشاورزی ۲۰۰۰

قطعه.

۶- دادگستری ۱۵۱ قطعه.

۷- تعاون فارس ۶۵ قطعه.

۸- نظامیان فارس ۵۰۸۲ قطعه.

۹- صنایع الکترونیک ۱۵۴۰ قطعه.

۱۰- دانشگاه شیراز ۱۳۰۰ قطعه.

۱۱- منابع طبیعی ۱۷۲ قطعه.

۱۲- بنیاد شهید انقلاب اسلامی ۳۱ قطعه.

۱۳- سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ۶

قطعه

۱۴- جمعیت هلال احمر ۱۲۰ قطعه.

۱۵- بیمارستان زینیه ۵۷ قطعه.

۱۶- کانون بازنشستگان ارتش ۲۸۷

قطعه.

۱۷- سازمان آب و فاضلاب استان ۳۶

قطعه.

۱۸- سازمان آب منطقه‌ای فارس ۱۹۰

قطعه.

۱۹- مرکز تحقیقات دریایی فارس ۳۷۰

قطعه.

۲۰- سازمان قند و شکر ۵۵ قطعه.

۲۱- شرکت پست ۱۵۶ قطعه.

۲۲- بیمارستان چمران ۷۷ قطعه.

۲۳- داروپخش ۴ قطعه.

۲۴- ناحیه انتظامی ۱۰۶۰ قطعه.

۲۵- صنایع و معادن ۳۵ قطعه.

۲۶- منطقه آماری ۴۴ قطعه.

۲۷- کانون پرورش فکری کودکان و

نوجوانان ۹ قطعه.

۲۸- سازمان انتقال خون ۷۱ قطعه.

۲۹- خدمات هلیکوپتری ۶۵ قطعه.

۳۰- کمیته امداد امام خمینی (ره) ۴۸

قطعه.

۳۱- سازمان تامین اجتماعی ۱۹۱ قطعه.

۳۲- بیمارستان شهید دستغیب ۲۹ قطعه.

۳۳- اداره غله فارس ۱۴۹ قطعه.

۳۴- اداره کل مخابرات ۲۳۴ قطعه.

همچنین شرکتهای تابعه اقدام به ساخت

شهرکهای استقلال، شهید بهشتی، شهرک

پرواز و شهرک تعاون نموده‌اند که تا به حال

اتحادیه تعاونیهای مصرف کارکنان دولت فارس:

فعالیتها، عملکرد و برنامه‌های آتی

در کشور اسلامی ما، از جمله مراکز مسوول ارائه خدمات رفاهی به جامعه کارکنان دولت اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی مصرف کارکنان دولت است که در اقصی نقاط کشور با تلاش و کوشش دست‌اندرکاران خود به انجام این امر مبادرت می‌نماید. برای آشنایی با فعالیتهای این نوع از تعاونیها بر آن شدیم که در این شماره با آقای محسن صائمی عضو هیات مدیره اتحادیه تعاونیهای مصرف کارکنان دولت فارس به گفتگو بنشینیم. وی که یکی از مدیران با سابقه در اتحادیه فارس است، هم اکنون عضو هیات مدیره اتحادیه تعاونیهای مرکزی مصرف کشور و رییس هیات مدیره اتاق تعاون فارس نیز می‌باشد، آقای مهندس صائمی پیرامون تاریخچه و چگونگی فعالیتهای اتحادیه شرکتهای تعاونی فارس می‌گوید: همانطور که از عنوان اتحادیه مشخص است این اتحادیه با مجموعه‌ای از شرکتهای تعاونی مصرف کارمندی در سال ۱۳۵۳ تأسیس شده و طی شماره ۷۱۰ ثبت شرکتهای در همان سال به ثبت رسیده است. اتحادیه در آن زمان دارای هفده شرکت تعاونی عضو بوده که اعضای تحت پوشش این تعاونیها بالغ بر هفده هزار نفر بوده‌اند. وظایف این اتحادیه: تهیه و تامین و توزیع کلیه کالاهای مصرفی مورد نیاز کارکنان دولت در سطح استان می‌باشد و در حال حاضر تعداد ۸۹

شرکت تعاونی را زیر پوشش دارد که اعضاء حقیقی این تعاونیها بالغ بر ۱۰۵/۸۲۱ خانوار می‌باشد و چنانچه حد متوسط عائله هر خانوار را پنج نفر حساب کنیم، رقمی بیش از نیم میلیون نفر از جمعیت استان را تحت پوشش دارد که از خدمات این شبکه بهره‌مند می‌شوند.

وی در ادامه سخنانش اضافه نمود: این اتحادیه در نوع خود بعد از اتحادیه مرکزی تهران، اولین اتحادیه استانی یا به عبارتی قدیمی‌ترین اتحادیه مصرف کارمندی در سطح کشور می‌باشد که از امکانات فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

و لازم به یادآوری است: در نقاطی که تاکنون شرکت تعاونی مصرف فرهنگیان، به صورت مستقل تأسیس نشده، کلیه اقشار کارمند از جمله فرهنگیان استان کماکان تحت پوشش این اتحادیه می‌باشند. پراکندگی نسبت جمعیت تعاونیها بدین قرار است: در شیراز با ۳۹ شرکت تعاونی تعداد ۷۳۱۳۰ نفر عضو و در سایر شهرها با ۵۰ شرکت تعاونی، ۳۲۶۹۱ نفر عضو فعالیت دارد.

آقای صائمی پیرامون خدمات این اتحادیه می‌افزاید: این اتحادیه از بدو توزیع بن جیره‌های غیر نقدی به کارکنان دولت، در امر چاپ و توزیع بن و متعاقب آن تهیه کالا به منظور جذب این بنها در سطح شرکتهای

تعاونی، فعالیت مستمر و چشمگیری داشته و به عنوان تنها ارگان عمل‌کننده در این بخش در خدمت کارکنان دولت در استان بوده است. هم‌چنین اتحادیه کارکنان دولت در راستای ایفای نقش در جذب سهمیه‌های استانی، هر زمان که مسئولان احساس نیاز نموده‌اند، در حد توان وارد صحنه شده و با موفقیت کامل انجام وظیفه نموده است. به عنوان مثال این اتحادیه تنها عامل توزیع‌کننده پنیر سهمیه صنعتی، صنعتی در استان می‌باشد به عبارت دیگر اینکه پنیر سهمیه کوپنی کلیه تعاونیهای شیراز، اگر چه کارمندی هم نباشند، توسط این اتحادیه تامین و توزیع می‌شود. و یا به عنوان تنها عامل توزیع‌کننده مرغ منجمد با قیمت تعاونی مطرح است. در همین رابطه می‌توان گفت که در سال جاری (۷۵) علیرغم افزایش قیمت مرغ در بازار تاکنون بیش از ۱۴۰۰ تن مرغ توسط این اتحادیه به تعاونیهای مصرف سراسر استان تحویل و بین آنها توزیع شده است که این توزیع همچنان ادامه دارد.

وی اضافه نمود: این اتحادیه در سال گذشته با گردش سرمایه به میزان ۲۵ دور در سال فعالیت چشمگیری داشته بطوری که رشد ارقام خرید و فروش در مقایسه با سال ۷۳ حدود ۵۰۰٪ بوده و این رشد همچنان ادامه دارد. در سال گذشته همچنین، حدود ۲۵۰۰ قلم انواع کالاهای خانگی از قبیل تلویزیون

در گزارش ملی ما که در سال گذشته به سازمان ملل ارائه شد و از وضعیت زنان ما در جمهوری اسلامی بود، نمی‌دانم آن را به عنوان نقص بگویم و یا پیشنهاد، (انشاء... در گزارش بعدی تکمیل بشود) اشتغال زنان را بیشتر در بخش دولتی و خصوصی ترسیم کرده بود، من خیلی دقت می‌کردم که در گزارش ملی که از وضعیت زنان ما داده شده تا چه حد اشاره به بخش تعاون و بخش عظیم تعاونی شده؟ در این بخش می‌دیدم که خیلی گذرا به شرکتهای تعاونی کشاورزی و یا شرکتهای تعاونی که توسط وزارت جهاد تاسیس شده بود اشاره شده بود، شاید این گزارشها قبل از تاسیس وزارت تعاون به دست گزارشگران ما تهیه شده بود و هنوز این نقش ارزنده و بسیار مفید و مثبت وزارت محترم تعاون بدست آنها نرسیده بود ولی ای کاش ما منبع در گزارشهایی که به دنیا ارائه می‌کنیم، نقش شرکتهای تعاونی بانوان را و نقشی که اعتناء خاصی که سیاست‌گزاران کشور به امر تعاون دارند و وزارت خاص تعاون از سال تاسیس ایفاء می‌کند (یعنی از سال ۷۰ که قانونش تکمیل شد ایفاء می‌کند) ای کاش که در گزارشهای بعدی تکمیل شود و دنیا در جریان پیشرفتهای زنان ما در بعد اقتصادی قرار بگیرد. من نکته بسیار زیبایی را در جزوه منتشر از سوی وزارت کشاورزی مشاهده کردم و آن نکته این بود که بانوان نیکوکار شهرستان مراغه با فروش یک سوم طلاجات خودشان اقدام به تشکیل تعاونی کرده بودند، غبطه خوردم که ای کاش بانوان ما در سراسر کشور این را به انجام می‌رساندند. با طلا اقدام به این کار اقتصادی می‌کردند! می‌دانید که طلا یک وسیله اقتصادی است که راکد مانده، قرآن کریم می‌فرماید: «الذین یکتزون الذهب

والفضه» کسانی که نگاه می‌دارند در یک جا و راکد می‌کنند طلا و نقره را در آخرت، آن طلا و نقره داغ می‌شود و به عنوان عذاب بر آنها سیطره پیدا می‌کند و بر آنها چیره می‌شود این خواهران چه کار زیبایی کردند، قطعاً در شهرستانهای دیگر هم کارهای دیگری انجام شده ولی امیدواریم اینگونه کارها گسترش پیدا کند. من با توجه به اینکه فرصت زیادی از و قتم باقی نمانده پیشنهاداتی را عرض می‌کنم، امیدوارم که مسئولین محترم از جمله نمایندگان محترم و مسئولین وزارت تعاون و همچنین مجلس و همه مسئولین و مردم به آن توجه نمایند. گرچه قبلاً بسته و گریخته در روزنامه‌ها، مطبوعات، مجلات، این پیشنهادات را دیده بودم، یکی از این موارد همانطوری که عرض کردم گسترش فرهنگ تعاون است. حقیقتاً باید رسانه‌های ما مسئولین ما، و عاظم محترم در تمامی کشور اعتقاد قلبی به امر تعاون پیدا کنند. زیرا تا زمانی که فرهنگ تعاون عمومی نشود، معنای تعاون در جامعه تعمیق نیابد و گسترش پیدا نکند وزارت تعاون موفق نخواهد بود. باید در کتب درسی ما، در صدا و سیما و کلیه مطبوعات ما حتی با ائمه جماعات، هماهنگی شود و در این زمینه در وعظها و خطابه‌ها و در کتب و در روزنامه‌هایی که منتشر شود، این فرهنگ گسترش یابد. نکته‌ای دیگر که باز در صحبتهای پیشین عرض شد و به آن اشاره مختصری می‌کنم، توزیع تسهیلات ویژه برای بانوان است، وزارت تعاون در قانونش هم تصریح شده که می‌بایست بطور کلی برای همه افراد اجتماع، امکانات کار، سرمایه و اعتبارات برای بهره‌وری بهتر فراهم کند. ولی آنچه که لازم‌تر است، بخش بانوان می‌باشد، خواهران ما سرمایه‌شان بسیار کمتر از مردان است آنها به آموزشهای ترویج تعاون

نیازمندترند تا مردان، از طرفی سرمایه‌های خود و کارهای غیرمتمرکز و مشاغل غیر متمرکزی که زنان ما خصوصاً در روستاها انجام می‌دهند. بیشتر روحیه تعاونی و کمک و مساعدت و تعاون را می‌طلبند، حقیقتاً باید در این زمینه تسهیلات ویژه‌ای تخصیص یابد و توزیع شود و در اختیار این عزیزان قرار داد شود، من باز در گزارش ملی نکته جالبی را مشاهده کردم که بانک کشاورزی در شرایط مساوی که خانمها و آقایان به آن مراجعه می‌کنند، اولویت را به خانمها می‌دهد و ۲۵٪ از تسهیلاتش را در اختیار خانمهای کشاورز که خودشان صاحب زمین بودند و خودشان صاحب امکانات کشاورزی بودند قرار داده است. در قانون من هر چه بررسی کردم تسهیلات ویژه و پیش‌بینی شده‌ای را برای خانمها ندیدم، گرچه قطعاً بیشتر لازم است در آئین‌نامه‌های داخلی به این مسئله تاکید شود و چقدر خوب است پیش‌بینی بشود که در شرایط مساوی که خانمها و آقایان مراجعه می‌کنند و باز هم در میان خانمها، خانمهایی که سرپرست خانواده‌اند و خودشان مسئولیت بچه‌ها را به عهده دارند، چقدر خوب است که تسهیلات ویژه و کمکها و مشاوره‌های فنی و آموزشی در این جهت به سمت آنها هدایت شود و این امتیاز برای خانمها خصوصاً در روستاها بیشتر رعایت شود. البته طبیعی است که ما در مجلس و جایگاه قانونی خود، خودمان را موظف بدانیم که در این زمینه به بخش تعاون و خصوصاً به نقش خواهران در تعاون بیشتر توجه داشته باشیم. الان نزدیکه وصل برنامه‌ریزی برای بودجه است، امیدواریم که حقیقتاً خود وزارت تعاون با پیشنهادهایی که می‌تواند داشته باشد و کمکهایی که در این زمینه نمایندگان محترم به تعاونهای خواهران

می‌نمایند بیشتر توجه بفرماید. ما امیدواریم روحیه تعاون که عبارت است از همگامی، خودیاری و مساعدت و یکدلی، مشارکت با شتاب بیشتر در جهت تکامل و توسعه بیشتر در اجتماع و جامعه رواج پیدا کند و آرزومندیم که ما در سالهای بعد شاهد شکوفایی تعاون در بدنه اقتصادی و بدنه فرهنگی جامعه‌مان باشیم. حقیقتاً امروز که مواجه با جنگ اقتصادی و جنگ فرهنگی استکبار علیه خودمان هستیم، آنچه که بیشتر از همه می‌تواند روحیه مبارزه و در واقع روحیه مقاومت را در جامعه ما افزایش دهد (خصوصاً در بانوان) روحیه تعاون است. همیاری، همدلی و تعاون می‌تواند ایجاد خود باوری کند، می‌تواند ایجاد خود اتکایی کند و یکدلان در کنار هم باید با هدفی مشترک، بهترین‌ها را بیافرینند، و بهترین شرایط را برای کشور ما و برای جامعه نوپای اسلامی ما ایجاد کنند. آرزو می‌کنیم که هر روز شاهد درخشش، شکوفایی و شتابی بیشتر در توسعه و در ایجاد و تحقق اهداف اسلامی باشیم. تشکر می‌کنم.

والسلام علیکم ورحمة... و برکاته

سخنان خانم مهندس جلودارزاده نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی:

الحمد... رب العالمین و الصلاة والسلام
علی سیدنا محمد(ص) و اله الطیبین الطاهرین. با
سلام خدمت حضار گرامی، مسئله تعاون از

دیدگاه یک کارشناس مسائل اشتغال زنان در شرایط حاضر مسئله بسیار مهم، قابل توجه و قابل بحثی است. من به طور خلاصه به بیان وضعیت اشتغال زنان در طول سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران می‌پردازم و مسائلی را که به عنوان ابزاری برای نشر فرهنگ و ترویج آن مطرح بود و به عنوان یک وسیله در بحث اشتغال زنان داشتیم، بیان می‌کنم:

ما دورانی را داشتیم که تعصبات، سلیقه‌ها و گرایش خاصی که ناشی از احساسات زمان طاغوت بود بر جامعه حاکم شد و شاهد این بودیم که حتی در خیلی از وزارتخانه‌ها، خواهران کارشناس ما مجبور شدند که در اطاقهایی جلوی یک پنجره کوچک، به انجام وظیفه مشغول شوند و یا مثلاً خواهران تولیدکننده، صنعتگر و متصدیان ماشین‌های بافندگی، جمع‌آوری شوند و به یک کارگاه نمور قالی‌بافی هدایت شوند، این تفکر نه اسلامی بود و نه مطلوب ما، همانطور که گفته شد در اصل ۴۳ قانون اساسی ما که موجب ایجاد انگیزه در زنه‌های ما نیز است و همانطور که خانم فیاض‌بخش اشاره‌ای داشتند، خیلی از وقتها خانمهای ما و حتی خانمهای تحصیل کرده ما، گرایش و انگیزه‌ای قوی برای تشکیل تعاونی ندارند. این یک مقدار نقص در سیستم آموزشی ما وجود دارد که افراد را برای کارهای خود اشتغالی و خویش‌فرمایی تربیت نمی‌کند و اینها مدیریت نمی‌دانند و برای سیستمی تربیت شده‌اند که بیایند و مزدبگیر باشند و خدمتگذار باشند و مستخدم یک دستگاه باشند که به نظر بنده با توجه به شرایط اقتصادی و توسعه صنعتی و تولیدات ما باید در سیستم آموزش عالی منظور و محسوب شود و چه بهتر که وزارت تعاون و دست‌اندرکاران

تعاون خودشان به فکر جبران این نقیصه بیفتند و با تاسیس دانشگاه و تاسیسات آموزش عالی و موسسات آموزشی این نقیصه را بخصوص در نسل جوان ما جبران بکنند و اینها را برای مدیریتهای موفق تعاونی تربیت بکنند. پس اینجا مسئله آموزش هم به عنوان یکی دیگر از مسائل مطرح است که در راه توسعه تعاونیها باید برایش وقت کافی گذاشته شود. در ارتباط با مسئله بهبود وضعیت تعاونیهای خانمها و گسترش روزافزون آنها دو پیشنهاد عمده مطرح است و ما این را به صورت تقریباً خلاصه و مکتوب خدمت جناب آقای وزیر داده‌ایم. اینجا هم مجدداً عرض می‌کنیم که انشاء... در هفته تعاون و بعد از آن مورد مطالعه و دقت بررسی قرار بگیرد و ما شاهد برداشتن قدمهای اساسی در راه توسعه تعاونیهای زنان باشیم. کما اینکه همین مقدار کاری هم که انجام شده است بسیار عظیم بوده و اصلاً قابل مقایسه با کارهایی که در بخشهای دیگر برای زنها انجام شده (به هیچ وجه) نیست. مسئله این است که ما اگر بخواهیم در مملکت کاری بطور جدی و اساسی انجام شود لازم است که در ابتدا یک تشکیلات خاصی پیش‌بینی کنیم. همانطور که وقتی خواستیم به

مسئله تعاون بپردازیم پیشنهاد شد که یک وزارتتی به نام وزارت تعاون تشکیل شود که اکنون یک نهاد است. یک جای مقدس است.

چرا؟ زیرا که حاصل این انقلاب است و یک نهاد انقلابی است و وقتی که انسان از در وزارتخانه وارد می‌شود چهره‌هایی را می‌بینید که همه‌شان هم‌رزم‌های شهدای انقلاب اسلامی بوده‌اند و الان هم دارند به این رزمشان ادامه می‌دهند. وزارت تعاون تشکیل شد تا متولی تعاون در جامعه باشد و آنرا گسترش دهد. بعضاً هم می‌شنویم که پیشنهادهای برای ادغام مطرح می‌شود، من این پیشنهادات را و اصل تفکر و اندیشه‌ای که این پیشنهادات را مطرح می‌کند واقعاً نمی‌توانم بپذیرم و به نظر می‌آید که یک کار غیرانقلابی است. حالا اگر نگویم ضدانقلابی، اما در مورد مسئله خانمها و گسترش تعاونیهای زنان هم به همین شکل ما به متولی نیازمندیم. اگر قرار باشد تعاونی زن و مرد را به یک چشم نگاه نکنیم، خوب، واقعیت این است که به یک چشم نمی‌توان نگاه کرد، مسائل زنان با مسائل مردان متفاوت است و ویژگیهای تعاونیهایی که زنها تشکیل می‌دهند با تعاونیهایی که آقایان تشکیل می‌دهند متفاوت است و لازم است کارشناسانی که احاطه کامل به مسائل زنان دارند در ارتباط با تعاونیهای زنها، پژوهش و تحقیق انجام بدهند و برنامه‌ریزی بکنند و بعد از برنامه‌ریزی در ارتباط با تشکیل تعاونیها، با آموزش آنها را توانمند سازند و در ارتباط با خانمها، تبلیغات لازم را متولی شوند و از طرف دیگر تشکیل‌دهندگان تعاونیها را حمایت کنند. خواهران ما که از هند یک بازدید داشتند مطرح می‌کردند که آنجا یک موسسه‌ای وجود دارد که مسئولیت اساسی‌اش

توسعه تعاونیهای زنان است و در این امر بسیار موفق عمل کرده‌اند و تعاونیها را تا وقتی که روی پای خودشان بایستند حمایت و بدرقه می‌کنند، ما فکر می‌کنیم این قضیه در کشوری مثل ایران که مسئله تعاونی نوپا است و زنان هم مشارکت به اصطلاح جدیدی را شروع کرده‌اند، در امر تعاونی جا داشته باشد.

طبیعی است که برای تشکیل چنین تشکیلاتی در وزارت تعاون بودجه و مجوزهای لازم موردنیاز است و مجلس چنانچه معتقد است که باید از بخش تعاونی حمایت بشود در این بخش بودجه‌های لازم را برای ایجاد تشکیلات و بعد هم برای توسعه تعاونیهای زنان اختصاص بدهد وگرنه اینکه حالا شعاری در هفته تعاون سر داده شود و بنده چون سخنرانم بخواهم حرف نوبزنم این را

بقیه از صفحه ۸۱

بیشرفت چشمگیری داشته است.

آقای دیلمی افزود: از مشکلات عمده این اتحادیه، کمبود مصالح ساختمانی، کمبود زمین و اعتبارات مالی می‌باشد که در صورت مساعدت لازم، امکان ارائه بهتر خدمات به اعضا فراهم خواهد شد.

وی اضافه نمود: از مدیریت شهر جدید صدرا تقاضا داریم حدود دو هزار هکتار زمین در اختیار این اتحادیه قرار دهد تا نسبت به رفع نیاز اعضا به مسکن اقدام شود. رییس هیات مدیره اتحادیه شرکتهای تعاونی مسکن کسارمندان دولت فارس، اعضای اصلی و علی‌البدل هیات مدیره و بازرسان این اتحادیه را چنین معرفی می‌کند:

مطرح کنیم بعد هم رها بشود، خوب کارساز نخواهد بود، لازم است برای ایجاد یک سازمان و تشکیلات جدید، یک معاونت جدید حالا هر به اصطلاح تشکیلاتی که می‌توانند این کار را به انجام برسانند. پیش‌بینی‌های لازم انجام بشود و هم اینکه بودجه‌ای پیش‌بینی شود تا این تشکیلات بوسیله آن تعاونیها را توسعه بدهد. همانطوری که عرض کردم بنده این جا را یک محل مقدس می‌دانم و امیدوارم تمام کسانی که توفیق خدمت در اینجا دارند روز به روز بر این توفیقاتشان افزوده بشود و ما روزی را شاهد باشیم که واقعاً وزارت تعاون به عنوان دومین بخش اقتصادی کشور، دومین رکن اقتصاد کشور جایگاه خودش را پیدا نماید و ماموریت‌هایش را در جامعه انجام بدهد.

دیلمی از تعاونی امور عشایری فارس، شجاعی از تعاونی نیروی هوایی، رضایی از تعاونی بانک ملی، کریم‌زاده از تعاونی جهادسازندگی فارس، کیان از تعاونی دادگستری اعضای اصلی هیات مدیره می‌باشند و برادران باقری از تعاونی سازمان کشاورزی، فرخ‌منش از تعاونی سازمان مسکن و شهرسازی اعضای علی‌البدل هیات مدیره می‌باشند و برادر مدیری از اداره کل تعاون فارس و ناصری از نظامیان سمت بازرسان اتحادیه را به عهده دارند.

آقای دیلمی در پایان گفتگوی خود با خبرنگار ما با قدردانی از مساعدت و همکاریهای اداره کل تعاون فارس و ضمن درخواست از مسئولین برای تقویت وزارت تعاون و حمایت از بخش اقتصادی تعاون، خواستار رفع مشکلات اتحادیه در زمینه کمبود مصالح، زمین و اعتبارات شد.